

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen

po prazniku

SLOVENEC

NAGRADNO ŠREBANJE „SLOVENEC“
 KUPOVALCI Odrsek z rednim listom spravite! — 50 ODRZKOV vam daje pravico, da se sodelujete v nagradnem šrebanju. — Rednim naročnikom odrsekov ni treba! 152 dragocenih nagrad vas čaka!

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Svarilo iz Amerike

Iz Zedinjenih držav severne Amerike smo, odkar je na oblasti sedanjí predsednik Roosevelt, slišali le odločne trditve, da se ameriška država za razprtje v Evropi ne bo izpostavljala in da si bo ameriško ljudstvo daleč proč od nje na svoji lastni celini skušalo ustvariti svoje blagostanje. Zadnjikrat, kar je Amerika dejansko posegla v evropsko politiko, je bilo leta 1928, ko je njen takratni zunanji minister Kellogg skupno s francoskim zunanjim ministrom Briandom v Parizu podpisal znameniti pakt proti vojni, ki nosi tudi ime obeh teh državnikov.

A še takrat je bilo ameriško sodelovanje z Evropo posvečeno eni najglobljih težnji, ki jo razodeva človeški rod, namreč ohraniti miru. Zato pa je bilo nadvse presenetljivo, da je sedanjí ameriški državni tajnik ali zunanji minister Cordell Hull v razdobju 30 dni kar trikrat zaporedno dvignil svoj glas ter naslovil na Evropo značilne tehtne besede. Prvic je to bilo ob času Hitlerjevega obiska v Rimu, ko so tamkaj proslavljali zvezo dveh fašističnih držav in so takrat Hullove besede nekoliko neprijetno udarile na ušesa nekaterih evropskih državnikov. Drugič je Rooseveltov zunanji minister govoril dne 28. majnika, ko je srednje-evropska napetost zaradi odnosov med Nemčijo in Češkoslovaško dosegla svoj višek. Tretjič pa pred par dnevi, dne 3. junija, ko se je po prestali hudi krizi začela oglašati želja po obsežnem sodelovanju, da se podobne ali še hujše krize ne ponove več. Kaj neki je moralo ameriško vlado, ki je tako dosledno, skoraj bi rekli trmasto odklanjala vsako neposredno in tudi posredno vmešavanje v evropske politične motnje, prignati tako daleč, da je na tako viden način poudarila, da ima z evropskimi državami vendar le nekaj skupnega, namreč težnjo po miru, in v Evropi eno veliko brigo, ki se je ni moči otrestiti, namreč, kako mir zavarovati in ga ohraniti trajnega. To vprašanje si moramo postaviti spriču navedenih treh zaporednih, silno tehtnih in v važnih okoliščinah izrečenih govorih državnega tajnika Cordella Hulla.

Prav nič si ni treba natezati možganov, da iz vsebine ameriških izjav kakor tudi iz okvira zunanje-političnih okoliščin, v katerem smo jih brali, razberemo dve zunanje-politični dejstvi, o katerih smemo za enkrat reči, da bosta odločilno vplivali na nadaljnji razvoj svetovne politike po vseh svetovnih celinah. Prvo dejstvo je: javno priznanje, da obstaja med Anglijo in Zedinjenimi državami severne Amerike neka delovna skupnost, ki so jo nekateri že zdavnaj napovedovali, ki jo je pred dobrim pol letom objubiljal že angleški ministrski predsednik in o kateri smo vsi čutili, da bo prej ali slej postala stvarnost. Obseg ameriško-angleškega sodelovanja še ni znan. Le to zdaj vemo, da obstajajo gotova področja v svetovni politiki, kjer bodo Zedinjene države severne Amerike podpirale angleško politiko in obratno. Ko sta Italija in Nemčija v začetku majnika v Rimu slavili svojo zvezo, je ameriški državni tajnik smatral za potrebno, da na slovesen način izreče svoje simpatije za »obrambo demokracije« in za »sodelovanje med demokracijami«, kakor da bi hotel poudariti ameriško skladnost z angleško politiko spriču združevanja totalitarnih držav Evrope in Azije. Ko je angleška vlada na znani način posredovala v naraščajočem nevarnem sporu med Nemčijo in Češkoslovaško in je dosegla, da je bila njena beseda uvaževana, je ameriški državni tajnik zopet mislil, da je prišel trenutek, ko je treba podpreti angleška prizadevanja z vsoto teže uradnega priznanja od strani Zedinjenih držav severne Amerike. In zadnje dni, ko smo slišali, da želi angleška vlada doseči izgladitev vseh nesporazumov, ki še vedno zijajo med evropskimi velesilami, je Rooseveltov državni tajnik tretjič izrazil svoje simpatije z angleško politiko in ji zagotovil svojo podporo. Odslej je treba v zunanji politiki brezpopojno računati s tem novim činiteljem, ki se imenuje angleško-ameriško sodelovanje, ki morda danes še ni jasno obrisano, a ki bo v bodočih mesecih brez dvoma dobilo bolj določene oblike. Če je treba v to zaenkrat še izključno anglo-saško skupnost včleniti tudi še Francijo, je še vprašanje. Verjetno pa gredo prizadevanja odgovornih državnikov v to smer, čeprav ne smemo prikriti resnice, da se Amerika in Anglija zelo ogibata nevarnosti, da ne bi njuno sodelovanje dobilo kakšen napadalni videz.

Drugo dejstvo, ki ga omenjene tri zaporedne izjave Cordella Hulla razodevajo, se tiče ameriške politike same in razvoja vodilnih misli, ki jo usmerjajo. Snovanja in presnovanja na velikem svetovnopoličnem zemljevidu zavzemajo čedalje večji obseg. Navidezno so zemljepisno še omejena na evropsko celino, toda po svojih posledicah segajo že davno čez evropske meje na druge kontinente. Os Rim—Berlin je podaljšana do Daljnega vzhoda na Japonsko. Kolonialna vprašanja je pretreslo del Afrike in ogroža še druge predele črnega kontinenta. Celot tja v Južno Ameriko so butnili valovi, ki jih povzročajo idejni boj v Evropi, kot je dokazal poskusni državni udar v Braziliji in kakor dajo slutiti neprestani notranje-politični prevrti po južnoameriških državah. Dejansko je res še vedno Evropa, iz katere prihajajo sunki, toda trese se danes že ves svet pod njimi. Zedinjene države severne Amerike, ki predstavljajo eno največjih državnih občestev na svetu in so brez dvoma na naravnih bo-

Francija se bo pogajala s Francom

Senzacionalna napoved v pariškem „Tempsu“

„Da si zagotovi važna jamstva in predprave...“

Pariz, 9. junija. TG. Tukajšnji »Tempse« objavlja uvodnik, ki je v diplomatskih krogih povzročil veliko zanimanje, ker očitno pripravlja preokret francoske zunanje politike v španskem vprašanju. »Tempse« je poluradno glasilo zunanjega ministrstva in zadobiva njegovo mnenje že zaradi tega posebno tezo.

»Tempse« piše, da je sedaj za Francijo prišel čas, da naveže prijateljske stike s Francovo vlado v Burgosu, s katero se bo treba začeti neposredno pogajati. Vsako čakanje v tem pogledu bi bilo kvarno. Nadalje bo morala francoska policija — tako piše »Tempse« — na vsak način ustreči želji Francove Španije in Italije, da zapre francoske meje proti Španiji, kajti če bo Francija tukaj pokazala dobro voljo, ji bo mnogo lažje uspeti v drugih težnjah, ki jih Francija goji glede Španije. Te težnje pa so sledeče:

1. Doseči je treba, da prenehajo v Španiji z bombardiranjem civilnih mest.
2. Urediti je treba vprašanje o usodi rdečih beguncev, ki iz Španije beže v Francijo.
3. Francija si mora zasigurati dobavo gotovih

rudniških surovin iz Španije, predvsem pa dobavo pirita.

4. Francija mora doseči popolna jamstva od strani Francove vlade, da postojanke, ki jih danes imajo v rokah Italijani ali Nemci, ne bodo trajne in da Španija v bodočnosti ne bo storila ničesar, kar bi utegnilo ogroziti varnost francoskih kolonij v Afriki in svobodnih pomorskih zvez med materno zemljo in Afriko.

Zunanji minister Bonnet o položaju

Pariz, 9. junija. AA. Havas: Pred senatnim zunanje-političnim odborom je zunanji minister Bonnet podal pojasnila o zunanji politiki Daladierove vlade. Bonnet je poudaril, da hoče vlada ostati zvesta politiki nevmešavanja v španske zadeve in je pri tem tudi razložil, kaj je vlada storila, da prepreči tujim letalom letanje nad francoskim ozemljem.

O pogajanjih med Italijo in Francijo je Bonnet rekel, da upa, da se bodo pogajanja kmalu zaključila.

Govorec o aprilskem sestanku v Londonu je Bonnet podčrtal pomen tega sestanka za ohranitev miru v Evropi. Pri tem je posebno poudaril, da postaja sodelovanje med Francijo in Anglijo iz dneva v dan krepkejšo.

O položaju v Srednji Evropi je rekel Bonnet, da je srečen, da je prišlo do pogajanj v Pragi in upa, da se bo spor zaključil pravico za obe stranki. (Vsi navzoči so živahno odobraval te besede.)

Nato je Bonnet odgovarjal na vprašanja o pošiljkah orožja v Španijo in o težavah pri pogajanjih z Italijo. Odgovarjal je še na vprašanja o odnošajih Francije z Rusijo, Nemčijo in o bistvu prijateljstva z Anglijo.

V imenu senatnega odbora je predsednik odbora Beranger zaprosil Bonneta, da naj gre po tej poti naprej, naj širi sporazum med Francijo in Veliko Britanijo. Vsa vprašanja naj se rešujejo tako, da bodo v popolni soglasnosti z dostojanstvom in neodvisnostjo posameznih narodov in da bodo ščitila mir in varnost.

Blumova stranka — na dvoje

Razkol med francoskimi marksisti popoln

Pariz, 9. majnika. TG. Francoska socialistična stranka, ki jo vodi znani bivši ministrski predsednik tovariš Leon Blum, je imela v Royanu svoj letni kongres. Kakor so pričakovali, je na kongresu prišlo do razkola med zmernejšo večinsko in ostrejšo manjšinsko skupino. Tovariš Blum se je v dolgem govoru trudil, da bi obvaroval stranko pred razcepitvijo, toda ni se mu posrečilo, čeprav je bil kaj zgovoren in spreten. Mnogo pozornosti je posvetil španskemu vprašanju, kjer je levičarje tudi najbolj razdražil, ko je dejal, da v trenutku, ko ni bilo upanja, da bi velesile šle reševati republikansko vlado, Francija ni imela nobenega drugega izhoda več, kakor da se oprime angleškega stališča, da je treba preprečiti, da bi se velesile v Španijo vmešavale. Bolj nazorno še je bilo njegovo mnenje o »italijansko-nemškem bloku«. Dejale, da danes obstojita v Evropi dejansko dva cesarja, ki imata oba cesarske načrte. Eden misli na obnovo germanskega cesarstva, drugi na obnovo rimskega. Sodobni državniki tega niso opazili in niso verjeli v trdnost tega bloka. Ne bo se posrečilo razdvojitvi teh dveh cesarjev in enega pogratiti proti drugemu. Blok sicer ni večni, a bo trajalo dalj časa, preden bo razpadel. Blum priporoča sodelovanje mirovne fronte. K tej mirovni fronti spada tudi francosko-sovjetski pakt in za Francijo vstaja nujnost, da izposreduje prijateljske odnose med Anglijo in sovjetsko Rusijo. Pri tem poglavju je želel tovariš Blum splošno odobravanje, ki pa se je takoj spremenilo v protestno burjo, ko je prešel na notranjo politiko. Razlagal je svojo srčno željo, da bi spriču vojne nevarnosti zbral okrog sebe ves francoski narod v strnjeni enotnosti. On je tudi

za to, da naj socialisti sodelujejo z nacionalnimi vladami. Fraz, ki so veljale l. 1936, danes ni mogoče obnavljati, ker niso skladne z dejanskimi položaji. Da bi socialisti mogli v bližnji bodočnosti sestaviti vlado, on ne verjame.

Nasprotniki so Bluma obsuli z različnimi ostrimi očitki. Nato je bilo glasovanje za tri programe, ki so bili predloženi, za Blumovega desničarskega, za Ziromskega srednjemernega ter nato za Piverovega skrajno levičarskega. Za Bluma je glasovalo 4872 delegatov, za Ziromskega 1795 delegatov in za Marceau Piverja 1430 delegatov. Glasovanje se je končalo sredi burnih prizorov. Takoj na to je bilo proglašeno, da je Marceau Piver prijavil svoj izstop iz stranke in da je s svojimi pristaši ustanovil lastno »socialistično delavsko-kmetško stranko«, kar so levičarji sprejeli na znanje z glasnim vpitjem.

Blumova stranka se je torej razkrla v dvoje. Za notranje-politični položaj v Franciji je to brez posledice. Pri Blumu pa se opaža isto, kar se je zgodilo z njegovimi predniki, ki so v mladih letih bili veliki revolucionarji in so ob zatonu življenja počasi spolzeli tja proti desnici in umrli kot bojeviti konservativci. Premožensko stanje tovariša Bluma mu ta počasni sprehod proti desnici olajšuje.

Načela italijanskega gospodarstva

Florenca, 9. junija. AA. Stefani. Minister za korporacije Lantini je v svojem večeršnjem govoru takole razložil italijanski gospodarski načrt:

1. Italija ne sme v tujini kupovati tega, kar ni koristno in kar lahko sama izdeluje doma.
2. V tujini mora Italija vsaj toliko prodati, kolikor tam kupi.
3. Italijanske tovarne morajo izdelovati blago najboljše kakovosti.

Minister Lantini je še izjavil, da bo izvajanje tega načrta zelo koristno tudi za narodno obrambo, ker si bo Italija tako napolnila skladišča, da bo lahko koe vsem okoliščinam.

Koliko Italijanov je padlo v Abesiniji v maju

Rim, 9. junija. AA. Stefani. Po statističnih podatkih znašajo izgube v vzhodni Afriki v zadnjem mesecu:

Med izvidniškim pohodom je bilo ubitih 16 oseb, za ranami je umrl en vojak, v bolnišnicah je pa umrlo 47 vojakov, skupaj torej 64. Skupne izgube znašajo od 1. januarja 1935 do 31. maja t. l. 4397. V istem času je umrlo 1882 italijanskih delavcev, izgubilo pa jih je 18 in to od 100.000 delavcev, ki so na delu v vzhodni Afriki.

Vatikan bo posredoval v Španiji

da prenehajo z bombardiranjem nevojaškega ljudstva

Vatikan, 9. jun. AA. Havas: Od dobro poučenih krogov se je zvedelo, da bo sv. stolica posredovala pri vladi generala Franca, da prenehajo z letalskimi napadi na mirno prebivalstvo. Ta pobuda je prišla po prejšnjih podobnih pobudah Vatikana, s katerimi se je zavzel, da bi ubelžil vojne strahote Španije. Zdi se, da so megr. Gajetane Ciconaniju, predstavniku sv. stolice v Salamanki, že poslali navodila za posredovanje.

Vatikansko mesto, 9. jun. b. »United Press« poroča: Državni tajnik kardinal Pacelli je po razgovoru s papeškim nuncijem v Burgosu izjavil nacionalistični španski vladi, da sv. stolica obžaluje nacionalistične napade na civilno prebivalstvo. Izjavil je tudi, da bo demarša papeškega nuncija sledila neodvisno od vzporednih demarš britanske in francoske vlade, ker sv. stolica ne želi, da jo spravijo v zvezo s katerikoli britanskim ali francoskim korakom, ki bi imel lahko politične posledice.

Odločni ukrepi Anglije

London, 9. junija. b. »United Press« poroča iz zanesljivega vira, da je britanska vlada odločno pripravljena storiti izredne ukrepe proti bombardiranju britanskih ladij v španskih lukah. V španskih lukah bi morale biti usidrane mednarodne vojne ladje, ki bi varovale nevtralne ladje pred letalskimi napadi. Britanska vlada namerava pozvati tudi vlade držav, da se sklicke konferenca, kakršna je bila v Lyonu. Diplomatski dopisnik »Daily Maila« trdi, da se namerava britanska vlada posvetiti tudi vprašanju ureditve letalske kontrole službe, ki bi nadzorovala gibanje raznih

ladij. Anglija in Francija bosta dali na razpolago lastna letala, pozvana pa bo tudi Italija, da sodeluje.

Predčasni prihod lorda Halifaxa v London je povzročil v britanskih političnih krogih številne komentare, zlasti ker je lord Halifax v svojem ministru vodil neprestane razgovore s posameznimi strokovnjaki in poročevalci. Tudi davi je navsezgodaj prišel v svoje ministru in nadaljeval razgovore. V teku večeršnjega in današnjega dne je lord Halifax nekolikokrat telefoniral ministrskemu predsedniku Chamberlainu, prav tako pa je telefonično poklical nekatere ministre, ki so na dopustu. Popoldne je konferiral z ministrom za vojno mornarico in narodno obrambo lordom Inskipom. Vse to je nekoliko razburilo politične kroge. Nič še ni znanega, kakšne ukrepe je storila Velika Britanija.

Po bojiščih

Salamanca, 9. jun. AA. Stefani: Nacionalistično vrhovno poveljstvo je objavilo tole uradno poročilo: Naše čete danes nadaljujejo z napadi na teruškem bojišču. Sovražni odpor je zlomljen. Nacionalisti so zavzeli hrib Artigas in gorski venec Blanca de la Hena in ostale višine na jugu in jugovzhodu te gorske pokrajine. Poleg tega so nacionalistični oddelki zavzeli cesto, ki vodi v Kamareno de la Siera ter zasedli vas nad važnimi postojankami. Rdeči so imeli velike izgube. Od večeraj do danes so naši vojaki pokopali okoli 480 trupel sovražnikovih vojakov. Danes so ujeli na tem odseku 118 sovražnikov. Na kastelonskem bojišču se boji tudi nadaljujejo. Naše čete so zavzele vas Adzaneta ter napredovale nekaj kilometrov proti jugu in zahodu, kjer so zavzele važne postojanke, med drugim dva gorska venca, ki gospodujeta nad pomembnimi postojankami in malim mestom Ueucar. Nacionalistične čete so na tem odseku ujele več sto rdečih miličnikov. Nek drugi nacionalistični oddelki je danes v rani zori zavzel v nasokov vas Collato de Ariba. Ob tej priliki je bila neka sovražna četa popolnoma uničena. Nacionalistični oddelki nadaljujejo s prodiranjem in so zavzeli višine Auzno, vzhodno od tod nekaj vasi ter gorski venec Calsadas. Na tem odseku so ujele več sto sovražnikov, poleg tega pa so zaplenile precejšno množino bojnega materiala. V boju z letali, ki so letela nad Iglesiasu del Sid je bilo sestreljenih 11 sovražnih letal.

Zagrebska vremenska napoved: Jasno in topleje. Dunajska vremenska napoved: Z zapada se bližajo motnje, čez nekaj dni najbrž tudi malo hladneje.

Portorose
 (Oddaljeno 1 uro od Trsta)

BROM - JODNA SOL - KOPELI
 OBALNE KOPELI

Palace Hotel
 HIŠA PRVEGA REDA (200 sob)
 ZMERNE CENE PENSIONU

Sport - Družabnost - Odpočitek

POJASNILA:
 PALACE HOTEL
 PORTOROSE
 (Trieste)

gastvih najbogatejša država na naši obli, spriču takšnega razvoja ne morejo in ne smejo potiskati glave v pesek in se delati, kakor da jih ostali svet ne briga, ampak morajo v lastnem interesu biti pozorne na idejna gibanja, ki se tako močno izražajo v svetovni politiki in v svetovnem gospodarstvu. Lz tega spoznanja izhaja klic ameriške vlade po mednarodnem sodelovanju in poziv na ameriški narod, naj se ne ziblje v udobnem snu, da more živeti osamljen, kadar se svet okrog njega podira. Mednarodni nered, ki je potepal marsikatera načela mednarodnega prava, ki so se do zdaj zdela sveta in so bila dragocene pridobitve kulture duha in srca, je treba ozdraviti in Amerika pri tem delu, ki se tiče tudi njene bodoč-

nosti, ne more stati ob strani. Amerika je celo poklicana, da proži osvežujoče pobude za takšno tvorno mednarodno sodelovanje in obrambi miru in pravnih osnov miru, ne da bi se ji bilo pri tem treba vtikati v sleherni podrobnostni sporček po svetu.

Če je sedanja velika evropska kriza rodila ta dva velika uspeha, da je namreč vzbudila pri Ameriki zavest, da mora ona tvorno sodelovati pri zgraditvi novega pravnega reda in zato doprinesiti tudi svoje žrtve, ter da je pospešila sodelovanje med obema največjima demokratskimi državama na svetu, med Anglijo in Ameriko, se bomo smeli oddahnti, kajti oba nam dajeta jamstvo, da se svetovni položaj obrača na bolje.

„Jutro“ je Slovake likvidiralo

Vsak količnik politično misleči Slovec v Sloveniji ve, zakaj je »Jutro« in njegov miselni krog za centralizem in za likvidacijo Hrvatov in Slovencev v tej državi: »Jutro« in njegovi redki prijatelji med našim narodom niso bili pomenjeni in je kaj razumljivo, da so za velesrbsko zamisel Jugoslavije, kakor so to pokazali zlasti v protikonkordatnem boju, da bi na ta način vsaj kot izvrševalci velikosrbskega programa prišli na oblast in kot janičarji ali kot valpi gospodovali nad slovenskim narodom. Takšna je od pamtliveka bila politika narodnih izkoreninjenec. Iz popolnoma enake miselnosti in duševnega nastrojenja so svoj čas nemurji odpadali od slovenstva, da bi jim Dunaj odstopil kosček oblasti na naši zemlji.

Ker je »Jutro« in »Jutrove« nacionalizem preprosto s to hlapčevsko miselnostjo, ki je vsakomur znana, naš list o teh vprašanjih z njim ne polemizira, ker vemo, kje so in od kod poganjajo korenine njegovega »nacionalizma«. Mislimo pa, da je skrajno neokusno, ako ta centralistični organ upokojnega Živkoviča svoje metode o likvidaciji malih slovenskih narodov vsiljuje tudi drugemu in pri tem še nas napada, ker ne delimo njegovega mnenja. Ker Čehi kot gospodujoči narod v bratski češkoslovaški republiki Slovakov odrekajo lastno narodnost, »Jutro« k temu početju navdušeno ploska in jih še on enostavno »likvidira«. Slovaki narod je za »Jutro« slikovito vprašanje: in toliko da ne zapise, da je svoj čas tudi pri nas Živkoviča diktatura na podoben način »likvidirala« Hrvate in Slovence. Ti dogodki niso tako daleč in se bo zato lahko še vsakdo spomnil, da je ta »likvidacija« privedla našo državo na rob propada in je bilo treba Živkoviča s Kramerji in Uzunoviči hitro likvidirati v bitnem državnem interesu. Kdor je prijatelj bratske češkoslovaške republike, ji torej takšne likvidacije narodnostnega vprašanja ne more svetovati. Kajti s tem, da kak narod drugemu narodu odreka lastno narodnost, narodnostno vprašanje še nikakor ni likvidirano. Kako ljudstvo je narod, ako ima svojo zemljo, svoj jezik, svojo tradicijo, kulturo in zlasti, ako se kot samolasten narod čuti ter ta svoja narodna čustva kot narodni kolektiv izvaja. In to je primer s Slovaki. Ali so se mar od Madžarov dali pobijati kot Čehi ali kot Slovaki? Morda ta narodna zavest še ni v vseh plasteh dovolj globoko zasidrana, toda v resnici zlasti sedaj v narodnostni državi napreduje in se vedno bolj razvija. Toda tako je bilo tudi pri Italijanih, Srbih, Bolgarjih, Nemcih, pri nas Slovenceh itd.

»Jutrovar« narodnostna teorija temelji na načelu sile, po kateri bi smel močnejši narod manjšega raznaroditi in mu vzeti njegovo lastno na-

rodno individualnost. Naj sedaj »Jutro« modrijan malo premisli, ali velja to načelo le za slovenske narode, ali pa velja isti princip tudi za neslovenske narode napram Slovanom. Če velja za slovenske, potem je nujno, da se polagamo tudi Čehi vlpe v vsaj štirikrat večjem poljskem narodu, Poljaki pa v ruskem slovenskem morju. Če pa načelo velja tudi za neslovane, bo težko braniti Nemcem, da ne bi po istem principu absorbirali Čehov...

Za solidarnost slovenskih narodov smo kajpada tudi mi in si v tem pogledu od kakega »Jutra« ne bomo dali poučevati, ker je glasilo liste politične skupine na slovenskem jugu, ki je vedno poskušalo hujskati en narod proti drugemu, da bi na ta način in z intrigami lažje nad vsemi s svojo hočtaplersko kliko gospodovalo. To razdiralno delo opravlja JNS slejkoprej še tudi danes, ker je to njen edini poklic. Solidarnost med narodi razumemo mi tako, da si stojimo drug drugemu ob rami v bratski slogi in absolutni enakopravnosti, ne vidimo pa solidarnosti tam, kjer eden sedi na konju, drugi pa mu s škrtajočimi zobmi mora držati stremena. »Jutro« tega seveda ne razume, ker je glasilo političnega kroga, kateremu je hlapčevanje največja slast in si kaj imenitnejšega v življenju še misliti — more. A prav — razume to vsak narod, ki se je boril za svojo neodvisnost.

»Slovenec« ni svoje ljubezni do bratskih severnih slovenskih narodov nikdar licitiral in je nikdar ni skušal politično ali celo kako drugače novoučiti. Ta čustva so preveč naravna in sveta, da bi jih po jutrovsko nosili na trg in kričali: Mi vas imamo pa bolj radi kakor onile tamkaj onkraj plota! Pa kaj hočemo: »Jutro« je vajeno vse licitirati: nihče ni tak patriot, kakor jutrovec, nihče tako državotvoren, kakor jutrovec in kar je res, je res: tudi nihče se na basanje žepov iz državne blagajne ne zastopi bolj, kakor jenesarji. Naj imajo torej svoje rekorde!

Slovenci pa imamo tako radi Čeha kakor Slovake in bi le od srca želeli, da bi se ta dva naroda, ki sta pod tujo oblastjo stoletja toliko hudega in težkega prestala, v bratski slogi in popolni enakopravnosti uredila svoj dom, ki je bogat in čudovito krasen ter je v njem za oba dovolj dela in dovolj kruha. To je za oba slovenska brata tem bolj potrebno, ker okrog sebe nimata veliko dobrih prijateljev. Toda njuna moč bo v edinstvi, v enakopravnosti, v strogi medsebojni pravičnosti, ki pri šibkejšem ne bo porajala čustva zapostaviteljnosti ali podrejenosti. Narodi dozorevajo, tudi slovenski narodi, nakljub prusovskim ideologijam, ki jih med nami s toliko vnmemo zastopa »Jutro« in njegov miselni krog.

3 letna vojaška služba v ČSR

Henleinovci so predložili svojo spomenico

Praga, 9. junija AA. Snoči in danes je več praskih listov objavilo vest o uvedbi triletnega vojskega roka v ČSR. Pristojni krogi izjavljajo, da to vprašanje še ni dozorelo in se še ni začelo razpravljati. Vendar izjavljajo zaenkrat samo to, da so vesti listov netočne, vendar pa je bilo v načelu že sklenjeno, da se kadrovski rok podaljša.

Henleinove zahteve

Kakor je »Slovenec« že poročal, je nemški poslanec Kundt preteklo sredo predložil ministrskemu predsedniku dr. Hodži predloge sudetskih Nemcev za ureditev narodnostnega vprašanja na Češkoslovaškem. Danes objavljamo glavni posnetek te spomenice.

Praga, 9. junija. TG. Poslanec sudetsko-nemške stranke Kundt je predložil predsedniku vlade dr. Hodži predloge svoje stranke za ureditev narodnostnega vprašanja. Kundtov predlog ima obliko spomenice, ki ponavlja osmero točk, ki jih je na strankinem kongresu v Karlovih varih naštel Henlein sam, ter jih tudi razlaga. Istočasno s spomenico je dr. Hodži izročil tudi spremno pismo, v katerem izraža željo, da naj bi se pred začetkom pogajanj med vlado in nemško manjšino ugotovilo, če bo za podlago tem pogajanjem služila njegova spomenica ali pa narodnostni statut, ki ga pripravila vlada. Če bi vlada vztrajala pri slednji možnosti, si sudetsko nemška stranka, ki je na pogajanja pripravljena, pridržuje pravico do nadaljnega stališča, ker vsebine narodnostnega statuta od sedaj še ne pozna.

Spomenica navaja osmero zahtev Henleinove stranke v sledeči obliki:

1. Nemška narodnostna skupina mora dobiti polno enakopravnost in enakovrednost s češkim narodom.
2. Sudetsko-nemška skupina mora biti priznana kot pravna osebnost, ki ima pravico, da brani enakopravnost nemške narodnostne skupine v državi.
3. Ozemlje, koder prebiva nemška narodnostna skupina, je treba točno razmejiti in ga kot od Nemecev naseljeno ozemlje priznati.
4. Na nemškem ozemlju se mora organizirati nemška samouprava v vseh področjih javnega življenja, v kolikor gre za koristi in zadeve nemške narodnostne skupine.
5. Za one državljanke nemške narodnosti, ki prebivajo izven zgoraj označenega ozemlja, morajo posebni zasedni zakoni skrbeti, da ohranijo svojo narodno samobitnost.
6. Krivice, storjene sudetskemu nemstvu od 1. 1918. dalje, je treba odstraniti in jih tudi popraviti, v kolikor so povzročile škodo.
7. Načelo, da morajo na nemškem ozemlju službovati nemški uradniki, je treba priznati in ga tudi izvesti.
8. Nemei morajo dobiti zajamčeno svobodo, da se smejo priznavati k nemstvu in živeti po nemškem svetovnem nazoru.

Kaj bo z angleškimi opazovalci

Praga, 9. junija. AA. (DNB) Iz praških političnih krogov se doznavajo, da je odpošiljanje angleških opazovalcev na Češkoslovaško ponovno predmet razgovorov med diplomatskimi predstavniki obeh držav. Za zdaj gre samo za predlog od angleške strani. Namere, ki jih je z ozirom na to izrazil Anglija, grede za tem, da se gotovemu številu oseb iz angleške diplomatske službe poveri naloga, da prouče dogodke na Češkoslovaškem na kraju samem ter posvete posebno pozornost onim krajem, v katerih je bilo največ nezadovoljstva. Ti Angleži naj bi nato na merodajnih angleških mestih podali svoja poročila. Predvsem naj bi opazovalci nadzorovali one kraje, v katerih so zadnje čase izbruhnili večji incidenti, ki so do-

Jugoslovanski srednješolci v Pragi

Praga, 8. junija. AA. Danes jutraj je kot prva od vseh tujih skupin, ki se bodo udeležile junjskih svečanosti češkoslovaške republike, prispela v Prago skupina 40 jugoslovanskih srednješolcev. Na Wilsonovi železniški postaji so jim pridelili svečan sprejem. Na Vaclavskem trgu je ogromna mno-

žica ljudstva viharno manifestirala ter vzklikala Jugoslovajli. Naši srednješolci so se nastanili po češko-slovaških gimnazijah. Njim na čast bodo privedli razne svečanosti, akademije in izlete. Prva njihova prireditve bo jutri, v soboto pa bodo skupne prireditve. Danes popoldne so jugoslovanski srednješolci obiskali jugoslovansko poslanstvo. S toplimi in vznesenimi besedami je pozdravil jugoslovansko mladino poslanik in Pragi Vasa Protič. V ponedeljek bo privedil jugoslovanski poslanik Protič za vso jugoslovansko skupino srednješolcev sprejem na poslanstvo. Na ta sprejem bodo prišli tudi predstavniki češkoslovaških šolskih oblasti.

Tenis v Parizu

Pariz, 9. junija. AA. (DNB): Danes sta se vrtila semifinala za francosko prvenstvo v tenisu. Budge (USA) : Palada (Jugoslavija) 6 : 2, 6 : 3, 6 : 3; Menzel (ČSR) : Puncac 6 : 4, 6 : 4, 6 : 4.

Svetovno nogometno prvenstvo

Švica : Nemčija 4 : 2 (1 : 2).
Kuba : Romunija 2 : 1.

Zinka Kunčeva gostuje v Belgradu

Belgrad, 9. jun. m. Za jutri zvečer je bila v tukajšnji operi napovedana predstava Verdijeve Aide, v kateri poje glavno vlogo Zinka Kunčeva, članica Metropolitan opere v Newyorku. Za to predstavo je belgrajska opera najela tudi slavna italijanska pevca Matinija in Merlija. Ker sta pa oba italijanska pevca oboleva, je belgrajska opera prelozila jutrišnjo predstavo na prihodnji teden. V primeru, če italijanska pevca do tedaj ne bi ozdravela, bo opera angažirala druga svetovna pevca. Za gostovanje Zinke Kunčeve v belgrajski operi vlada v tukajšnjih krogih tako zanimanje, da so bile vse vstopnice že prvi dan v dveh urah razprodane.

Pristojbine za potovanje na Madžarsko

Belgrad, 9. junija. AA. Madžarsko poslanstvo v Belgradu nas je naprosilo za tole objavo: Belgrajsko madžarsko poslanstvo obvešča potujoče občinstvo, da stopijo po dogovoru med jugoslovanskim in madžarskim vlado z dne 5. junija t. l. za jugoslovske potne listine (potne liste) tele nove pristojbine na vizum: pristojbina za enkratno potovanje 104 din; za večkratno potovanje (v posebej v ta namen navedenih primerih) 195 din; za enkratno tranzit 29 din; za dvojni tranzit 58 din. Te pristojbine se plačajo na potne liste, ne glede na to, koliko članov družine navaja potni list. Če kdo pošlje potne liste po pošti, je treba priložiti 6,50 din v postnih znakih za poštnino. Potne listine, poslano po povzetju, se ne bodo potrdile.

Posvet mlinске industrije

Belgrad, 9. jun. m. V prostorih industrijske zbornice je bila danes dopoldne skupna seja upravnega in nadzorstvenega odbora Združenja mlinске industrije. Na sestanku je upravni odbor podal poročilo tudi o zadnjem skoku cen pšenice ter o vlogi mlinске industrije pri tej podražitvi pšenice. Zastopnik mlinске industrije je v tem poročilu poudarjal, da je cena pšenice v zadnjih štirih mesecih pri nas poskočila za 35%, dočim je na svetovnem tržišču vladala tendenca padca cen. Dočim je n. pr. na borzi znašala cena pšenice 180 din, je Prizad cena pšenice znižal na 156 din. Svobodni trg se ni držal določenih cen in je skočila cena na 230 din. Na trgu danes ni blaga, obstoječe velike zaloge so pa v močnih rokah. Združenje mlinске industrije smatra, da ni točna trditve, da bi v državi ne bilo pšenice, temveč trdi nasprotno, da je vzrok skoku cene pšenice manevr samo nekoliko oseb, ki sedaj zaslužijo nad 30%. V nadaljnjih izjavanjih se odbor mlinске industrije bavi z vprašanjem izvoza moke v Nemčijo ter naproša trgovsko ministristvo, naj vpliva na Prizad, da bi kupoval moko tudi od mlinov s srednjo kapaciteto.

Osebne vesti

Belgrad, 9. junija. m. V 5. skup. je napredoval Janez Zerkjav, veroučitelj na državni ljudski šoli defektne dece v Ljubljani. — Za glavnega arhivarja 7. skup. so postavljeni: pri okrajnem načelstvu v Litiji Franc Pleničar pri okrajnem načelstvu Maribor levi breg, Albert Kropelj in pri banski upravi v Ljubljani Martin Bizjak.

Belgrajske vesti

Belgrad, 9. junija. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je danes sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministertvu romunskega poslanika Viktorja Cadero, ki mu je predstavil letalskega polkovnika romunske vojske Argetojana skupaj z drugimi romunskimi letalskimi častniki, ki so se pripeljali v Belgrad.

Belgrad, 9. junija. AA. Francoski poslanik Brugere in njegova gospa sta privedla 8. t. m. večerjo na jugoslovansko poslanstvo na čast predsedniku vlade in zunanjemu ministru dr. Stojadinoviću in njegovi gospe. Na večerji so bili madžarski poslanik de Alt z gospo, ameriški poslanik Lane, ga. Herberte, soproga bivšega francoskega poslanika, pomočnik zunanje ministra dr. Ivo Andrić, predsednik društva prijateljev Francije Stvan Pavlovič z gospo, ga. Marjasevičeva, soproga admirala, kabinetni šef zunanje ministertva dr. Dragan Protič, šef protokola zunanje ministertva dr. Dušan Marinovič z gospo, uradnik maršalata dvora Miloš Botorić, svetnik madžarskega poslanstva Rotkugel, ameriški vojaški odposlanec polkovnik Vilaret z gospo, francoski vojaški odposlanec polkovnik Bethouard z gospo in oba tajnika francoskega poslanstva.

Belgrad, 9. junija. m. Danes popoldne se je v kabinetu finančnega ministra zopet sestel gospodarsko-financijski odbor ministrov. Na seji so razpravljali o tekočih zadevah.

Belgrad, 9. jun. m. V Belgrad je dopotovala deputacija Zveze hranilnic kraljevine Jugoslavije, v kateri je vneljena tudi Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani. V zvezi uredbe o samoupravnih hranilnicah je posredovala na merodajnih mestih. Dopoldne jo je sprejel trgovinski minister dr. Vrbančić, popoldne pa notranji minister dr. Korošec. Deputacija je prošla za sprejem tudi pri ostalih ministrih. Iz Ljubljane sta v deputaciji ravnatelj Pretnar in tajnik dr. Murko.

Belgrad, 9. jun. m. Prvo mednarodno zrakovno razstavo, za katero vlada od dneva do dneva večje zanimanje, je danes obiskal in si ogledal razstavljene modele tudi kr. namestnik dr. Stan-kovič. Letalsko razstavo si je do današnjega dne ogledalo nad 160.000 ljudi.

Domači odmevi

„Špansko edinost“ nam ponujajo...

V začetku letošnjega leta je v Mariboru začel izhajati tednik »Edinost«, ki ga izdaja konzorcij, odgovorni urednik pa mu je France Gerželj, tiska pa ga Mariborska tiskarna. V svojih prvih napovedih — zdaj je izšla 17. številka — je ta tednik trdil in še vztrajno ponavlja, da je nepolitičen, kar naj bi bila nekak posebna vaba za naročnike. Rado se zgodi, da ljudje in glasila, ki nimajo zaledja, proglašajo za največjo čednost popolno nezanimanje za politična vprašanja; s tem hočejo taki novinci postati simpatični in si pridobiti toliko pomena, da bi že bili lahko tudi politični. Pod tem vidikom je tudi v zarnetu »Edinost« ostra politična opredelitev, brezkompromisna in dosledna, ki je nobena vrstica na vseh njenih osmih straneh ne krši. To je doslej najrazvitejša slovensko glasilo »ljudske fronte«, ki je formalno še ni, ker so vsi njeni pristavi še »ne-politični«. Iz vsake številke »Edinost« gleda ta ost »ljudske fronte«, iz kateregakoli članka, iz kateregakoli vrstice hočete. Sicer pa je vse to samo pomlajeni liberalizem, preko katerega narodu odjuto izobrazbenstvo ne more in ne more, tudi sodelavci »Edinost« niso mogli. Z »Jutrom« ne pride bogve kaj navzkriž, kvečjemu zaradi kakih zunanjih malenkosti, sicer pa spočito in z veseljem, po vedno spretno prikrito, napada in zasmehuje vse, kar bi ob odkritem napadu ves slovenski narod enodušno banil. S pronicavo hinavščino poziva oblast, naj nas ne goni »nazaj v črno davnico« in opisuje, kako banovina kupi tu in tam kak nemški samostan na Stajerskem ali kak gradič propadajočih nemških veleposestev za gospodinjske ali kmetijske šole. »Edinost« pa pri vsem tem demagoško namiguje, da je »nemška vlada bogati samostan... ki ima 9900 ha posestev, razločilac, dasi vsak poštno misleči človek ve, da vsi Slovenci skupaj ne moremo zapleniti niti pedi zemlje, ki je v lasti tuje narodnosti. Da Mura preplavalja rodovitna polja, je krivo politiziranje v senci senklavskega turna in pa uvodni članki o papeževi okrožnici »Quadragesimo anno«. Najbolj pa se to strupeno sovraštvo od tistega med Slovence, kar vsi »neopredeljenici« dosledno opredeljeno napadajo, vidi iz neke majhne novice iz Stare cerkve pri Kovevju. V Ameriki je umrl neki ugleden rojak. Rokaji doma bi njegov spomin radi počastili, nekateri predlagajo, kakor vaški spor opisuje »Edinost«, da bi se tukajšnjemu župniku plačala sv. maša, drugi pa pravijo, »naj bi se za tistih 50 din raje kupila najrevnejšemu otroku v okolihu srajca.« In »Edinost« je radovedna, ali bo v tem prepričku »zmagala pametna slovenska samozavest ali klečelastvo« in vpije: »Slovenci, prisluhnite glasu svojega srca! Človek, ki ima poštno namene, bi k takemu sporu dejal: »Slovenci, prisluhnite glasu svojega srca! Napravite tako, da ne bo nevoščljivosti in da bo rajakemu v tolažbo ali kakršnokoli drugo dobro.« Tako, kakor speljuje »Edinost«, je pa le skrajno neokusno izpričevalo »ljudske fronte«, ki se ne more posloviti od »larske gonje«. — Tako se nam je predstavila ta »Edinost«. Toda če bi že pred njo ne bilo edinstvi med nami, bi po tej mogla pri nas nastati samo — španska edinost.

Katoličani v mostarski školiji

»Krščanska obitelj«, ki izhaja v Mostarju, prinaša statistiko katoliškega prebivalstva v mostarski školiji za l. 1937. Školija ima 61 župnij. Leta 1937 je bilo v vsaj školiji rojenih 6581 otrok, nezakonskih samo 85. Umrlo jih je 2543, med temi mrlili pa je 1091 otrok izpod 7 let starosti. Koncem leta 1937 je imela školija 176.963 vernikov, 4030 več kot prejšnje leto. To leto so imeli katoličani sploh največji naravni prirastek. S katoliškimi izseljenci iz Hercegovine, katerih število gre tudi v zelo visoke tisoče, znaša število katoličanov v Hercegovini nad 177.963.

Ustoličenje poglavarja muslimanov

Sarajevo, 9. junija. AA. Danes je bilo v Sarajevu slovesno ustoličenje novega muslimanskega verskega poglavarja dr. Fehima Spaha. Vse sarajevske džamije, muslimanske verske in kulturne ustanove ter številne zasebne hiše so že od večera okrašene z državnimi zastavami. Snoči so bile vse džamije slavnostno razsvetljene. Ogromne množice ljudstva, okoli 15.000, so ostale na ulicah pozno v noč. Računajo, da je iz vse Bosne in Hercegovine ter iz Južne Srbije prišlo na te svečanosti vsega skupaj 25.000 ljudi. Nekaj zvočnikov je prenašalo ves obred ustoličenja. Nekoliko pred 10 je prispel najprej pravosodni minister dr. Simonovič, kmalu za njim pa tudi prometni minister dr. Mehmed Spaho, ki so ga množice na ulici navdušeno pozdravljale. Ob 10 se je pripeljal zastopnik Nj. Vel. kralja divizijski general Djordje Bulić, ki ga je ljudstvo prav tako viharno pozdravljalo. Svečanost ustoličenja novega muslimanskega poglavarja je začel kot zastopnik vlade pravosodni minister dr. Simonovič s tem, da je prebral v imenu Nj. Vel. kralja ukaz o imenovanju dr. Fehima Spaha za novega reis ul ulemo. Po nekaterih verskih obredih je imel na zbrane množice kratek govor novoustoličeni poglavar muslimanske veroizpovedi dr. Fehim Spaha. Njegove besede je ljudstvo sprejelo z velikim navdušenjem. Ko je bila slovesnost ustoličenja končana, je pristopil k novemu reis ul ulmi najprej odposlanec Nj. Vel. kralja divizijski general Bulić ter mu čestital, za njim pa so mu čestitali tudi ostali visoki zastopniki, ki so se udeležili ustoličenja.

Dr. Fehim Spaho se je nato odpravil v svoj dvorec, kjer je sprejel člane vlade ter nekaj višjih muslimanskih cerkvenih dostojanstvenikov. Ob 13 je reis ul ulema v častniškem domu priredil banket za 250 ljudi.

Kitajska vlada se seli iz Hankava

Hankov, 9. junija. AA. Reuter: Kitajska vlada se je začela seliti iz Hankava. Pisarne so že premestili v Sanghin. Iz vsakega ministertva še ostane kakih 10 višjih uradnikov v Hankovu. Kitajska vlada bo naselila nekatere vojaške posadke v južnem delu pokrajine Hunan.

Evakuacija Hankova se je pričela pred nekaj dnevi. Kvomintang se seli v Čungking, kjer se že nahaja predstavništvo kitajske republike. Tam je tudi nekaj ministrov, med tem ko se zunanji minister preseli v bližino Kantona. Glavni štab kitajske vojske se seli proti jugu v doslej še neznan mesto, ki leži blizu mesta Cansue. Kije se sedaj nahaja maršal Čangkaček, še ni znano. Nekateri poročajo, da organizira novo obrambno črto. Njegova žena je v okolici Kantona in tam organizira prevoz vojnega materiala, orožja in hrane.

Kolera v Kantonu

Sanghaj, 9. junija. b. Nad Kantonom in okolico je zavladala velika vročina, ki sama s seboj prinaša nevarnost velike epidemije. Vojni poročevalci INS trdi, da je oblast v Kantonu storila daljnosežne ukrepe, da prepreči širjenje kolere, ki se je pojavila v mestu. Zaradi današnjega bombardiranja mesta se je nevarnost kolere še povečala, ker ni mogote nazlo pokopati vseh mrljev. Na nekaterih mestih leži še vedno na stotine človeških trupel, ki širijo neznosen smrad. Ljudstvo je v paniki pobegnilo iz mesta in skuša najti zavetja v okolici. Pri večeršnjem napadu na Kanton je bilo 200 mrtvih in 500 ranjenih. Velik del mesta še vedno gori. Zelezniška postaja Wongsah in ameriška univerza Lingman sta hudo poškodovani. Vest, da je maršal Čangkaček postal več eskader za obrambo mesta pred japonskimi napadi, se potrjuje.

Tokio, 9. junija. b. Admiral Hoda je v imenu japonske vlade izjavil predstavnikom japonskega in inozemskega tiska, da bodo Japonci nadaljevali brezobzirno letalske napade na kitajska mesta. Admiral je dodal, da hočejo napadati kitajska

mesta tako dolgo, dokler se gotovi elementi na Kitajskem ne bodo vdali in sklenili sporazum z Japonsko. V trenutku, ko se bodo ti ljudje odrekli pomoči iz inozemstva, bo Japonska ustavila svoje vojne operacije in vzpostavila mir, ki je itak le v interesu Kitajске.

Tokio, 9. junija. AA. (Havas) Poročila z bojišča pravijo, da so japonske čete, ki se vojskujejo pri Kajfengu, napredovale za približno 10 km severno od tega mesta ter zavzele Lijujankeju južno od reke Jankee. Japonci so zavzeli tudi dve važni točki na stari cesti Nanking-Peking, kar bo olajšalo prehod japonskih čet čez omenjeno reko. Včeraj je 10.000 kitajskih vojakov uprizorilo protinapad pri Allfengu, vendar pa se ta napad ni posrečil in so morali Kitajci pustiti na bojišču velike žrtve. Po japonskih poročilih je bilo ubitih 2000 kitajskih vojakov.

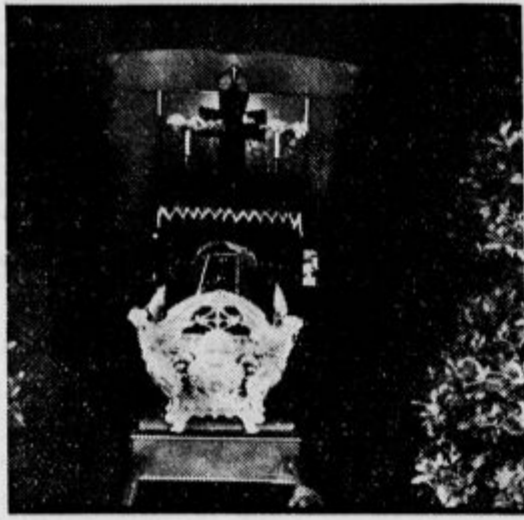
Kanton, 9. junija. Reuter: Japonska letala so zjutraj ob 5.45 dvakrat priletela nad Kanton. Protiletalski topovi so začeli močno streljati. Eno letalo je letelo tudi nad mednarodno koncesijo.

Z Bleda

Bled, 9. junija.

Zveza zavarovalnih podjetij, ki je imela na Bledu svoj redni letni občni zbor, je danes zaključila svoje delo. Kongres je zasedal ves dan pod vodstvom predsednika senatorja Gjura Paunkoviča. Razpravljali so o raznih strokovnih zadevah, ki se tičejo zavarovalnih podjetij. Glede ureditve pragmatike uradništva, ki je sedaj aktualna, zveza ni razpravljala, ker je vprašanje ne zadeva, ampak so se s tem vprašanjem bavila le tista podjetja, ki so prizadeta zaradi prenehanja plačovanja uradništva. Med podjetji, ki dostojno plača svoje uradništvo, je na prvem mestu Zvezna zavarovalnica v Ljubljani. Zveza je danes končala svoje delo in se je predsednik Gjura Paunkovič zahvalil vsem navzočim za sodelovanje. Večina delegatov je danes odpotovala z Bleda.

Kraljevski sprejem svetnika zaščitnika bratske Poljske v Ljubljani

Krsta s truplom sv. Andreja Bobole v lepo okrašenem salonskem vozu.

Ljubljana, 9. junija. Izreden in pomemben praznik je slavila danes Ljubljana. Na prošnjo poljskega naroda je sv. Stolica dovolila, da Poljaki prepeljejo v svojo domovino sveto telo mučenika sv. Andreja Bobole. Odločeno pa je bilo, da se na prevozu svetniško truplo ustavi v dveh katoliških mestih, to je v Ljubljani in v Budimpešti. Slovenska prestolnica je dala v čast svetniku vse, kar zmora, tako da je bil za naše razmere sprejem trupla sv. Andreja Bobole naravnost kraljevski.

Na kolodvoru se zbirajo odličniki

Ob uri prihoda se je zbralo pred kolodvorom ogromno število ljubljanskega prebivalstva, na peronu pa so bili zbrani številni predstavniki. Navzoči so bili: g. ban dr. Natlačen s svojo eoprog, zastopnik Cerkve generalni vikar, prošt Nadrah z vsem stolnim kapiteljnom (škof dr. Rožman je naureč zaradi birne zadržan), stiški opat dr. o. Kostelec, predstavniki redov, tako superior jezuitskega reda o. V. Paté, provincial frančiškanskega reda p. dr. G. Heric in defnitor p. K. Dijak, vsi ljubljanski župniki ter skoraj vsa ljubljanska duhovščina. Mestno občino je zastopal podžupan dr. Ravnihar s skoraj vsemi občinskimi svetniki. Vseslovensko gasilsko zvezo in Jugoslovansko gasilsko zajednico je predstavljala starešina dr. Kodre, apostolstvo sv. Cirila in Metoda prelat prof. dr. Grivec. Navzočen je bil tudi generalni konzul republike Poljske v Zagrebu g. Pol, dalje poljski konzul v Ljubljani univ. prof. dr. Stele, predstavniki Društva prijateljev poljskega naroda: dr. Mole, dr. T. Debeljak, Božidar Borko in drugi. Dalje so bili navzoči prosvetni inspektor Bajuk, g. Hočevar kot zastopnik III. reda pri frančiškanih, prof. Štular in prof. Jeglič za šentvidski zavod, zastopniki Poljakov, ki prebivajo v Ljubljani, na čelu jim docent dr. Cholewa, g. Smersu za Zvezo združenih delavcev, predsednik Prosvetne zveze univ. prof. dr. Lukman in ravnatelj g. Zor, g. Musar za Društvo rokodelskih mojstrov, za bojevnike pa ravnatelj

klen, tako da je mogel sleherni iz bližine videti mučenikovo telo svetnika.

Ob prihodu vlaka in ob prenosu krste iz vagona na peron je vojaška godba zbrano igrala cerkvene melodije, med temi tudi evharistično: »Kristus kralj, Kristus zmajuj!«

Prva počastitev svetnika

Generalni vikar in stolni prošt g. Ignacij Nadrah je nato pred krsto svetnika spregovoril:

Veliki svetnik Andrej Bobola!

Ljubljanska škofija se Ti ob Tvojih svetinjah po svojem zastopniku poklanja, polna veselja in sreče, da Te sme sprejeti in počastiti. Veliko slavnih mož smo že pozdravili na tem kolodvoru, a Tebi enakega še nikdar. Bili so med njimi, ki so nosili kraljevske in cesarske krone, a Tvoja glavo venča krona nebeska. Bili so tu, ki so nosili vladarsko žezlo, Tvoja roka pa nosi palmo mučeništva. Zato pozdravljen v beli Ljubljani, v srečo Slovenije. Ti veliki sin našega bratskega poljskega naroda. Ko bom spremljal Tvoje svete relikvije po ulicah našega mesta, se milostno ozri na nas in vlij obilo božjega blagoslova na nas in na lepo našo Ljubljano, na ves slovenski narod in na vso Jugoslavijo.

pod vodstvom g. stolnega dekana dr. Kimorca zapel Gallusovo »Glejte, kako umira pravičnik.«

Vojaška godba je zaigrala nato žalne korale, nakar se je razvil med ogromnim špalirjem ljubljanskega prebivalstva veličasten sprevod s kolodvora proti cerkvi sv. Jožefa.

Veličasten sprevod

Sprevod se je pomikal po Masarykovi, Resljevi cesti, čez Zmajski most po Kopitarjevi ulici, po Poljanski cesti in po Zrinskega ulici do cerkve sv. Jožefa. Na vsej dolgi poti je prebivalstvo Ljubljane tvorilo izredno gost špalir ter se povsod pobožno klanjalo relikvijam sv. Andreja Bobole.

Sprevod so otvorili fanfaristi Prosvetne zveze, nato so slovenski fantje v krojih nesli zastavo, na kateri je bila podoba sv. Andreja Bobole. Ljubek je bil pogled na male križarje, ki so korakali v svojih belih krojih in z zastavicami. Sledili so gojenci Marijanišča v svojih lepih modrih oblekah, nato številni gojenci salezijanskih zavodov, številni člani dijaških kongregacij, katerih del se je odlikoval po enotnih krojih, namreč belih srajčah in modrih kravatah, gojenke Lichtenturnovega zavoda skoraj vse v snežnobelih oblekah z venčki okoli glavice ter belim cvetom v rokah, enako Marijine

Bogoslovci nosijo dragoceno krsto s kolodvorskega perona.

Bogoslovci polagajo krsto v lepo okrašen voz pred kolodvorom.

Mestni podžupan dr. Ravnihar je pozdravil najprej vse zastopnike cerkve in druge predstavnike v imenu mestne občine ter se jim je zahvalil za veliko čast in srečo, da more mesto Ljubljana sprejeti danes truplo velikega pokojnika Andreja Bobole.

Nato je govoril predsednik Društva prijateljev poljskega naroda dr. Mole, ki je izvajal:

»Veliki sin bratskega naroda, veliki izpovedovalec in mučenec svoje vere, dovoli mi, da se Ti tudi jaz v imenu Društva prijateljev poljskega

kongregacije za dijakinje, ljubke malčke Marijinih vrtec, velike Klarice v značilnih sivih plaščih. Pred krsto so korakali občinski svetniki, poljski generalni konzul g. Pol iz Zagreba ter odbor Društva prijateljev poljskega naroda. Bogoslovci so v sprevodu peli svetopisemske psalme.

Voz pogrebnega zavoda v Ljubljani, ves obdan s cvetjem, je peljal srebrno krsto. Na vrhu voza so bili rdeči emblemi, znamenje mučeništva. Za krsto so korakali stolni prošt Nadrah z vsem stolnim kapiteljem, stiški opat dr. Kostelec, pinski škof Niemira z vsem duhovniškim spremstvom. Nato je sledila skoraj vsa ljubljanska in okoliška duhovščina, redovniki ter vse ljubljanske in okoliške kongregacije z zastavami. Sledile so številne redovnice, nato pa zopet ženstvo in dekleta. Možje in žene ter duhovščina je med sprevodom molila, dekleta in del redovnic pa so pele evharistične in Marijine pesmi. Ves sprevod se je pomikal približno poldrugo uro skozi mesto; samo v sprevodu pa je korakalo okrog 3000 oseb.

Ulice, po katerih se je sprevod danes pomikal, so bile okrašene z zastavami. Slovesnemu prevozu trupla s kolodvora do cerkve sv. Jožefa pa je do malega prisostvovalo skoraj vse mesto. Na kolodvoru je bil izhod okrašen z državnimi, jugoslovanskimi in poljskimi zastavami ter s cerkvenimi zastavami.

V cerkvi sv. Jožefa

Veličastna romanska cerkev pri oo. jezuitih pričakuje, da sprejme v kratek odpočitek v glavnem mestu Slovencev telesne ostanke velikega slovenskega brata. Pod mogočnimi svodi visijo dolgi venci, prezbiterij ves v rožah in cvetju, vse svetliše prazno in v slovesnem molku pričakuje edinstvenega trenutka, da bratje po krvi in veri in božji službi postavijo na oltar, ki je pripravljen ob vstopu v prezbiterij, dragoceno rakev brata s Poljske, ki je trpel in umrl za duše svojih rojakov.

Prva bandera se počasi pomikajo po sredi cerkve proti oltarju, orgle zadone in naznanijo slavnostni vhod. Za banderi se vije procesija mladine, skupina za skupino, kakor smo jih videli po ulicah od kolodvora sem; kmalu je v cerkvi že veličastna množica, ki hitro požira prostorno praznino. Pevec na koru pojo pesmi zmagoslavja, vse klopi so že polne ljudstva iz sprevoda, le po sredi cerkve je še prazen prostor, ki drži naravnost do pripravljene oltarja. Tedaj vstopi duhovščina, zadnji zvoki ubranega korala bogoslovcev utihnejo, na ramah mladih slovenskih duhovnikov, ki so v rdečih dalmatikah, se pozibava dragocena steklena krsta in gre nad vso množico: dve sto osemdeset let stara priča moči, ki jo Bog daje svojim svetim, tudi Slovanom. Tisočere in tisočere oči so uprte v to stekleno krsto, vse ustnice tiho molijo in prosijo svetega Poljaka, ki živ ni bil nikdar med nami, mrtve pa je prišel pričal nam, kaj zmora ljubezen do Boga in naroda. To je kraljevski pohod, ki mu otroci s palmami ob straneh nosilec dajejo ljubko milino.

Ko so duhovniki postavili krsto na okrašen oltar, je generalni vikar in prošt Ignacij Nadrah, blagoslovil svete relikvije, nato pa je stopil na prižnico p. Kopatin D. J., ki je pozdravil svetega brata z besedami: »Blagoslovljen, ki prihajaš v imenu Gospodovem!« Nato pa je v klenih besedah podal kratek življenjepis tega zaščitnika Poljske, ki je bil v življenju preganjan, po njegovi smrti pa se je do zadnjih let — še pod boljševiško oblastjo — bila ostra borba za njegovo sveto truplo, ki je slednjič na poti v svojo prvotno domovino, na Poljsko. V zaključnih besedah je prosil svetega mučenca, naj blagoslovi vse zbrane vernike, duhovno in svetno gosposko, slovenski narod, da bomo iz tega svetega počivališča črpali moči za boje, ki jih vera vsak dan terja od nas.

Med govorom se je cerkev še neprestano polnila. Napolnila se je do zadnjega kotička in po govoru se je vsa množica še dokaj v redu v nepretrgani reki pomikala h krsti, da vidi, kar se je čez zakone narave ohranilo 280 let kot neizbrisani dokaz ljubezni, ki vse prenese, vse premore. Pred 280 leti, meseca maja, je to truplo ležalo v Janovu v mesnici, in mesarski mizi, danes leži na oltarju v glavnem mestu Slovencev, v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani, tako, kakršno je razmesarjeno in razbičano ostalo pod rokami kozakov, ko je življenje v njem ugasnilo.

Andrej Bobola, ki mu je katoliška cerkev z vso svojo učeniško oblastjo pred vsem svetom priznala naslov svetca, je med nami, slovenski narod ga je sprejel s častmi, kolikor jih s svojimi skromno odmerjenimi močmi more izkazati. Po sveti cerkvi verujemo, da danes za svojo zvestobo do zadnjega diha uživa večno blaženstvo v družbi »Kraljice poljske krone«. — Sveti slovenski brat, ki si varoval vstajajočo Poljsko, prosí tudi za nas!

Romanje k svetniku Boboli

Ljubljana, 9. junija.

Cerkve sv. Jožefa se je danes popoldne spreminila v pravo romarsko cerkev. Občinstvo vse Ljubljane, pa tudi iz okolice in dežele je romalo v velikem številu h krsti sv. Andreja Bobole, izpostavljeni pred glavnim oltarjem te cerkve. Prihajali so pa tudi bolniki, nekateri z avtomobili, druge so peš privedli sorodniki, matere so pripeljale svoje otročičke v vozičkih ali jih prinesle v naročju, vsi pa so se ponižno klanjali pred krsto in prosili poljskega svetnika pomoči. Ljudje so prinašali tudi svetinjice in molke in križce ter prosili navzočne duhovnike, naj jih polagajo na svetnikovo krsto. Duhovniki so seveda to radi storili.

(Nadaljevanje na strani 4.)

Krsto s truplom svetnika prinašajo iz v kapelico spremenjenega vagona. Pred vagonom na peronu čaka množica ljudstva z odličniki.

Stojce in Košir. Železniško direkcijo je zastopal pomočnik direktorja inž. Kavčič. Širšemu občinstvu zaradi varnosti gneče dostop na peron ni bil dovoljen, zato pa se je zbrala pred kolodvorom prav veličastna množica občinstva, ki je željno pričakovala prihoda vlaka s svetnikovim truplom.

Vlak s svetinjami privozi

Nekaj minut po 1 je privozil tržaški vlak. Občinstvo je v globoki pobožnosti molče čakalo, da je bil odklopljen vagon s svetnikovim truplom. Iz vagona so izstopili spremljevalci trupla, tako škof dr. Niemira iz Pinska, (v tej škofiji je namreč sv. Andrej Bobola pretrpel mučeniško smrt), msgr. Respighi, prefekt ceremonij na papeževem dvoru, p. Anton Prešeren D. J. v imenu jezuitskega generala, p. Stanislav Sopcuch D. J., provincial jezuitov iz Varšave, p. Tesio, generalni prokurator iz Rima, p. Kosibowicz, superior doma pisateljev iz Varšave, in urednik »Pregled«, cerkvenega glasila na Poljskem ter provincialov sekretar M. Nowak.

Vagon, s katerim so pripeljali truplo svetnika, je osebni vagon predsednika Poljske republike Moščinskega, ki ga je odstopil svetniku za prevoz. Vagon je bil spremenjen v kapelico. Truplo so prenesli iz vagona na zasilen oter na peronu, kjer je bila kratka slovesnost. Truplo je bilo položeno v srebrno rakev, dar poljskega naroda in lepo okrašeno s figurami angelov. Pokrov je bil ste-

naroda globoko poklonim, ko se vračam v svojo drago domovino. Kmalu bo minulo 300 let, ko si moral žrtvovati svoje življenje za svoje narodno in versko prepričanje, kakor je marsikateri Poljak umrl za svoj narod. Tvoja žrtev ni bila zaman, zakaj Tvoj narod je spoznal Tvojo veliko moč, a spoznava tudi velik pomen svoje vere, ko časti svojo veliko zavetnico Matko Poljsko Čenstohovsko, in se bo od sedaj naprej obračal z iskrenimi prošnjami tudi k Tvojemu oltarju, da bi izprosil pri Bogu za vsakega posameznika, a tudi za vso Poljsko, srečo in blagostanje. Danes se boš na svoji poti odpočil tudi v Ljubljani, spomni se tudi tega malega bratskega naroda in sporoči njegove prošnje pri svojem Bogu v nebeskih višavah!

V imenu tukajšnjih Poljakov je govoril univ. docent prof. dr. Cholewa, ki je izvajal:

»V imenu Poljakov za mejami imam veliko čast, da se smem tukaj na slovenski zemlji pokloniti relikvijam našega rojaka mučenika sv. Andreja Bobole, patrona poljske republike, proseč ga, da bi vzel tudi nas pod svoje varstvo.«

V imenu jezuitskega reda je govoril superior p. Paté. V kratkih besedah je slavil mučenca sv. Andreja Bobolo kot žrtve, ki jo je dal tudi red Družbe Jezusove v slavo božjo in v slavo katoliške Cerkve.

Akademik g. Röger je nato čustveno recital lep pesem v slavo Andreju Boboli.

Zbor organistov in učencev orglarske šole je

Veličasten sprevod zavija po Zrinskega cesti proti cerkvi sv. Jožefa.

riji. Vse popoldne je vladala v cerkvi sv. Jožeta velika gneča vernikov in romarjev. Vendar pa je bil red v cerkvi vzoren.

Poleg drugih odličnikov so danes prišli v Ljubljano še jezuitski provincial p. Franjo Jambrakovič iz Zagreba in p. rektor Kozel, dalje superior iz Osijeka p. Werner ter številni jezuiti, drugi redovniki in duhovniki iz Bosne ter iz ostalih južnih pokrajin.

Maribor

m Klasična gimnazija v Mariboru — dvajsetletnica mature. Dvajsetletnica mature in skupnega študija na klasični gimnaziji v Mariboru bo obhajali 3. in 4. julija v Mariboru. Točen program proslave bo objavljen pravočasno. Ker je bil naš letnik zaradi vojne eden najbolj prizadetih in se o redni maturi sploh ne more govoriti, se vabijo k udeležbi vsi tovarši, ki so v letu 1914, to je neposredno pred vojno, redno končali nižjo gimnazijo, kakor tudi vsi tisti, ki so iz drugih letnikov maturirali v letu 1918. Vsi udeleženci na prvi maturitetni obletnici se naj prigrase čimprej, najpozneje pa do 20. t. m. *tov. dr. Franu Brezniku, okr. san. ref. v Celju.*

m Žetev smrti. V bolnišnici sta umrli 61 letna soproga upokojenega železničarja Frančiška Orechovsky in 33 letna gospodinja Marija Uršič. Naj počivata v miru!

m V študijski knjižnici se za dobo od 13. julija do 8. septembra uvedejo nedeljne uradne ure. Čitalnica bo v tem času zaprta, knjige pa se bodo izposajale vsako sredo od 8. do pol 13. ure in vsako soboto od 8. do 12. ure. Posebne želje glede knjižnice je javiti ravnateljstvu.

m Podmladek Rdečega križa pobreške žele uprizori v nedeljo, 12. t. m. ob 20. mladinsko igrjo »Pošteški zaklad«. Čisti dobiček je namenjen revnim otrokom.

m Učni tečaj za krojenje ženskih oblek se bo vršil v Mariboru meseca julija in avgusta. Vodil ga bo banovinski učitelj g. Knafelj. Opozorjajo se zainteresirane, da se čimprej prijavijo pri uradu za pospeševanje obrti pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, ker je tečaj skoraj že zaseden, prihodnji tak tečaj pa bo v Mariboru šele čez dve leti.

m Z motorjem v tovarni arto. Nevarna nesreča se je pripetila v sredo popoldne na vozalu Vrbanove in Vrtno ulice. 27 letni trgovec Jožef Corn iz Selnice ob Dravi se je zaletel s svojim motornim kolesom z vso silo v tovorni avto, ki je čisto počasi peljal po cesti. Corn je zadobil nevarne poškodbe na glavi ter si je razbil tudi levo koleno.

m 1600 din vreden prstan na tujem prstu. V Studenih je bila izvršena tatvina dragoceno prstana, ki so jo po tamošnji orožniki hitro poznali. Ivan Levce ml. se je nahajal v neki studenski gostilni ter je pomagal gostilničarju spraviti v klet nekaj sodčkov piva. Pri tem je sčel suknjič ter ga obesil v gostilniški sobi, v žep pa je spravil svoj briljantni prstan, ki je vreden 1600 din. Ko je Lovce prišel iz kleti nazaj, ni našel prstana več v žepu. Istočasno se je izgubil iz gostilne tudi neki gost. Lovce je tatvino takoj prijavil orožnikom, ki so tataro hitro izsledili. Prstan si je prisvojil 33 letni brezposelni strugar Franc Mežglic. Ko so ga prijeli, so našli prstan še pri njem na prstu.

m »Atlant« na sodnico. Na mariborskem sodišču se je pripetil v sredo popoldne razburljiv dogodek, ki je spraval na nogo vse sodno osebje, ki je imelo popoldansko službo. Na sodišču se je pojavil starček, ki je bil silovito razburjen, kričal je sem in tja po hodnikih, potem pa se je naenkrt spravil na šipe v pritličju ter jih je začel razbijati. Potolkel je najprej šipe na dveh oknih, potem pa na vratih, ki vodijo na sodišče. Skupno je razbil šip za 800 din in bi jih bil razbijal še naprej, če ne bi bili prihiteli uradniki in sluga, ki so statega moža s težavo ukrotili ter ga držali, dokler ni prišel policijski stražnik. Starčka so spravili v zapor, včeraj jutraj pa so ga privedli na kriminalni oddelek, kjer je povedal za vzrok svoje nepravde jeze. Piše se Jurij Medved, doma je iz Dobrenja pri Mariboru ter je star 71 let. Nekoč je bil bogat posestnik, lastnik mogočne hiše, na stara leta, ko je postal vdovec, pa je izročil posestvo sinu ter se umaknil na preužitek. Starček sedaj trdi, da se mladi gospodar ne drži dogovora. Pravi, da se mu na preužitku slabo godi, da je večkrat lačen in zaradi tega je sina tožil. Ker pa je doslej že štiri pravde izgubil, ga je to tako razburilo, da se je v sredo popoldne, ko je spet prišel v Maribor, nad sodnico maščeval ter je začel razbijati šipe.

Gledališče

Petek, 10. junija: Zaprti.
Sobota, 11. junija, ob 20: »Divji lovec.« Red D. Zadnjič.
Nedelja, 12. junija: Zaprti.
Ponedeljek, 13. junija, ob 20: Balet Goritz-Pavelič. Red A.

Kolodvorški restavratore g. Alojzij Majcen 50 letnik

Danes obhaja ugledni restavratore mariborske kolodvorske restavracije g. Alojzij Majcen 50 letnico svojega rojstva. Rodil se je 10. junija l. 1888 v znani Majcenovi družini v prijaznem Tržišču na Dolenjskem. Po končanih šolah se je ves posvetil trgovskemu poklicu. Po svetovni vojni, ki jo je prebil po raznih frontah, je leta 1920 prevzel na Bledu hotel »Triglav«, ki ga je uspešno vodil do leta

1926, ko je prevzel kolodvorsko restavracijo na Pragerskem, katero je leta 1934 opustil in se preselil v Maribor, kjer je vzel v zakup kolodvorsko restavracijo ter jo v kratkem času dvignil na zavidičijo višino in je danes ena najrenomiranejših v vsej državi, za kar žanje tople zahvale merodajnih činiteljev in vseh, ki so imeli priložnost obiskati njegov gostinski podjetje.

Jubilant pa ni znan le po svojih strokovnih sposobnostih, marveč tudi po odlični svojega značaja. »Naj ne ve levica, kar dela desnica«, je smernica njegovega bogatega dobroteljnega dela, o katerem bi mogli pričati mnogi, ki so bili deležni njegove srčne dobrote.

Narodno zavedni slavljence praznuje svoj življenjski jubilej v najboljšem zdravju, mladeniško čil in podjaten, v krogu svoje ugledne življenjske družice g. Malči in hčerke gđe. Slavice. Častikam njegovih prijateljev in gostov se pridružuje tudi naš list, čigar zvest naročnik je g. Majcen, in mu želi še mnogo zdravih in srečnih let!

Italija in Balkan

Zunanje-politični tečaj v Milanu

Milan, 3. junija 1938.

Včeraj dopoldne je italijanski minister za zunanje zadeve grof Galeazzo Ciano o z obširnimi govorom o smernicah in izgledih italijanske zunanje politike odprl »Drugi nacionalni kongres za študij zunanje politike« v Milanu, ki bo trajal do 4. junija. Kongres je iz treh razlogov nevsakdanjega značaja.

Po udeleženci iz priložnosti na kongresu je omejena na krog zastopnikov vlade in posameznih ministrstev, zastopnikov univerz, zastopnikov Akademije znanosti, ustanov za kulturne in gospodarske stike z inozemstvom, predsednikov delavskih strokovnih združenj, zastopnikov strankinega vodstva, parlamenta in senata. Poleg teh uradnih predstavnikov pa se kongresu udeležujejo še znanstveniki iz področja mednarodnega prava, narodnega gospodarstva in drugi iz raznih področij »kulturalne tvornosti«.

Važnost takega letošnjemu kongresu predmeti, ki tvori snov za okoli štirideset soprodateljev. Predmeti so štirje:

1. Italijanska politika na Balkanu: njen razvoj in izgledi (vodja razprave, predsednik senata in Akademije znanosti, Luigi Federzoni; glavni referent, ravnatelj »Giornale d'Italia«, Virginio Gayda);

2. Avtarkija in mednarodna izmenjava blaga (vodja razprave predsednik Narodnega sveta za raziskovanja, maršal Pietro Badoglio; glavni referent minister Ricciardi, predsednik sindikalne konfederacije delavcev v trgovini);

3. Koristi in smernice velesil na Tihem morju (vodja razprave, armadni admiral Gino Ducei; glavni referent veleposlanik Aldrovandi Mareseotti);

4. Nove ustavne smeri sodobnih držav (vodja razprave, Pietro De Francisci, rektor univerze v Rimu; glavni referent dr. Aleksander Paolini, predsednik Instituta za kulturne odnose z inozemstvom).

Tretje, kar morda najbolj doprinaša k pomembnosti tega kongresa, je način razpravljanja: obširnejši glavni referat, okoli deset krajših specializiranih koreferatov k vsakemu predmetu in popolna prostost diskusije, ki odkriva tudi to, kar morda miselnost praznot in večkrat tudi posebni italijanski slog predavateljev zadržuje in prikriva. Morda radi tega časopisni poročevalci na kongres niso pripuščeni.

Minister grof Galeazzo Ciano je v svojem uvodnem govoru opredelil štiri osnovne črte sodobne italijanske zunanje politike: Tajnost osi Rim—Berlin, v protikomunistični trikoti podaljšane do Tokia, sodelovanje v »zgodovinski obrambi proti nevarnostim razkroja«, v borbi, ki vse zmagovito razvijajo v Španiji, po »zemljepisno-zgodovinskem položaju« narekovana prijateljsko-ravnoležna prisotnost Italije v donavski kotlini in na Balkanu, sporazum »dveh imperijev«, angleškega in italijanskega.

Prisotni kongresisti so stopnjevali svoja pritrditve, ko je zunanji minister Italije omenil italijansko pojmovanje in odnose do dogodkov v Španiji, očitno najmočnejši pa je bil odziv kongresistov, ko je minister opredelil zasluge angleškega prvega ministra Neville Chamberlaina za dosežen »sporazum dveh imperijev«. Sporazum z Jugoslavijo, »najmočnejše silo na Balkanu«, ki je del jamestvo »jadranskega miru«, je bila tretja točka, ki so ji v govoru italijanskega zunanje ministra zborovalci izkazali nadpovprečno pozornost.

Dejstvo, da so bili odnosi med Italijo in balkanskimi državami postavljeni na prvo mesto kongresa, in osebni, ki sta jima bila poverjena vodstvo razprave in glavni govor o tem predmetu, govori o važnosti, ki jo v sodobnem italijanskem zunanje-političnem sklopu zavzema Balkan.

Virginio Gayda je v obširnem referatu postavljeno vprašanje razstavil in nanj odgovoril takole:

a) Vprašanje Balkana je z dejstvom priključitve Avstrije k Veliki Nemčiji stopilo v »novo dobo perečnosti«.

b) Italija kot nova imperialna velesila se splošnimi evropskimi in izvenevropskimi koristnic, zlasti zaradi svojega naravnega položaja, stremi na jug in vzhod, ki se zanjo začne v Podonavski kotlini in na Balkanu. Italija — v nasprotju z mnenjem nekaterih inozemskih krogov — Balkana kljub novemu položaju v osrednji Evropi nikakor ne misli izločiti iz svojega zunanje-političnega sestava.

c) Številčni prikaz gospodarsko-trgovinskih odnosov izven balkanskih držav z Balkanom kaže veliko prvenstvo Nemčije (n. pr. uvoz v Jugoslavijo je od leta 1923 do 1937 narasel od 33% na 42,7%, v Bolgarijo od 29,8% na 53%) s težnjo naraščanja. Nasprotno pa italijanski uvoz na Balkan dosega svoj višek v 8% v trgovskih odnosih z Jugoslavijo.

d) Zunanje-trgovinski prikazi torej deloma potrjujejo ono inozemsko mnenje, ki pravi, da Nemčija Italiji odvzema možnost širših gospodarskih odnosov z Balkanom. Po mnenju Gayde je to dejstvo pripisati naslednjim činiteljem: večja skladnost nemško-balkanskih gospodarstev, ojačena z načinom uravnovešenih industrijsko-agrarnih izmenjav; izborni nemški zunanjetrgovinski ureditvi in tehnično-trgovinski specializaciji ter uspešnemu sodelovanju nemške diplomatske mreže pri gospodarskem razmahu, širokemu znanju nemškega jezika v balkanskih državah. Poleg tega pa, kot kaže statistični razvoj, so sankcije — katerih povzročitelji jim gotovo niso zamislili takega cilja — mnogo doprinele k porastu nemške gospodarske moči na Balkanu — in to ne samo v škodo Italije.

e) Čeprav torej dejanski gospodarsko-trgovinski položaj ne kaže v smer, ki je Italija ne misli zapustiti, pa vendar ni vzrok za črno gledanje: Ni pozabiti, da odnosi med Nemčijo in Italijo »niso odnosi nasprotujočih si tekmocev, temveč sodelovanje. In to sodelovanje je bilo izrečno predvideno v pogledu na Podonavje v berchtesgadenskih dogovorih oktobra 1936«.

Po tej ugotovitvi načelnega značaja je Gayda zapustil os Rim—Berlin ter je odšel razpravljati o vprašanju italijansko-balkanske neposrednosti.

Razvoj političnih odnosov med Italijo in balkanskimi državami kaže jasno težnjo vedno močnejšega približevanja. Odhod Titulesca v pogledu Romunije, priznanje italijanskega imperija in pristop Italije k pogodbam o Dardanelah, podpisanim v Montreaux, imperialni sporazum med Italijo in Anglijo v pogledu Grčije — pomenijo srečne začetke ponovnega zblizanja Italije tudi s temi tremi državami Podonavja in Balkana.

Nova italijanska politika in odnosih do Balkana mora graditi na naslednjih osnovah:

a) Načrtna organizacija obojestranskega kulturnega spoznavanja (govornik je posebej opozoril na zanemarjenje spoznavanja kulturnih oseb balkanskih narodov od strani Italije).

b) Prenosna italijanske diplomatske službe in nje »balkanska specializacija« ter neposredno

osebno pronicanje diplomatskih zastopnikov v narodno in družabno življenje balkanskih držav.

c) Sodelovanje pri industrijski obnovi, ki se začena na Balkanu, z »izvozom« italijanskega specializiranega dela. Na mesto zasedenega in z razvojem balkanskih avtarkičnih tendenc zmanjšane izvoza osnovnih tvarin mora Italija »vreči« na Balkanski trg »proizvode višje vrste«, za katere nagli gospodarski razvoj in vzpredno vihanje življenjskega nivoja ter kupne moči balkanskih držav ustvarja potrebe.

Skratka: Balkan je šele zaživel, mlade so nove težnje po politični utrditvi in gospodarski neodvisnosti balkanskih držav. V ta silni razmah, ki se proži po Balkanu, mora Italija včleniti svoje kulturno bogastvo in gospodarsko sodelovanje.

Glavni govor je dopolnil vrsta sogovornikov, specializiranih po snovi in posameznih balkanskih državah. Naravno, da je Jugoslaviji bil posvečen daleč največji del. Več govornikov je izneslo izredno važnost balkanske jadransko-sredozemske obale v pogledu na morebitnost spora med velesilami kot oporišča pomorskih sil nasprotujočih si državnih skupin. Italijanska zunanja politika v pogledu na Balkan mora imeti za svoj trajni cilj: dosego vstaje neutralnosti balkanskih držav, ki naj izključijo možnost, da bi ta velevažna obala postala pomorska odskočna deska zapadnih velesil proti Italiji. V tej luči je jugoslovansko-italijanski pakt za Italijo osnovno-življenjskega pomena.

Akademik Gioachino Volpe je poudarjal prvenstvo kulturnega zblizevanja med Italijo in Balkanom v sistemu nove italijansko-balkanske zunanje politike.

Bolj neposredno kot Gayda, so govorili o osi Rim—Berlin v pogledu na Balkan številni govorniki. To je bila morda najzanimivejša točka debate, ki je sprožila celo zelo močna navzkrižja. Proti Gaydu se je formirala »opozicija mladih«, katere naziranja je odkrito in načrtno povzel senator Gray, znani radijski tolmač činov feštistične politike. Proti odgovoru Gayde na kritiko nekaterih mlajših koreferentov, češ, da gledajo na problem Nemčija—Italija na Balkanu, preveč črno, je Gray te poglede opredelil kot stvarne. Zgodovinska težnja »Drang nach Osten«, statistike in izjave nemških gospodarskih vodij kažejo, da gre res za nasprotujoče si koristi. Zaključek pa je tudi pri Grayu bil, da je os Rim—Berlin bila zvarjena ne za tekmovanje, temveč za sodelovanje.

V petek dopoldne se je nadaljevalo razpravljanje o Balkanu. Omembe je vredno izjavo poslanca Ferra, ki je ponovno v odlični obliki poudaril predvsem pomen kulturno-političnega dela pred gospodarsko-trgovskim. Nov vidik je bil naslednji: Francija je po vojni imela kulturno-politično prvenstvo na Balkanu, čeprav francosko-balkanska trgovinska izmenjava ni pomenila mnogo v trgovskih bilancah Balkana. Balkanski narodi so svoje zunanje-politične težnje včlenili v francoski zunanje-politični sklop, ker so v njem videli jamstvo novega, po vojni ustvarjenega političnega stanja na Balkanu. Ko je ta predpogoj zaradi več vzrokov (notranje politične vrenja, pakt Pariz—Moskva, sankcije, nastanek italijanskega im-

perija itd.) izgubil mnogo na svoji stvarni vrednosti, so se pogledi Balkana začeli obračati v nove smeri.

Nazadnje je vodja razprave, predsednik italijanske Akademije, Federzoni, približno takole povzel značilnosti podanih govorov in debate:

Razveseljav znak in globoko in resno zanimanje mladega rodu za italijansko-balkansko zblizanje.

Razprava je v glavnem pokazala naslednje pomanjklivosti: črno gledanje, ki izvira iz tega, ker so se italijansko-balkanski odnosi obravnavali preveč enostransko in premalo v službi osi Rim—Berlin. Ni pozabiti, da je ta os resno mišljena osnova vseh italijanskih zunanje-političnih smeri. Os je bila ustvarjena za sodelovanje. In to sodelovanje se vrši tudi v pogledu na Balkan. Vsako sodelovanje pa ima dve strani: žrtve in koristi. Ako hočemo korist, moramo sprejeti tudi žrtve. V tej luči navidezni nemško-italijanski »konflikt« v pogledu na Balkan izgubi skrb vzbujujoči značaj.

Toda, kaj so proti tem žrtvam nevarnosti, ki so še v polpreteklem času prežale na Italijo z Balkana, katerega povojna politična sestava je bila ustvarjena in izrabljena kot protitalijansko oporišče na Balkanu.

Po mnenju Federzonija je razprava premalo upoštevala važen moment, ki je doprinesel svoje k zunanje-politični preusmeritvi Balkana: franco-sko-svjetski pakt, ki je razkril dvojni obraz francoske zunanje politike.

Zunanjim činiteljem, ki so spremenili smeri Balkanske zunanje politike, so sledili stvarni in tvorni napor tako z italijanske kot z balkanske strani. Ti naporji so bili večji, kot bi mogel kdo misliti! saj se jugoslovansko-italijanski sporazum ob spominih na polpreteklost zdi naravnost čudež. Moramo vse storiti — je dejal Federzoni — da se bodo osnove italo-jugoslovanskega sporazuma vedno bolj utrjevale, da bo, na njih utrjen, ta sporazum, ki je v življenjskem interesu obeh strani, ostal trajen.

Federzoni je ponovno postavil v prvo vrsto kulturno sodelovanje med Balkanom in Italijo. Za uspeh tega poslanstva pa je z italijanske strani treba temeljito popraviti način. Ne enostransko pronicanje z nekako privihanim nosom, temveč posredovanje obojih kultur: Italijani morajo začeti s študijem balkanskih, predvsem slovanskih jezikov, zgodovine, umetnosti, ljudske kulture. V dokaz pravilnega začetka v tej novi smeri je predsednik Akademije poudaril neprifakovan uspeh belgrajske razstave italijanskega portreta in visoko stopnjo jugoslovanske in romunskega umetniškega odseka na razstavi v Benetkah. Balkanski narodi imajo svoje umetniške vrednote, le da jih Italijani — je rekel Federzoni — zaradi enostranskega pojmovanja kulturnega sodelovanja doselej nismo poznali. Zato konec z enostranskim kulturnim vsiljevanjem, ki »je napadalno, neumno in brezplodno«.

Po omembli, da je to novo poslanstvo naloženo predvsem ravnakar ustanovljenemu tržiščemu vseučilišču, je Federzoni z naslednjo mislijo zaključil balkanski del tega zunanje-političnega kongresa:

Izgleda, da bodo v bodoče razvijali svojo delavnost na Balkanu predvsem trije: Italija, Nemčija, Poljska. Skrb Italije mora biti, da bo njen delež čim večji in da med temi tremi silami v njih balkanski službi ne bo tekmovanja, temveč sodelovanje. Dr. Žebot Ciril.

Celje

c Izmed številnih nagrad, ki so vredne nad 100.000 dinarjev, je uprava »Slovenca« kupila umivalno opremo in garnituro loncev, ki so razstavljani v izložbi trgovine Josipa Jagodiča, na Glavnem trgu. Ne odlašajte in postanite še danes naročnik »Slovenca«, da boste deležni brez slehernih dajatev bogatih daril. Zbranje bo 15. julija, zato ne odlašajte! Zbirajte rdeče odrezke. Se je čas, saj lahko kupite en dan več številki.

c Družbeni sestanki celjskih gospa. V nedeljo, 12. junija ob 6. zvečer bo pri č. šolskih sestrah reden sestank celjskih gospa.

c V celjski bolnišnici je umrl v 46. letu starosti Kovač Ivan iz Slavkove pri Oplotnici. Naj v miru počiva!

c Huda nesreča 77 letnega preužitkarja. Na Gornji Ložnici pri Zalcu se je zvrnil voz na 77 letnega preužitkarja Ivana Korenta in mu zlomil levo nogo in levo roko.

c Dva kolesarjski nesreči. V Lučah je padla s kolesa 20 letna dnuarica Planišek Marija in si zlomila desno nogo. Ko se je pa peljala 16 letna hči sobarice Stropnik Jožeta iz Sv. Birca pri Škalah pri Velenu s kolesom po cesti, je padla in si zlomila desno roko v zapestju.

c Kino Union: »Tajnosti dvorca Vogelöde«.

c Karambol, ki bi postal skoraj usoden. V sredo okoli treh je vozil neki avtoprevoznik iz Poljčan s težkim tovornim avtomobilom gramoz. Blizu Poljčan pri prehodu stranske ceste, ki jo križa železniška proga, so tovornemu avtomobilu naenkrt odpovedale zavore. V tem trenutku je privozil osebni vlak. Zapornice so bile pravočasno spuščene, avtomobilist pa ni mogel ustaviti avtomobila ter je z vso silo butnil v zapornice. Nasrečo je šofer v zadnjem trenutku zakrenil avtomobil ter zavozil v kup gramozu tik ob železniški progi. V tem trenutku je privozil osebni vlak; stroj je zadel prednji del avtomobila ter odbil odbijač. K sreči se šoferju ni ničesar hudega pripetilo.

c KINO METROPOL: »Plešem za tebe«.

c Ekrazitna patrona eksplodirala in ranila tri šolarje. Ko so se v sredo popoldne šolarji vračali domov, so našli na potu blizu kamnoloma v Pečovniku ekrazitno patrono. Pobrali so jo in jo nesli v Osnice. Pod domačim kotelom so si bratje 8 letni Stefan, 11 letni Martin in 13 letni dijak Ivan štor ogledovali pitrono ter na vse načine skušali, kako bi jo razstrelili. Starejši Ivan je s ključovim udaril po patroni, ki je eksplodirala ter podrla vse tri fante na tla. Domači so slišali močan pok in so takoj prihiteli. Fantje so ležali na tleh. Starejši Ivan in Martin sta dobila hude poškodbe po prsih, glavi in rokah, dočim je mlajši Stefan dobil poškodbe po vsem telesu.

Nastop gojencev Glasbene matice v Celju

Letošnji šolski nastopi gojencev Glasbene matice v Celju so obsegali v treh zaporednih večerih nastope mladinskega pevskega zboru, skupino godalnega ansambla, instrumentalnih listov in godalnega orkestra. Pri vseh treh večerih je bilo mestno gledališče lepo obiskano, kar kaže, da je v našem Celju še mnogo ljubiteljev umetnosti in prijateljev glasbe. Mladinski pevski zbor, ki šteje okrog 90 mladih pevcev, je na dveh zaporednih večerih zapel 8 triglasnih zborov in 2 zboru s spremljevanjem klavirja tako ubrano, dinamično odtehtano in disciplinirano, da zbor in njegov vodja gospod Ciril Pregelj zaslužita vso pohvalo in priznanje. Ravno tako je uspel nastop godalnega ansambla, kjer so gojenci nižje in višje stopnje pod odličnim vodstvom ravnatelja g. Karla Sancina pokazali lepo skladnost v skupni igri. Vsekakor pa moramo po-

udariti, da se lahko celjska Glasbena matiča pohvalja z letošnjimi uspehi, ki jih je dosegla, ravnatelj g. Sancin in vsem učiteljem Glasbene matice pa velja veliko priznanje in pohvala. Glasbena matiča v Celju je letos veliko pripomogla k uspehu CKT ter s svojim močnim in polnim orkestrom, kjer nastopajo večji del dijakov celjskih šol, dala na glasbenem večeru svoj pečat. Na drugem večeru sta občinstvo s svojim nastopom zadovoljila Hartman B., ki je občutno zaigral na violino Jenkinsonovo »Vilin ples«, in gđ. Hofbauer Štefka, ki je učinkovito in s tehniko odigrala na klavirju Hellejrovo »Tantelloc«. Kar je nudil tretji večer, je bilo brez dvoma na taki stopnji, da bi se smel s tem ponahati vsak večji zavod. Solistični nastopi so podajali verno sliko posameznih učnih moči, s katerimi razpolaga šola Glasbene matice. Med najmlajšimi, ki so nastopali na tretjem večeru, so bili taki, ki občujejo umetniško zrel način brezhibnega prednašanja težkih skladb in to večinoma na pamet. Gđ. Breda Rajhova nam je s svojim nastopom podala odlično tehnično in globoko igrro. Lahko rečemo, da je v njej mnogo umetne muzikalne sposobnosti. Izmed violinistov zaslužita priznanje gg. Saša Majdič in Valter Jegrišnik. Saša Majdič še mnogo obeta. Mario Sancin je odigral na klavirju težko Beethovovo skladbo »Die Wut über den verlorenen Groschen«, za kar ga je občinstvo nagradilo s ploskanjem. Tudi solopjevski gojenci so nastopili in pokazali razveseljavne uspehe, vendar pa smo pogrešali takih talentov, kot sta violinistka Majdič, Jegrišnik in na klavirju Breda Rajhova. Večer je zaključil godalni orkester pod vodstvom neumornega ravnatelja g. Karla Sancina, ki z večšo roko vodi ta zavod. Pri prihodnjem nastopu bi želeli, da bi orkester odigral vsaj tri skladbe.

Celotnemu učiteljskemu zboru, posebno pa vodstvu k uspehom čestitamo, ker vemo in vedo tudi gojenci šole, da tudi največji talent lahko zamre, če ga ne vodi šolana roka. S. S.

Sv. Arh na Pohorju

Kot bi bil zrased iz tal, se je binkoštni ponedeljek, dne 6. junija 1938 pojavil prav pri cerkvi sv. Aneha luksurni avto znamke »Ford« last g. Caf-a, trgovca v Slovenski Bistrici. Vozil ga je naš vrli avtotaksi Kmetec Stefan od ravnatam, kateremu gre res vsa čast in priznanje. Ta avto je letos prvi premagal izredno slabe kolovoze in se tako srečno povzel do najkrasnejše točke na Pohorju — Aneha. Silno je bilo veselje izletnikov, ki nikakor niso mogli verjeti, da bi res prišel kak avto k Anehu, zlasti še, ker je tudi deževalo. — Gospod Zupanc Karol, industrialec iz Sevnice, je naravnost genialno preuredil cerkveno hišo pri Anehu. Res je lahko ponosen na to delo. Samo Bog mu nakloni mnogo mnogo zadovoljnih dni preživetih v lepi planski hišici. — Na Antonovo, dne 13. t. m. prslavimo pri Anehu tega priljubljenega svetnika. Pridejo tudi procesije. Tudi Vi ste vabljeni. Pridejo — ne bo Vam žal.

Slovenska Krajina

Beltine. V nedeljo, 18. junija bo ob 11 v Beltineh na trgu pred cerkvijo veliko zborovanje JRZ za vso Slovensko krajino. Govorijo: minister dr. Miha Krek, senator dr. Schaubach Franc, Smersu Rudolf, predsednik mladinske JRZ za dravsko banovino, in dr. Franc Klar, narodni poslanec za lendaški okraj. Pristaši in prijatelji JRZ, pridite 19. junija vsi na zborovanje v Beltince.

Jesenice zopet vabijo

Slovenski teden — Največja prireditev bo v nedeljo 12. junija — Slovenska katoliška prosveta na Jesenicah v službi narodne samobitnosti

Večraj smo poročali o slovesnem začetku slovenskega tedna na Jesenicah. Drugi dan je bila prireditev v nabito polni dvorani. Prisostvovalo je nad 500 ljudi. Govoril je g. duhovni svetnik Kastelic o narodnih svetinjah. Sledile so lepe slike, pevске točke in dramski prizor »Slovenski Judež«. Krekov dom je vsak večer slavnostno razsvetljen. Večer za večerom se zbirajo v njem množice, v nedeljo pa bo najlepša prireditev, h kateri vabimo vse prijatelje od blizu in daleč. Ob priliki lepih prireditev »Slovenskega tedna« je prav, da se ozremo nekoliko v zgodovino slovenske katoliške prosvete na Jesenicah.

Plavžarsko mesto Jesenice je eldorado, na katerega zidata kapital in proletariat svoje nade. V dolini, ki je bila v preteklem stoletju še vsa porasla z grmičevjem in skalnata, je nastalo mesto, ki je zvezalo trg Jesenice, sela Plavž, avo, Javornik in Koroško Belo. Zadnji dve vasi nista še vključeni v občinsko zvezo mladega mesta, vendar pa sta tesno združeni z njim. Še ta zanimivost je pred kratkim bila, da je šla občinska meja skozi vežo sedanjega g. župana Markeža. Ne samo kot obmejno mesto Jugoslavije, tudi kot važna točka na poti s severa na Jadransko igrajo v narodnostnem smislu Jesenice veliko vlogo. Zanje se je bil boj od konca prejšnjega stoletja v narodnem, pa tudi političnem oziru. Danes niso več Jesenice trg iz davnine, pač pa mesto, kamor so se zatekli tekom zadnjih dvajset let vsi, ki so iskali kruha in ki ga jim je dala jeseniška industrija. Takrat so bile Jesenice dolga vas.

Pred štiridesetimi leti, v času kresanja duhov in vstajanja slovenskega ljudstva po dr. Mahničevi poti iz mlačnosti in gosposkega kavarniškega obilježja, so se tudi Jesenice zganile. Po katoliškem shodu l. 1894 v Ljubljani se je ustanovilo Delavsko podporno društvo, ki je položilo temelj delavski strokovni organizaciji. Dr. Krek in tedanji župnik A. Sinkovec sta položila po velikem delavskem poborniku ta temelj. Tisti čas pa je v tovarniško gospodo zavel tudi nov duh. Preko Karavank so prišli gospodje z novim duhom pangermanizma. Z njimi so prišli specialisti njihove narodnosti in tudi ljudje, ki jih je rodila sicer slovenska mati, vendar so bili mednarodni in »deutschgesinnt«. Socialna demokracija je začela tedaj prodirati v Jesenice z naukom mednarodnega sožitja in boja za proletarijat, pa je bila bolj raznarodovalen faktor jeseniških ljudi. Neprijatelji Slovencev so imeli močno orožje v svoji oblasti v službi kot predpostavljeno. Jeseničani so začeli misliti na samoobrambo.

Dr. J. E. Krek in Sinkovec, ki sta imela organizatorja v Petru Rozmanu, sta sklicala l. 1896 pogumne fante, ki so bili večinoma Bohinčji, ker so bili pravi jeseniški »purgarije« preveč »liberalci«, pa tudi nedovzetni zbog svoje komodnosti za delo. L. 1897 je potrdila deželna gosposka pravila »Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva«, ki mora biti samo izobraževalno, ne sme pa poudarjati svojega velikega slovenstva. Pa so začeli mladi z velikim ognjem vneti kresove v srcih Jeseničanov za slovenske svetinje. Velika je bila njihova bojevitost. Pod predsedstvom Nikola Bernarda so zvesto poslušali svojega farnega pastirja. V besedi na odru, v predavalnici, na izletih je rastla velika skupnost slovenskih delavcev za križ in svobodo naroda. Neprijatelji so se zganili. Ni jim bila dana več privlačnost mednarodnega raja v burševski šoli, ne privlačnost »Stahl und Eisen« in raznih drugih klubov, ker fante in moške so imeli svoje društvo, kjer je donela slovenska pesem.

»Los von Rom!« je bila kraljica, ki je v začetku novega stoletja priplula čez visoke Karavanke na Jesenice. Iz Beljaka so se pripeljali »buršci«. Lutrovski tempelj v Novi vasi je postal pribežališče tega evanĝelija. Lutrovski obredi, štirikratni »F«, »Turnvereine« je našel v tem templju svoj dom kot prva trdnjavica mostu na Jadransko. Boj se je vnel. Naši fante so bili vroči pritepenim nositeljem brezverske tuje besede. Godilo se je, da je govorila večkrat pest. Društvo, ki ni imelo še telovadbe, je napravilo strelski klub. Na izobraževalnih večerih se je najbolj poudarjala narodna misel. Ciril-Metodova družba je imela v društvu svoj odtok pod Zabukovcem, naslednikom Sinkovca. Še Marijina družba je imela svojo lastno podružnico. Slovenske katoliške žene in dekleta so šle v boj proti sovražniku svetinj, katerih največje varuhinje so ravno one. Takrat nisi videl moža, fanta, žene, dekleta brez narodnega traku, kakor tudi ne nasprotnika brez »frankfurtarice«. Še Slovence, ki so bili v strahu ali ki niso marali »klerikalnega« zmaja, so dičile tuje barve. Nemški »Vereine«, kakor »Stahl und Eisen«, »Turnvereine«, še »Südmarch« je imela precej precej slovenskih ljudi, ki jim je bila slovenska trobojnica odveč in žaljiva. Morda si lahko še danes v Celovcu ogledate lepo sliko teh ljudi v gostilni »...«. Vse to je zadosti jasna priča veliki nalogi »Slovenskega delavskega katoliškega društva«, ki je imelo v tem času ta naziv.

L. 1904. pa se je ustanovilo telovadno društvo »Sokol«. Ker se je takrat tudi v Sokolu začela širiti misel iz Prage v duhu husitov v kraljici »Proč od Rima«, je društvo stalo pred novim dejstvom. Postaviti so morali ograde tudi proti neprijatelju največje narodove svetinje, svete vere. Predobro se je zavedalo društvo, kateremu je bil takrat predsednik Simen Ravnik, duhovni vodja Zabukovec, Zabret in Prijatelj, prevažne naloge za obstoj društva, nositelja resničnega slovenstva. Narodova beseda je resnično varna le v srcu bogaboječe matere in očeta, ki kakor ta dva spoštujejo in varujejo narodne svetinje. Premajhen jim je bil dom. Kupili so svet poleg Jelena, kjer jim je prizidal g. Ferjan svoj čas dvorano. Društvo pa je hotelo imeti svoj lastni dom. Svet, ki jim je ozirom na središče Jesenic ni bil primerec, so odstopili Ciril-Metodovi družbi za vrtec, sami pa so pričeli z gradnjo v Novi vasi poleg lutrovskega templja. Takrat so za mladino vpeljali telovadbo. G. Rozman Peter pa je na zvit način odkupil lutrovski tempelj (zdaj gostilna »Kobala« ter ga prekrstil v gostilno »Pri zvitem rogu«. Orodje je zaplenil »buršem« ter poklical telovadce društva, ki so se nazivali »Orlec« v svoj salon, ki je bila prva telovadnica slovenskih katoliških fantov (leta 1905). Takrat pa je prišel na Jesenice mladi kaplan Čuk, kmalu za njim kaplan Kogej. Prvi telovadec, režiser in predavatelj, drugi godbenik. V novem »Delavskem domu« so se razmahnili. Orel, ki so ga obojni neprijatelji po ka-

planu klicali s psovko »čuka«, je postal idejni nositelj katoliške slovenske prosvete in kulture po gornji Gorenjski, Koroški, še celo v Celovcu se je vgnedel. Turška železnica v Trst je postala velik pomočnik nemštva, pa tudi jeseniškimi prosvetarjem in telovadcem je služila za razširjanje katoliške slovenske ideje. Od Srednje vasi, preko Sveč, Sentjanža, na onostran Drave je šla naša misel. Vsako leto je bilo romanje na Gosposvetsko polje, kjer so prosili pri Mariji za slovenski rod in njegovo svobodo. Vojvodski prestol je bil vsako leto deležen šopka Jeseničanov. Hvaležni so nam bili koroški bratje, h katerim smo se morali vtihotapiti le k procesijam v krajih, ker nam jih je koroška deželna vlada pri vsakem drugem nastopu prepovedala. V Mirni pri Gorici smo se udarili z irendentisti, v Sent Ilju na Štajerskem z Nemci ob priliki blagoslovitve novih domov. Doma pa smo držali mladino, da se ni potujila v nemški šoli, h kateri so pomagali v rojstvo še slovenski člani nemških društev. Tako je pred vojno pod duhovnim vodstvom g. Skubica, naslednika g. Zabukovca, društvo delalo z vsem ognjem in je bilo predstavnik večine Jesenic. Jesenice so ostale slovenske največ po zaslugi katoliške slovenske prosvete.

Katoliški prosvetni labor v Trbovljah: Skupina dekliških krojev z ministrom dr. Krekom v sredi.

Mednarodna rokodelska razstava v Berlinu

Koncem preteklega meseca je bila odprta v Berlinu velika mednarodna rokodelska razstava, katere se je udeležilo skoro 30 držav, med njimi tudi Jugoslavija. Prvič v zgodovini narodov se znajde rokodelstvo sveta na enem mestu in nam javlja svojo rokodelsko kulturo, dosežene uspehe in gospodarski pomen. Razstava je nameščena na berlinskem razstavnem prostoru, ki ima okoli 60 tisoč kv. metrov pokritih dvoran in okoli sto tisoč kv. metrov prostega ozemlja. Namen razstave je, prikazati najširši javnosti gospodarsko in moralno moč rokodelstva, kakor tudi vso duševnost, ki preveča danes rokodelstvo ob njegovem preporodu. Razstava ima več oddelkov. V častni dvorani, ki ob začetku še ni bila opremljena, bodo razstavile posamezne države kak svoj posebno odličen in značilen rokodelski umetov. Poleg te častne dvorane je druga dvorana s kulturno-zgodovinsko razstavo. Le-ta je na celotni razstavi gotovo najzanimivejša. Kaže nam razvoj rokodelstva celega sveta in je razčlenjena na 5 delov po evropskem, islamskem, azijskem, afriškem in južno-ameriškem kulturnem krogu. Od stoletja do stoletja lahko sle-

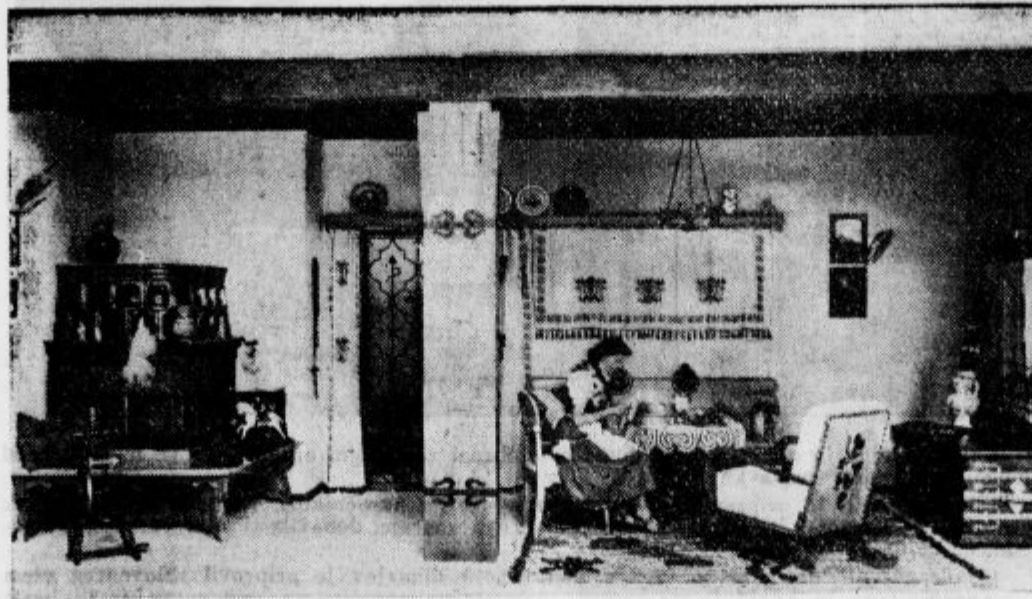
dimo razvoju rokodelstva in občudujemo njegove velike mojstnike — dragocena dela, častiljive listine, prastaro orodje in pomembna tehovska znamenja.

V mednarodni pokrajinski razstavi kažejo posamezne države izdelovljena dela, kakor tudi svoje značilne delavnice v obratu. Oddelki zase tvori nemško rokodelstvo. Zlatarji, steklarji, brusilci dragih kamnov, umetni kovači in še cela vrsta drugih rokodelcev kaže tu svoje znanje. Posebna pažnja je posvečena mizarstvu in stanovanjski kulturi.

V posebni mednarodni razstavi »Modi svetla« nam kažejo krojači, čevljarji, rokovičarji, jasniciarji in drugi svoje znanje in današnje stopnjo mode.

Poleg razstave so v Berlinu še številni strokovni kongresi in druge prireditve, ki so in bodo še privabile številne obiskovalce od blizu in daleč.

Naša slika predstavlja slovensko sobo v jugoslovanskem oddelku razstave. Podrobneje poročilo o naši razstavi, kakor tudi o razstavi drugih držav priobčimo drugič. Inž. Ogrin.

V nedeljo gremo na Vič!

Župnija Vič se odeva v zelenje. Z navdušenjem se pripravljajo Vičani, da čim dostojneje in lepše pripravijo proslavo 30-letnega jubileja svoje župnije in 35-letnico svojega Prosvetnega društva, ki bo 12. junija pod pokroviteljstvom g. ministra dr. Kreka.

Sposed:

Do pol 8 zjutraj zbirališče na dvorišču Vza-jemne zavarovalnice na Miklošičevi cesti. Točno ob tri četrti na 8 krene spreved po Miklošičevi c., čez Marijin trg, Wolfovo ulico, Kongresni trg, Igriško ulico, po Tržaški cesti pred bivšo milarno, kjer bo kratek sprejem in se sprevedu priključijo Vičani in društva iz smeri Brezovica—Vrhnika, nato pa krene spreved skozi Rožno dolino do farne cerkve, kjer bo sprejem g. škofa dr. Rožmana in g. ministra dr. Kreka.

Ob pol 10 sv. maša g. škofa, po sveti maši bo labor, na katerem govoriča g. minister dr. Krek in domači župnik g. p. Tavčar. Ob pol 3 pete litanije, ob 3 telovadni nastop naše mladine.

Vabimo, da se temu slavju, ki bo ob vsakem vremenu, pridružijo tudi druga društva izven naše dekanije in da prihite k nam z lepimi narodnimi nošami in z društvenimi zastavami. Člani fantovskih oddelkov in članice dekliških krojkov pa v svojih krajih. Udeležite se že dopoldanskega spreveda in tabora!

Nekaj posebnega je kulturna razstava viških katoliških organizacij, ki kaže ogromno delo viške župnije s svojimi organizacijami. Vse to je na kratko opisano v brošuri, po kateri bodo segli vsi prijatelji naše prosvete.

Na svidenje na Viču 12. junija 1938!

Lepa slovesnost deklet kamniške dekanije

Prava pobožnost in krepost ljubi tišino, pa kljub temu ne smemo molčati o krasni manifestaciji deklet — članic Marijinih kongregacij kamniške dekanije. Na binkoštni ponedeljek, ki mora po izročilu biti deževen, v sončnem popoldnevu — grozeči oblaki izza Kamniških planin so se pripodili, a se nad nami trgali ter odbežali na vse strani — so se pripeljele na vozovih, avtobusih, na kolesih in v laku, da je zaspani in zapuščeni Kamnik čudovito oživel. In napolnila se je lepa dekanjska cerkev in še je bila premajhna, kakor je edino še o birmovanju in podobnih redkih prilikah. Samo kratke četrt ure, ko se množica mladih src razvema v molitvi in pesmi in sprejme blagoslov, in že se vije procesija po mestu na Mali grad. Praporček kamniškega Marijinega vrta in za njim nad 200 belooblečenih deklet s šopki v rokah, nato pa 20 zastav posameznih družb in za njimi članice: pojo in molijo, ponosne same nose, saj jih bo blizu 2000 iz ene same dekanije. Jedro procesije pa tvorijo 20 ministrantov, 12 duhovnikov in potem 12 deklet s kipom Brezmadežne, vse v belem cvetju. Kamnik sicer ne kaže zanimanja, tih je in mrzel, zato v tem večjem dostojanstvu poteka spreved med odvepi litanij: Le za Jezusom hodimo, in se zliva na planoto pred malograjsko tridelno cerkvico. Stopnice je mladina potresla s cvetlicami, na vrhu postavijo kip Matere božje, pred katero zapoje vsa množica: Pri Tebi, o Marija zbrane. — Voditelj dekl. Marijinih družb dekan in kanonik M. Rihar pozdravlja, poudarja pomembnost, da so se prav v Kamniku zbrale in da so se zbrale za 100-letnico rojstva kardinala Missije. Potem pa že polaga prasego zvestobe Bogu in Mariji, v prepričevalni in nad vse lepo izvedeni zborni deklamaciji družba iz Mengša. Glavni govornik dr. Fajdiga pa v krepkih in iskrenih besedah poudarja glavno nalogo članic Marijinih kongregacij, t. j. vzgoja k svetosti in potem še apostolat, da ji bodo služile tudi druge. Prelepi govor se konča s posvetitvijo Brezmadežni, nakar se vrste pozdravi, deklamacije in pesmi kongregacij iz Donžal, Doba, Motnika, Tuhanja, Komende, Homca. Zivahno prireditev pa kot krona zaključijo Petančičeva igra »Žena s srcem« v 6 slikah. Članice kamniške Marijine družbe skoraj dovršeno prikazujejo usodo dekleta, ki zapusti varni krov rojstne hiše in se izgubljen, vendar najdena, vrača nazaj, Marija jo vodi. Pozorišče pri tej starodavni cerkvi je kot nalašč: sredi stopnišče s cerkvijo, na desni balkon in vhod v hišo, na levi pusto zidovje tuje. Godba in pesem razgibata prizore. Kot mogočni finale in vendar vdano se končno oglasi pesem: O Marija, naša ljuba Mati. Tri ure, in vendar še prekratke, so pravile udeležence, ko so se vesele in potrjene vračale na svoje domove.

Zdravstveno zborovanje v Dobrepoljah

Zdravstvena zadruga v Ponikvah je priredila na binkoštni ponedeljek popoldne v dvorani Prosvetnega društva v Dobrepoljah zdravstveno zborovanje, katerega se je udeležilo nad 700 Dobrepoljcev, Stružancev, Velikolaščanov in Robarjev. Zborovanje je vodil predsednik Zdravstvene zadruge župnik Mrkun. Obširna izbrana strokovna poročila o higieni, asanaciji vasi, potrebi napeljav vodovoda in o potrebi razvoja domače industrije, t. j. izdelovanje raznih lutk in igrač, so podali gg. dr. Ivo Pirč, dr. Joža Herfort in župnik Skulj. Na predlog dr. Herforta se je izvolil asanacijski odbor za Rob, Velike Lašče in Struge. Po nad tri ure trajajočih poročilih, katerim so zborovalci ves čas z zanimanjem sledili in jih z navdušenjem odobraval, so bile soglasno sprejete sledeče resolucije: I. Potreba vodovoda je malokje tako občutna kot v Dobrepoljski dolini, ki je v pogledu oskrbe z vodo del Suhe Krajine. Ob susi morajo vodo voziti po dve uri daleč. Če avstrijska vlada je pristala na nujno gradbo vodovoda Rob-Dobrepolje-Struge, kar je pa preprečila svetovna vojna. Zato pozivamo centralno vlado, posebno gradbeno ministrstvo in ministrstvo vojske in gornarice kot upravo dravske banovine, da se prične z delom vsaj prihodnjega pomlad. S tem bo tudi zelo omiljena tu vladajoča nezaposlenost domačinov in se bo ustavilo njihovo izseljevanje v tujino, od koder se ne vračajo, kar prizadeva slovenskemu narodu nepopravljivo škodo.

II. Na ga steno, ki bi bil tako izpostavljen neprestano vsem vremenskim nepravilnostim, kot je kmečko ljudstvo, zato je baš kmečki človek podvržen raznim boleznim, ki ga pregledajo izčrpajo in pehajo v prerani grob. Zaradi pomanjkanja sredstev se zdravljenje odlašča, s tem pa tudi zdravje slabša. Ko vidimo, kako se drugim etanomov pomaga ob raznih nezgodah, boleznih, starosti, hiranju, kmet pa ostaja le sam sebi prepuščen, pozivamo centralno vlado in banško upravo, da revnejšim iz kmečkega stanu prizna zakonitim potom brezplačno zdravljenje v zdraviliščih in brezplačno ali vsaj znižano vožnjo na železnici, ko išče zdravniško pomoč v bolnišnicah, zdraviliščih ali pri zdravnikih. Dokler se tem potrebam ne ustreže, naj se prizna revnim kmečkim družinam polovična takea v državnih in samoupravnih bolnišnicah.

III. Kakor je znano, so naše bolnišnice prenapolnjene tako, da morajo v nekaterih oddelkih po dva ali tudi trije ležati na eni postelji. Zborovalci pozivajo vse odločujoče faktorje, da napravijo čimprej konec tem smrotnim razmeram.

IV. Ker je zdravstveno združništvo najprikladnejša oblika skrbstva za ljudsko zdravje, pozivamo slovensko ljudstvo, da se organizira tudi zdravstveno v zdravstvenih združenjih. Ko smo si postavili domove prosvetnih, narodnih, socialnih in gospodarskih ustanov, pojdemo na delo za zdravstvene naprave, da si ohranimo še najdražje, kar človek ima, t. j. zdravje.

Na velesjmu v Ljubljani

si ogledite sledeča darila za nagradno šrebanje »Slovenec« v paviljonu I.: kolesa »Axi«, ki jih je dobavila tvrdka H. Suttner — Aleksandrova cesta v Ljubljani. — V paviljonu G kolesa, ki jih je dobavila Splošna trgovska družba z o. z. iz St. Vida. — Gnojnične črpalke in brzo-parilne lonce, ki jih je dobavila tvrdka Podražaj z Iga pri Ljubljani. — Reporeznice, ki jih je dobavila tvrdka Kremžar iz Vižmarjev pri Ljubljani.

Potrebujemo rudarske nadzornike

po možnosti z rudarsko šolsko izobrazbo. Ponudbe poslati na naslov: Rudnik kamenog uglja Rtanj Braće Mih, Boljevac, Moravska banovina.

Drobne novice

Koledar

Petek, 10. junija: Kvatre. Margareta, kraljica; Bogomil.
Sobota, 11. junija: Kvatre. Barnaba, apostol; Jošt, opat.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Rudolf Hafner, drogist. Pogreb bo v soboto ob pol 6 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

† V Ljubljani je v visoki starosti 85 let mirno v Gospodu zaspal gospod Lovro Fleischmann, nadpreglednik fin. kontrole v pokojni. Pokopali ga bodo danes ob pol 5 popoldne.

† Na Jesenicah je odšel k Bogu gospod Edvard Müller, ključavničar pri Kranjski ind. družbi. — Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

Naj jim sveti večna luč! Zaljučim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Odvetnik g. dr. Franjo Krule je vpisan v imenik odvetnikov s sedežem v Mariboru.

Cenj. inserente

in sploh vse trgovske in obrtniške kroge v ljudno opozarjamo, da bo nedeljska izdaja našega lista prav posebno posvečena trgovskemu kongresu in njega prireditvam ter sploh vprašanjem, ki se tičejo našega trgovstva. Ker bo ta izdaja tiskana tudi v znatno pomnoženi nakladi, bo najlepša prilika za objavo trgovskih in obrtniških priporočil. — Vsak oglas v tej izdaji bo dosegel velik uspeh!

— Sprejem v kn.-šk. dijaško semenišče v Mariboru. Na razna vprašanja glede sprejema v ta zavod daje ravnateljstvo sledeča pojasnila: V zavod se sprejemajo redni učenci drž. klasične gimnazije v Mariboru, ki so dovršili v pretečenem šolskem letu katerikoli razred vsaj z dobrim uspehom in imajo namen po dokončanih gimnazijskih študijah posvetiti se duhovniškemu poklicu. Sprejemajo se tudi začotniki, ki pa morajo poprej opraviti sprejemni izpit za srednjo šolo, preden vložijo prošnjo za sprejem v naš zavod. Sprejemni izpiti se vršijo na drž. klasični gimnaziji v Mariboru dne 25. junija t. l. Po opravljenem sprejemnem izpitu naj se etarši s prošnjikom javijo pri ravnateljstvu dijaškega semenišča, Korosčeva ulica 12, kjer bodo dobili nadaljnja navodila za sprejem. Vse prošnje za sprejem se morajo najpozneje do 31. julija poslati po domačem župnem uradu kn. šk. ordinariatu v Mariboru. Priložiti je treba krstni list, šolsko spričevalo, premoženjski izkaz in zdravniško spričevalo. Sprejemajo pa se samo telesno zdravi, pravno nepokvarjeni dijaki, ki so doma iz lavantinske škofije.

25.—29.: V Dolomite. Prijave do 20. t. m. Okorn — Na državni klasični gimnaziji v Ljubljani bodo sprejemni izpiti za I. razred 25. junija. Prijave se bodo sprejemale od 20. do 23. junija predpopoldne. Natančnejša pojasnila so razvidna iz objave na oglasni deski gimnazije.

— Sprejemni izpiti za I. razred na drž. ženski realni gimnaziji v Ljubljani (Resljeva c.). Prošnje za pristopitev k sprejemnemu izpitu, naslovljene na ravnateljstvo in kolkovane z 10 dinarskim kolkom, se bodo sprejemale v ravnateljstvu pisarni dne 21. in 22. junija od 9. do 12. ure. Prošnji, ki naj bo pisana na čeli polji, je priložiti krstni list in izpričevalo osnovne šole (ne šolska knjižica). Sprejemale se bodo učence, rojene v letih 1925 do 1928. Pri oddaji prošnje bo vsaka učenka izvedela, kdaj bo delala izpit. Izpiti bodo 23., 24. in po potrebi 25. junija ob 8. uri.

19. junija: Trst. Prijave do 18. t. m. »Okorn«. — Razpis službe. Kraljevska banaska uprava dravske banovine razpisuje službeno mesto geologa-uradniškega pripravnika VIII. položajne skupine pri tehničnem oddelku kraljevske banске uprave. Za to mesto pridejo v poštev absolvirani geologi filozofske fakultete ali rudarski inženirji. — Prednost pa imajo prosilci, ki imajo že prakso iz petrografije. Prošnje, opremljene z vsemi dokumenti po § 3 zakona o uradnikih in kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din, je vložiti najkasneje do 28. junija 1938 pri kraljevski banški upravi v Ljubljani. — Kralj. banaska uprava dravske banovine.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

— Društvo diplomiranih babic v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 12. junija 1938 ob pol 10. v magistratni posvetovalnici v Ljubljani. Na občnem zboru bo poročala predsednica o 8. mednarodnem babiškem kongresu v Parizu.

— »Borba krščanskih strokovničarjev za novi red«. Brošura pod tem naslovom nam kaže, kako naj se organizirajo gospodarske in socialne razmere v tisti smeri, ki jo je pri nas začel propagirati dr. J. E. Krek in ki edina more pripeljati delavstvo do tega, da bo kdaj res nekaj pomenilo in da ne bo vedno le služilo zasebnemu ali državnemu kapitalizmu, temveč da bo v gospodarstvu enakopraven in sodooločujoč činitelj. Brošura se naroča pri izdajatelju (Valant Milan, Ljubljana, Ulica na grad 5), dobi se pa tudi v knjigarnah. Gospodje, ki so dobili brošuro na ogled, pa je niso vrnili, se naprošajo, da jo poravnajo. Kdor je izgubil pošto položnico, naj nakaže po ček. račun št. 14.665 (Strok. zveza poljedelskega delavstva).

— Tivar obleke, vodeča znamka v kakovosti, modi in ceni. Glavna zaloga Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54, nasproti glavne pošte.

— Z zvijačo ga je oropal. Drzen rop se je dogodil na binkoštni ponedeljek popoldne na Spodnji Ščavnici pri Sv. Ani v Slov. goricah. 70 letni posestnik Janez Šober se je mudil omenjenega dne v Gornji Radgoni, kamor je vozil naprodaj doma izdelane grablje. Z vozom se je peljal potem domov njegova služkinja, sam pa je šel peš v smeri proti Spodnji Ščavnici. V Frasovi trgovini se mu je pridružil mlajši moški močne postave. Spustil se je s Šobrom v razgovor ter ga je potem na poti proti domu spremljal. Ponudil mu je svoj žepni nož naprodaj. Ker je zahteval malenkostno ceno, je Šober izrazil ugodno priliko ter nož kupil. Potegnil je iz žepa denarnico, da bi nož plačal. To pa je njegov spremljevalec čakal, ker je bliskovito zgrabil denarnico ter ne meneč za vpitje oropanegeta etarčka, jadrno pobegnil ter izgubil v gozdu. Lopov je odnesel Šobru 1500 težko prisluženih dinarjev.

— »Sirastvo« je naslov knjigi, katero je spisal Anton Pevc in je izšla v Gorici leta 1925. Je to edina slovenska knjiga, ki govori o pridelovanju in ravnanju s sirom in je torej za naše mlekarstvo velikega pomena. Dobremu siru je svetovni trg vedno odprt, slabo blago pa nima nobene cene niti na domačem trgu. Dolžnost vsakega mlekarja in onih, ki imajo opravka s pridelovanjem sira, je, da pozna temeljna pravila mlekarstva, se strogo ravna po navodilih strokovnjakov, pozna dobro teorijo, da more tudi z nezadostnih, polovičarskih, tujih receptov posneti v kratkem času vse podrobnosti za izdelavo dotične tuje vrste, ki je na tem ali drugem trgu najbolj priljubljena. Ako bo upošteval vsa izkustva in navodila, ki so nakopičena v tej knjigi, bo njegov izdelek tako po okusu in obliki prvovrsten in bo lahko našel dovolj odjemalcev-trgovcev za svoje blago. Knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in stane nevezana 60 dinarjev, vezana pa 72 din.

15.—24. junija: Berlin, München. »Okorn«. — Od Zveze slaščičarskih mojstrov kraljevine Jugoslavije smo prejeli naslednje pojasnilo: V rubriki »Naš domači zdravnik« je bilo dne 1. maja t. l. v odgovoru na neko vprašanje glede sladoleda med drugim navedeno: »... da je led, ki se uporablja pri sladoledu, čisto prav sunljivega porekla ter da se ga pridobiva tudi iz potokov, ki so okuženi z bacili tifusa. Ker led ne ubija bolezenskih klic, je bil sladolede že čisto izvor trebušnega tifusa.« Da se ta ugotovitev ne bi tolmačila napačno in v škodo slaščičarskih mojstrov, moramo pripomniti, da uporabljajo naši slaščičarji pri izdelavi sladoleda brez izjeme čist in po večini umetni led, ki jim služi izključno za hlajenje posode, v kateri se nahaja tekočina odnosno zmes, ne pa morebiti za neposredno pridobivanje sladoleda, kakor bi nepoučeni utegnili sklepati iz gornje trditve. Ni pa seveda izključeno, da uporabljajo razni šumarji, ki se neupravičeno in morda celo skrivoma pečejo z izdelovanjem sladoleda, vsakovrsten led in da v svojih zakotnih, nehigieničnih delavnih lahko s prenašanjem bolezenskih klic okužijo tudi sam sladolede. Pozivamo zaradi tega vsakogar, da že iz zdravstvenih razlogov vsakega neupravičenega ali sunljivega izdelovalca sladoleda takoj prijavi oblastem ali pa Zvezi slaščičarskih mojstrov v Ljubljani.

Ljubljana

V petek, dne 10. junija 1938

Gledališče

Drama: Petek, 10. junija: Zaprtje. — Sobota, 11. junija: Zenitev. Red B. — Nedelja, 12. junija: Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ponedeljek, 13. junija: Zaprtje.

Opera: Petek, 10. junija: Ob 15. Rigoletto. Dijska predstava po globoko znanih cenah od 16 do 2 din. — Sobota, 11. junija: Gioconda. Red A. Nedelja, 12. junija: Gorenjski slavček. Izven. Predstava na čast udeležencem Trgovskega kongresa. Ponedeljek, 13. junija: Opera produkcija gojenecv drž. konservatorija.

Prireditve in zabave

Danes v Rokodelskem domu film za vse prijatelje naše slovenske mladine. Predvajal se bo film »Vaclavski dnevi«, pri tem pa bo negovor in razlaga priprav in nastopa naših fantov na letošnjem mednarodnem mladinskem taboru. Napolnimo dvorano in pripravimo se na velike dneve. — Odbor Zasavskega okrožja ZFO.

Fantovski odsek Trnovo ima drevi v Prosvetnem domu športni in telovadni tečaj, ki je obvezen za vse člane in mladce, in sicer za mladce ob 6, za člane pa ob 8. Vsakega člana dolžnost je, da se ga brezpogojno udeleži.

Ne odlašajte niti dneva več!

Kako prijetno je vživati glasbo doma ob dobrem radijskem aparatu, to ve le tisti, ki si je mogel dober sprejemnik kupiti.

»Slovenec« jih je pripravil pet za nagrado svojim naročnikom. Na sliki vidite en tak aparat tipa »Graetzer«, ki ga je, kakor tudi druge aparate, dobavila tvrdka Verbaj, Gospodarska cesta 10, Ljubljana.

152 dragocenih daril, ki so vredna nad 100.000 dinarjev je pripravil »Slovenec« vsem svojim naročnikom in kupovalcem: zato se pravočasno naročite na »Slovenec«, imeli boste tako v hiši najboljši slovenski dnevnik, sreča pa Vas bo lahko dodelila bogate nagrade, ki so:

Popolna oprema stanovanja (spalnice, pred-sobe in kuhinje)
2 nevestini opremi
5 radijskih aparatov
2 šivalna stroja
2 harmoniki
1 kuhinjska oprema (čez 40 raznih kosov)
10 dvokoles (moških ali ženskih)
1 zaboj sladkorja
5 krat po 500 kg fosfatne žlindre
5 gnojničnih čupalk

5 plugov osipalnikov
5 izruvačev za krompir
5 dvodelne brane
4 vreče najfinejše bele moka
5 moških oblek
5 ženskih oblek
4 moške ure
6 fotoaparatom
2 knjižni zbirki
5 repozencie

razni servisi, nalivna peresa, čevlji, platno, brzoparilni lonci itd., ter lepo

osem dni trajajoče brezplačno potovanje z vso oskrbo

ki ga organizira izletniška pisarna Okorn v Ljubljani. — Pot bo šla iz Ljubljane na Trbiž, Cortino d'Ampezzo Bolzano, Innsbruck, Garmisch-Partenkirchen, München, Berchtesgaden, Königssee, Zell am See, Glöcknerstrasse, Heiligenblut, Spittal in nazaj v Ljubljano.

15. julij, ko bo žrebanje, bo hitro tu; zato takoj poskrbite, da boste lahko deležni dragocenih nagrad.

LASTNIŠTVO »SLOVENCA«.

Modni atelje

BAZANELLA

Po vrnitvi iz inozemstva zopet redno dela ter se svojim cenjenim damam najtopleje priporoča!

Drevo ob četrt na 7 je II. sklepna produkcija šole Glasbene Matice.

Cerkveni koncert, pri katerem sodeluje operna pevka Zlata Gjungenac-Gavella, baritonist Kolacio, prof. Pavel Rančigaj na orglah in Ljubljanski komorni kvartet, bo v ponedeljek, dne 13. t. m., ob 20 v Franciskanski cerkvi. Spored obsega poleg domačih del tudi celo vrsto za izvajanje v cerkvi primernih skladb svetovnih avtorjev, predvsem največjih zastopnikov klasične glasbene dobe. Vstopnice od 20 din navzdol se dobe v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Sestanki

Rokodelski dom. V nedeljo, 12. t. m., bo v dvorani Rokodelskega doma občni zbor katoliškega društva rokodelskih pomočnikov. Udeležba je za vse člane obvezna. Pričetek bo ob pol 10 dopoldne.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62, in mr. Gartus, Moste.

Samo še danes si lahko ogledate šlageropereto

Nelson Eddy

ROSALIE KINO MATICA

Od danes naprej poletne znižane cene!

Pradstave samo ob 16. in 21:15 uri!

I Francoski poslanik na našem dvoru minister Raymond Brugère se pripelje v Ljubljano v soboto, 11. t. m. ob 7.26 zjutraj v spremstvu trgovskega atašea de Commines in delegata Društva prijateljev Jugoslavije Jeana Bourgoina. Poslanik se pripelje v Ljubljano z ozirom na uradno raztavo francoske knjige na letošnjem spomladanskem ljubljanskem velesojmu in si bo ogledal raztavo v soboto ob 10. Visokega gosta, predstavnika zavezniške Francije v naši sredi toplo pozdravljamo.

I Prosvetno društvo Trnovo naznanja vsem članom žalostno vest, da je umrl naš dolgoletni blagajnik in častni član g. Lovro Fleischmann. Pogreb pokojnika bo danes, v petek, 10. junija, ob pol 5 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na Zaloški cesti. Zasluznega pokojnika sprejemo na njegovi zadnji poti z društvenim praporom. Prosimo vse člane, da se pogreba udeleže polnoštevilno.

I Na slavnostnem koncertu Akademskega pevskega zbora danes ob 20 v veliki unionski dvorani bomo imeli zopet lepo priliko slišati našo vedno lepo slovensko pesem v različnih priredbah Matije Tomca, Franceta Marolta, Emila Adamiča, Oskarja Deva in Josipa Kocijančiča. Koncert bo vodil zborov dirigent in naš najboljši poznavalec folklorne France Marolt. Preskrbite si vstopnice na univerzi v vratarjevi loži. Istotam boste dobili tudi koncertne programe, katerim cena je 1 din. Obiskovalci velesojma in udeleženci vsedravnega trgovskega kongresa, ne zamudite tega večera, za katerega vlada veliko zanimanje.

I Vse narodne noše, člane in članice v krojih in ostale prijatelje iz Most pozivamo, da se v nedeljo, 12. t. m. udeleže tabora na Viču. Zbirališče je v Ljudskem domu ob 7 zjutraj, od koder bo skupen odhod. Bodimo polnoštevilni!

I Prosvetno društvo Trnovo poziva vse člane in članice društva in odsekov da se polnoštevilno udeleže proslave 35-letnice Prosvetnega nega društva na Viču v nedeljo 12. junija. Zbirališče za vse je v društvenem domu v Karunovi

starih občni zbor JČL v Ljubljani pod predsedstvom g. dr. E. Stareta in v prisotnosti češkoslovaškega konzula G. Miniovskega. V uvodnih besedah je g. predsednik poudaril ljubezen Slovencev do Češkoslovaške zlasti še v današnjih, zanjo tako težkih časih. In prav v tem času je JČL še posebej razgibano delovala in budila v nas smisel za Češkoslovaško, za njeno zgodovino, kulturo, armado, kar je razvidno iz letnega poročila, ki ga je v kratkem resumiral. JČL je dosegla brez dvoma v tem letu višek svojega delovanja, pa tudi najlepše potrditev svojega obstoja. Letno poročilo je izšlo tudi v tisku in je iz njega razvidno delovanje društva, ki je glavni posrednik med dvema sorodnima in prijateljskima državama in narodoma. Po predsedniku so podali svoja poročila drugi odborniki, tako predsednik šolskega odbora prof. dr. Burian, načelnik akademskega odseka g. Klemenčič, blagajnik dr. A. Stele in glavni tajnik dr. V. Murko. Za naslednje leto je bil izvoljen stari odbor, ki tako stopa nasproti novim važnim nalogam po začrtani poti. Letošnje leto naj mu bo vzor agilnega delovanja in zvestega bdenja nad usodami dveh narodov, ki sta si vedno stala ob strani.

Kino Union

Telefon 22-21

Danes od padejo vse predstave zaradi koncerta

I Uprava Hubadove župe vabi vse prijatelje pokojnega skladatelja Adamiča in oboževalce njegove glasbene umetnosti, da se udeleže koncerta njegovih skladb, ki se bodo izvajale v soboto, 11. t. m. zvečer, ob odkritju njegovega kipa v parku pred Glasbeno Matico v Vegovi ulici. Nastopi do 500 pevki in pevcev, ki delujejo v 11 pevskih društvih. Veljane zbor izven Ljubljane vabimo, da se tega koncerta udeleže vsaj po zastopstvu, vsi pa z zastavami, ki se poklonijo pri odkritju. — Pevska društva, ki nimajo pevovodje in je zaradi tega njih delovanje ovirano in nemogoče, naj to nujno sporoče župni upravi, ki bo po J.P.S. v Belgradu posredovala za namestitev učiteljev-pevovodij v dotičnih krajih. — Zupna uprava.

I Občinstvo se obvešča, da prevzema in izdaja poteta Ljubljana-gorenjski kolodvor zopet vse vrste vozovnih pošilk neomejeno za vse stranke pod enakimi pogoji brez razlike. — Pleskarska dela v šoli v Mostah razpiše mestno poglavarstvo ljubljansko v »Službenem listu« 11. t. m.

I Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Zborovanje kinematografskih podjetnikov

Ljubljana, 9. junija.

Dopoldne je bilo v garderobni dvorani hotela »Union« zborovanje kinematografskih podjetnikov Slovenije. Udeležilo se ga je prav lepo število članov, zborovanje pa je vodil predsednik g. Milan Kham. Spomnil se je pokojnega člana uprave g. Frana Fajdice, čigar spomin so navzoči počastili. Nato je poročal o raznih važnih zadevah, zlasti o cenzurnih pristojbinah. Cenzurne pristojbine plačujejo kinematografi samo v naši banovini. V teh zadevah je posredoval podpredsednik društva, ravnatelj dr. Blatnik. Društvo je imelo tudi hude borbe z UJDA glede avtorskih pravic, zaradi kupnih uzane in zaradi mestne uvoznine.

Dosedanji tajnik je odstopil, ker je prenehal biti član društva, ter je njegovo poročilo podal predsednik g. Kham. Društvo šteje zdaj 35 članov, kolikor je pač kinematografom v Sloveniji.

Blagajniško poročilo je podal gosp. Alfonz Vakselj, ki je tudi obrazložil proračun. Proračun znaša okoli 12.000 din izdatkov. Daljša debata je bila o članarini ter je bilo sklenjeno, da se članarina določi po promilih od brutto dohodkov posameznih kinematografom.

V imenu zagrebških kinematografskih podjetnikov je govoril g. Fantomi, ki je podpravljal zborovanje ter podal nekaj stvarnih nasvetov.

Ptuj

Rdeči križ v Ptuj priredi v nedeljo, 12. t. m., cvetlični dan. Meščanstvo se vabi, da po svojih močeh prispeva in ne odvrtača z nevoljo mladih prodajalk cvetlic!

POD POKROVITELISTVOM N.J. VEL. KRALJA PETRA II.

MEDNARODNI MLADINSKI TABOR V LJUBLJANI • OD 26. DO 29. JUNIJA 1938

Naša telovadna vrsta za mednarodne tekme

so pričeli trenirati 1. junija na Stadionu. Osem najboljših telovadcev vodi dnevno po 7 do 8 ur pod vodstvom načelnika br. Kermavnerja, da bodo častno zastopali naš telovadni šport med odličnimi zastopniki iz inozemstva. Po izjavi voditelja Kermavnerja so doseženi zelo lepi uspehi; le utrjeni so fantje, ker tako težkega treninga niso vajeni. Za slovske tekme je do sedaj prijavljenih 30 vrst za nižji oddelek, 8 za srednji in ena vrsta za višji oddelek. Za proste vaje pa se je do danes prijavilo nad 3000 telovadcev. To število se bo še povečalo, ker termin za prijave še ni zaključen. V sprevedu ne bodo korakali samo fantje in krojki, ampak tudi drugi, ki nimajo krojev; morali pa bodo imeti vsi taborne znak.

Fantje in dekleta: tudi če nimate kroja, pridite na tabor, da boste na prireditvah, predvsem pa v sprevedu pomogli naše vrste.

Tudi Čehi so že prijavi svoje atlete, 15 po številu, med njimi je češki državni prvak v olimpijskem deseterboju. Prijavili so tudi sedem odličnih posameznih telovadcev in reprezentativno moško in žensko sestavo za odbojko.

Francoške, belgijske in švicarske prijave pa pričakujemo vsak čas. Prejšnjo nedeljo so imeli izbirne tekme za telovadce, o binokostih pa so izbrali še moštvo za lahko atletiko. Francozi in drugi narodi bodo poslali res odlične zastopnike, od katerih so nastopali mnogi tudi na zadnji olimpijadi v Berlinu. Vse prijave so torej v polnem teku, tako da bo naša prireditev res na višku in mednarodno pomembna.

Velik tabor v Šmartnem pri Litiji

Del zborovalcev na taboru pred cerkvijo

Foto Justi, Ljubljana

Šmartno pri Litiji, 7. jun. Na binokostni ponedeljek je imelo šmarnsko okrožje fantovskih in dekliških seškov svoj veliki praznik, tabor slovske katoliške mladine Zaslavja. — Iz Šmartna je prišel dolg spreved na litijski kolodvor, kjer je sprejel goste, nato pa se je razvil skozi Litijo, ki je bila vsa v državnih zastavah, mogočen spreved, na čelu z državno zastavo, naši fantje na konjih v narodnih nošah, tem so sledili kolesarji, močna oddelek naših fantov v krojih, dekleta v svojih pestrih nošah, moški, člani litijske in šmarnske prosvete, mlada mladina z zastavo, na koncu pa močan oddelek zastavnih, starih in mladih mož — kmetov, nad 500, s svojimi župani na čelu, ki so spreved zaključili. — Skozi litijski trg so doneli navdušeni živijo kriki, ki so veljali našemu mlademu kralju, knezu namestniku Pavlu, našemu voditelju dr. Korošcu, ministru dr. Kreku ter banu dr. Natlačenu. Spreved je že bil daleč iz Litije, ko so se zadnji oddelki zvrstili na kolodvoru v spreved, tako da lahko trdimo, da je bilo v sprevedu nad 3000 ljudi. Spreved s svojimi zastavami je prišel malo pred 10 v Šmartno, kjer se je na trgu pred župno cerkvijo sv. Martina razvrstil in kjer je pozdravil vse navzoče šmarnski župan g. Nace Rus, ki je želel vsem prisrčno dobrodošlico. — Slavnostno pridigo je imel stolni kanonik g. dr. A. Klinar. Po cerkvenem opravilu je začel tabor slovske mladine okrožni predsednik, filozof Jože Kos, ki je predlagal vdanostne brzojavke Nj. Vel.

kralju Petru II., Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviču, voditelju Slovencev, notranjemu ministru dr. Korošcu, ministru vojske in mornarice generalu Mariču, ministru za telesno vzgojo dr. Miletiču, banu dr. Natlačenu ter ljubljanskemu škofu dr. Rožmanu, kar vse je zbor z navdušenimi ovacijami sprejel. — Prav prisrčno je pozdravil navzočega ministra dr. Kreka in slavnostnega govornika dr. Basaja, ki je nato govoril o vzorih in programu mladine. — Nato je g. minister dr. Krek v kratkem jedrnatem govoru spregovoril množici ter jo tako navdušil, da ploskanje ni hotelo ponehati. Z odigranjem državne himne, ki jo je igrala godba Salezijancev z Rakovnika, je bil končan dopoldanski spored. Popoldne ob 3 se je na telovadnem prostoru na Cerkovniku zbrala 4000 tisočglava množica ljudi, ki je prisostvovala telovadnemu nastopu fantovskih odsekov, med katerimi se je posebno odlikovala vrsta zavodarjev iz Št. Vida. Prav posebno so ugajale gimnastične vaje dekliškega odseka. Z himno slovske mladine je bil zaključen uradni telovadni nastop. — Telovadnemu nastopu so med drugimi prisostvovali ministar dr. Krek, knez Windischgrätz z družino, starešina litijskega sodišča dr. Tratnik, ravnatelj dr. Blatnik, oba ravnatelja litijske predlice Douth in Gijala ter vsi okoliški župani. Po nastopu se je razvila prav iskrena pristno domača zabava.

Katehetski kongres v Djakovu

Katehetski kongresi za vse katoliške katehete naše države se vrše vsako drugo leto: 1. 1934. je bil v Mariboru, l. 1936. v Splitu, letos bo v Djakovu po temle sporedu:

Dne 6. julija ob 9 bo pokrovitelj kongresa djakovski škof prevz. g. dr. Anton Aksamovič začel kongres s sv. mašo in govorom. Nato bo prof. St. Kramar iz Zagreba imel prvi referat: O stari in novi šoli. Popoldne ob 3 bosta dva referata: prof. Ivan Bogovič iz Maribora: Vrednotenje in verska vzgoja. prof. Josip Salač iz Zagreba: Delovna šola in verouk. Nato ogledovanje Strosmayerjeve stolnice.

Dne 7. julija ob 8 bodo referati o veroučnem učnem načrtu za ljudske, srednje in strokovne šole. Za ljudske šole bo referent kat. Vinko Lavrič iz Ljubljane, koref. kat. Evgen Kornefeld iz Zagreba; za srednje šole ref. prof. dr. Nik. Kolarek iz Zagreba, koref. prof. dr. M. Dokler iz Ljubljane; za strokovne šole ref. prof. Šime Sironič s Sušaka, koref. kat. Josip Žužek iz Kranja. Popoldne ob 3 bodo trije referati: kat. Matija Ivič iz Zagreba: Vpliv cerkvenega petja na šolsko vzgojo; prof. Peter Kovarič iz Celja: Ekshorta in duhovne vaje na srednjih šolah; prof. dr. Dane Zubac iz Belgrade: Katehizacija v diaspori.

Dne 8. julija ob 8 dva referata: prof. mons. Ivan Gunčević iz Broda: Katehetova samozabrazba; prof. dr. Dane Zubac: Sanovska vprašanja. Nato se bodo sestavile resolucije. Popoldne bo izlet v Osijek.

Plačilo za tridnevno bivanje je 90 din. Zaprošena je četrtinska vozšina po železnici. Lavantinsko in ljubljansko katehetsko društvo vabi svoje člane in druge duhovnike na ta važni kongres. Prijave naj pošljejo do 18. junija, iz lavantinske škofije na prof. Ivana Bogoviča v Mariboru, Vinarska 2, iz ljubljanske škofije pa na prof. Jerneja Pavlina v Št. Vidu nad Ljubljano. Kdor želi posebno sobo, naj to v prijavi navede. Iz Ljubljane odidemo dne 5. julija z brzovlakom ob 9.10 dopoldne.

Zborovanje organistov lavantinske škofije

Celje, 8. junija. Danes dopoldne so se zbrali v Orlovskem domu v Celju organisti lavantinske škofije, člani Društva organistov in glasbenikov za Slovenijo, da se pogovore o svojih težnjah, o preteklem in bodočem delu. Zborovanje je vodil predsednik društva g. Virant iz Braslovč, ki je po pozdravu zastopnika kn. šk. ordinariata, ravnatelja cerkvene glasbene šole v Mariboru g. Gašpariča, častnega predsednika društva in dolgoletnega ravnatelja orglarake šole v Celju g. Bervarja Karla, govoril o uspešnem delu društva v pretekli poslovni dobi, v kateri so

organisti po posredovanju ministra dr. Mihe Kreka dobili pravico do polovične vožnje po železnicah po vsej državi. Na današnjem zborovanju je bilo govora o socialnem vprašanju naših organistov. Nekdaj so imeli organisti žitne in druge zbirke, sedaj pa teh skoro ni več. V prejšnjih letih je bilo več orglanih maš, ker so bile razne ustanove, ki so jih podpirale, te pa je pobrala vojska. Pred leti so bili organisti nastavljeni kot občinski tajniki, kar pa je z novim občinskim zakonom onemogočeno. Cerkevna glasba in razno prosvetno delo organista tako zapušča, da skoro ne more opravljati še pastoralne službe. Zaradi tega je nujno potrebno, da se ukrene vse potrebno, da bodo dobili organisti vsaj nekaj nagrad.

Blagajniško poročilo je podal g. Jarh Franc iz Petrovca. V društvu je vpisanih 181 članov. Letna članarina znaša 24 din. Absolventi orglarake šole v Celju, ki imajo končno izpričevalo, sta priznana dva razreda srednjih šol. Na lanskem obnem zboru je društvo predlagalo kn. škof. ordinariatu, da naj se sprejemajo v novo ustanovljeno cerkveno glasbeno šolo v Mariboru le dijaki, ki so dovršili vsaj nižjo gimnazijo. Kn. škof. ordinariat je deloma upošteval te predlog ter se sedaj sprejemajo v to šolo le sposobni in dobro vzgojeni fantje, ki imajo vsaj 2 razreda srednje šole.

Nato je bil soglasno izvoljen nov odbor s predsednikom g. Virantom iz Braslovč.

Z zborovanja je bilo poslano zahvalno pismo g. ministru dr. Kreku. Ravnatelj cerkvene glasbene šole v Mariboru g. Gašparič je s toplimi in spodbudnimi besedami pozdravil zborovalce v imenu prevz. škofa dr. Tomažiča. V svojem govoru je poročal tudi o uspehih cerkvene glasbene šole ter poudaril besedo, ki jo je spregovoril že prej član društva, da če je predpisana za organista izobrazba, naj bo predpisan tudi kruh. Če bo namreč absolventom cerkvene glasbene šole zagotovljen zadosten kruh, potem bodo tudi vzgojitelji lahko več zahtevali od učencev, na drugi strani pa se bodo tudi gojenec potrudili, da bo cerkvena glasba in cerkveno petje med našim ljudstvom napredovalo v čast božjo. Zborovalce je obiskal tudi celjski župan g. Alojzij Miheličič. Po zborovanju se je vpisalo v društvo več novih članov.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izogone vsaki lenivi prebavi, posebno za prtiču z uporabo naravne »Franc-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Sport

Zdaj se v športu zanimamo samo za tenis

Nihče si ni mislil, da smo s teniškim športom prišli v Jugoslaviji tako daleč naprej — pa v tako kratkem času. Naši štirje mušketirji se držve v Parizu sijajno. Dva sta — med devetdesetimi igralci iz šestnajstih držav — prišla v polfinale: Punčec in Pallada. Kukujevič se je nadvse častno odrezal proti svetovnemu prvaku Budgeu. Izgubil je komaj v petih setih, zato pa se je odlično izkazal v doubleu, kjer je prišel v polfinale. Polomil ga je edino mladostno nebrzdani Mitič, ki je šel spat pred nadvse važno tekmo z Menzelom — komaj ob pol treh zjutraj! Prepozno v jutro se je bil zadržal v Parizu, medtem ko sta šla Punčec in Pallada spat že zgodaj zvečer. Menda mu bo hudi poraz v igri z Menzelom, katerega je bil v Kairu gladko porazil v treh setih, dobro svarilo in nauk za bližnji turnir v Wimbledonu! Neprespan seveda ni mogel nuditi Menzelu nobenega odpora.

Punčec in Pallada sta doslej redno zmagovala v vseh spopadih. Pallada je v treh setih z rezultatom 6:3, 6:3, 6:3 gladko vrgel iz nadaljnega tekmovalca drugega češkoslovskega igralca Hechta, Punčec pa je vrgel iz sedla brez težav odličnega Madžara Gabrovitsa. Tako sta se plasirala oba naša tekmovalca za četrtfinale. Ostalo je tedaj od devetdesetih igralcev še osem: trije Jugoslovani, dva Francoza, dva Čeha in en Američan. To so bili: Punčec, Pallada, Mitič, Cejnar, Menzel, Boususus, Destreman in Budge. Ob veliki sončni pripeki so se v sredo, 8. junija, pričela tekmovalja v četrtfinalu. Francoska publika je prišla na stadion Roland Garos v ogromnem številu. Razumljivo, saj zadnje tekme šele prav »vlečejo«.

Punčec in Cejnar sta se pomerila kot prva. Še isti dan je »Prager Tagblatt« prinesel Menzelovo poročilo, o katerem smo spregovorili že v včerajšnji številki. V tem poročilu pravi med drugim tudi tole, in sicer dobesedno (menda se je mož zanašal na dejstvo, da doslej Punčec še nikdar ni premagal Cejnarja, ki je med drugim že dvakrat lani porazil von Cramma, pač pa je vselej Cejnar premagal Punčeca): »Japonec Nakano se ni mogel s samo pridnostjo in sigurnostjo vzdržati pred premočno tehniko in artistiko žoge. V tej formi ima Cejnar dobre šanse proti Punčecu!« Toda še isti dan se je pokazalo, da je vse to le »prognoziranje« in kalkuliranje. Prvi set je Čehu še šel lepo izpod rok in ga je tudi dobil. V drugem setu pa se je Punčec, ki je podoben težki lokomotivi, ki se le stezka »požene«, koncentriral ter začel igrati ostro. Najbolj se mu je posrečila »pogruntacija«, da je Cejnar šibak v forehandih. Drugi set je Punčec gladko dobil. Prav isto se je ponovilo tudi v tretjem in četrtem setu. Punčec je igralec prav zares atletskih sposobnosti: čim dalje traja match, tem bolj prihaja v formo. Njegov nasprotnik postaja izčrpan, ko on šele prav pride do moči. Punčec je porazil Cejnarja s 3:6, 6:2, 6:3, 6:3.

Druga dva sta bila Mitič in Menzel. Marsikdo se je veselil, da bo Mitič ponovil svojo igro iz Egipta. Pa je ni. Naš odlični junior je menda igral preveč. Utrujenost ee mu je poznala že v doubleu, ki ga je bil igral prejšnji dan s Punčecem proti francoskemu paru Petra-Destremanu. Vsi so se zaradi tega upravičeno bali, da tudi prihodnji dan ne bo v igri z Menzelom prav nič boljši. Vrhu tega je napravil še veliko nepremišljenost, da je ostal

do pol treh zjutraj v mestu in to pred tekmo, ki je bila vprav odločilna važnost! Seveda je izgubil gladko z 0:6, 0:6 in 1:6. V zadnjem setu šele ee je nekoliko razmislil.

Končno sta se spoprijela Christian Boususus, ki je tedni v Parizu prišel spet do svojega nekdanjega ugleda in priljubljenosti, ter naš Pallada. Pallada, ki je — kakor pravijo — naš najmirnejši in najobrzdanjši igralec (menda bo potomec starih trogiških bizantinskih plemičev) ni bil prav nič razburjen ali deprimiran zaradi Mitičevega hudega poraza. Tik pred tekmo je mirno dejal svojim prijateljem, večinoma našim študentom, ki študirajo v Parizu: »Siino rad bi porazil Bousususa, ki ga tisk tako dviguje v nebo.« In začel je strahovito. Boususus je bil v prvem setu »povožen« s 6:1. Drugi set je bil krasen; Boususus je zaigral klasično ter izpulil Pallada s 6:3 ta set; tudi v četrtem setu je bil Boususus še vedno sijajen, bilo pa je videti, da Pallada igra po mačje pretkano, čes, naj se le izdiha, saj, kdor ee na koncu smeje, ta se smeje najslajše. In res! V četrtem setu je začel govoriti Pallada, oživel je ter zvrnil s svojimi dobro premišljenimi udarci Francoza iz kota v kot. Končno je dobil ta set s 6:1. Stanje setov je bilo izenačeno. Začela sta peti set. Toda komaj je minilo nekaj sekund, so se odprle nebeske zatvorsnice in ulilo se je kot iz škafa. Igralca sta odšla v garderobo in Boususus, na koncu svojih moči, se je pri tem komaj še vlekel. Obkrožili so ga prijatelji. Pol ure je preteklo in nebo ee je sprevedrilo. Pallada je zahteval, naj se igra nadaljuje ter dejal prijateljem, da Boususus brez dvoma počiva in nabira moči, saj bi se igra lahko še nadaljevala. Match sta Pallada in Boususus nadaljevala šele čez dobro uro. V petem setu je naš odlični igralec zasijal vprav v bleščeči maniri, tako da je bil Francoz povsem izgubljen. Gledalci so pridržali sapo. Oba, Pallada in Boususus, sta pod konec seta dala sijajno partijo, toda Pallada je bil nepremagljiv in je dobil tudi ta set. Končno stanje in Palladina zmaga: Pallada:Boususus 6:1, 3:6, 4:6, 6:1, 6:3.

Kot zadnja sta nastopila odlični Francoz Destreman in svetovni teniški prvak Donald Budge, nazvan »rdeča nevarnost«. Destremanu se je boril ječal, tekal po igrišču in se boril kot lev, toda kaj bi bil mogel opraviiti proti kolosalni tehniki, trikom in perfektnosti svetovnega prvaka Budgea! Podlegel je gladko v treh setih. Budge je eliminiral zadnjega Francoza (Pallada je tik pred njim predzadnjega, Bousususa) v treh setih s 6:4, 6:3, 6:4. Po tej igri je bilo tekmovalje za dan zaključeno. Včeraj je bil odigran polfinale, v katerega so bili odrejeni poslednji štirje igralci takole: Punčec proti Menzelu in Pallada proti Budgeu. Upamo, da sta se naša igralca v tej igri dobro odrezala. Oba sta trenutno v odlični formi; izvrtjen je postal Pallada, za katerega je dejal trener Vissault, da ga bo brez dvoma predložil naši teniški zvezi za tekmo proti Belgiji, in sicer za posamične partije. Vissault je dejal, da je Pallada v tej svoji formi trenutno Punčecu popolnoma enakovraven.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

ASK Primorje. Pozivamo, naj pridejo v soboto, dne 11. t. m. ob 15 na naše igrišče sledeči atleti: Jurca, Močina, Pollak, Srakar Ivan, Pogačnik, Jager, Kien. — Načelnik.

Gledališče in koncerti

Koncert pevskega zbora Krakovo-Trnovo

To staro pevsko društvo, ki je vedrilo srca ljubljanskih meščanov še v tasi, ko je o Trnovem, kraju nesrečnega imena, pel France Prešeren, se še danes trdovratno bori za svoj obstoj — in ne mine leto, da ne bi na javnem koncertu predstavilo zlasti soobčanom sadov svojega pevskega delovanja. Tako je tudi sedaj, že proti koncu sezone, priredilo svoj stalni koncert v veliki dvorani Filharmonije, kamor je pevce prišlo poslušat precejšno število domačinov — a tokrat je vendarle dvorana bolj kot kedaj pogrešala obiskovalcev.

Danes, ko živimo v času vsakovrstnih kriz, ta znak časa tudi zboru krakovskih in trnovskih pevcev ni prizanesel; zašli so v posebno, namreč v dirigentsko krizo, ki pa razumljivo za pevski zbor ne more biti kar tako brez posledic. Ko je še njega dni vodil ta zbor odlični dirigent g. prof. Gröbming, se spominjamo, da je bil zborov koncert vedno z umetniškega vidika mikavna prireditev; tudi mladi pevovodja g. Simoniti je znal iz zbora izvabiti še marsikaj umetniških svojstev. Nato pa je zbor — vsaj tako smo poučeni — zašel v prej omenjeno krizo, iz katere ga je v zadnjem času rešil prof. Avsenak, ki je vzel na svoje rame breme dela in odgovornost za ta poslednji koncert, ki je bil plod naglega dela in pohitele priprave.

Da po vsem tem ta nastop ni bil umetniško dograjen in upravičen, je kaj razumljivo. Zato ga moramo v njegovi nejasni podobi smatrati le za odkrit izraz prehodnega stanja in pričakujemo, da se bo v bodoče, morda že v prihodnji sezoni predstavil ta zbor davne tradicije zopet v svoji pravi in kvalitetni podobi. To vsaj moremo sklepati po nekaterih skritih vrednotah podajanja, ki jih je bilo mogoče vsaj slutiti, čeprav si nazven niso mogle najti še jasneje izraza. V. U.

Koncert Straussove glasbe

Priznani nemški dirigent Johann Strauss, potomec družine slavnih Straussov, oblikovalec znamenitega dunajskega valčka, je prišel na dirigentsko gostovanje tudi v našo državo ter nastopil z orkestrom kraljeve garde tudi v naši prestolnici. V vrsti skladb Johanna Straussa, kralja valčkov, nam je dirigent razkril svoja reprodukтивna svojstva, ki ee nanašajo izključno na dela tega dunajskega mojstra, poskušajoč jih vedno znova oblikovati v mislu najvernejše tradicije.

In to, kar nam je podal na tem koncertu orkester pod vodstvom gosta-dirigenta, je bila res tradicionalna reprodukcija prednašanja nekdanje dunajske kapele, ki jo je vodil še skladatelj sam (tudi podobno z violino v roki!). Toda kljub tej tradicionalni podobnosti je bila razlika vendarle zelo velika. Kajti onega živega ognja, s katerim je znal nekoč mojster sam voditi svoj orkester, smo močno pogrešali. Prav tako smo pogrešali tudi živega utripa v orkestru samem, razgibane zvočne sočnosti in podrobni fines prednašanja. Vse to je branilo, da bi se utrnula v duši prava

podoba te svojstvene Straussove umetnosti, ki jo sama na sebi gotovo plod čistega in pravega, čeprav lahkega umetniškega doživlja, in ki je sposobna vzbujati kot taka resnična estetska ugodja. Pač pa moramo priznati gostu dirigentsko rutino in skrbno poznavanje zunanjih stilnih značilnosti podanih umetnin, na čemer sloni njegov svetovni sloves.

Za spremembo je ob tem nastopu dirigiral tudi gardni kapelnik D. Živanovič, ki je vodil orkester z neko notranjo navdušenostjo. Kar se o njegovega sporeda tiče, bi pripomnili le toliko, da je sicer prav hoditi s časom in upoštevati tudi moderno domačo produkcijo, da pa je to polje zelo nevarno, ne samo kar se interpretacije tiče, temveč tudi glede na estetsko dostojnost samih skladb. Skrajni čas je že, da ee ne damo več begati od sodobne laži-umetnosti.

Tiskani sporedi, ki smo jih ob tej priliki dobili v roke, so pa naravnost žalitev. Spakledna jugoslovansčina naslovne strani in tuj jezik sporeda ter popisa družine Straussov nista znak spoštovanja do našega občinstva, pač pa znak pomisleka potrebne miselnosti prirediteljev. V. U.

Koncert zbora bolgarskih železničarjev

Tako so nam Bolgari postopoma do danes že dodobra razkril svojo vokalno glasbeno umetnost. Pevski zbori, ki prihajajo zlasti v poslednjem času pogosto k nam, odkrivajo vedno znova izvajske sposobnosti in potezo za potezo dopolnjujejo podobo bolgarskega glasbenega življenja, ki je za narod nedvomno častna.

Ob koncertu, prirejenem v nedeljo v veliki filharmonični dvorani, so pevci zbora bolgarskih železničarjev, združenih pod imenom Slavejkov, s svojim prednašanjem zopet le potrdili sodbo, ki smo jo dobili že do sedaj o vokalni umetnosti bratskih sosedov in ki je bila na tem mestu že ponovno orisana. Potrdili so, da se zbirajo v bolgarskih pevskih zborih res muzikalni pevci, ki razpolagajo obnem z lepimi glasovi — vsaj po moči in obsežnosti. Bolj kot sicer so podčrtali neko ostrost in rezkost tonske barve, ki se v večji ali manjši meri javlja v vseh bolgarskih zborih. In še so dokazali, da so nad vse disciplinirano pevsko telo, ki se zna predrediti dirigentovi volji, da jih ta poslušne privede v svet resnega umetništva ter jih v njem gnete za čim popolnejši odmev umetno ustvarjene domače pesmi. — Dirigent M. Nikolov je dokazal, da ume oblikovati obraze umetnin (ob tej priliki skladatelj Stajnova, Manolova, Behterova, Hristova, Morfova in Bojadžijeva), da zna zajeti njih značaj zlasti v ritmičnem jedru, da zna pozna estetski učinek pretehtavanja in poudarjanja členov kompozicije in grajenja njene celote.

Koncert je bil ugodno obiskan in navdušeni poslušalci so dajali duška svojim kipečim čustvom, ki so se v njih vernali spričo lepe pesmi, ki ne more utajiti, kako zelo je slovsansko njeno poreklo.

Vstaja na otoku Jamaika

Otok Jamaika je med največjimi otoki otočja Velikih Antilov ter je angleška kolonija in vojaško velikega pomena. Otok je silno lep in poln najlepšega rastlina, ki bobnotno poganja. Ime Jamaika je indijansko ter se po naše pravi »Dobro namočeno«. Ze ime pomeni, da ima otok dovolj vlage za razvoj rastlinja. V tem tropskem podnebnju divjajo radi vrtnčasti viharji, ki naredijo precej škodo. V gozdnih raste mahagoni in cedra. Pod vplivom severnoameriškega gospodarstva je na Jamaiki močno razvita tista panoga kmetijstva, ki goji banane, sladkor, kavo, kakao. Vmes je tudi nekaj živinoreje. Vse kmetijsko gospodarstvo je v plantažah, na katerih morajo delati domači delavci, ki pa so po veliki večini Zamorci. Na Jamaiki prebiva do 97% Zamorcev in mešanec. Pod angleško vlado je ta otok že od l. 1655.

V zgodovini tega otoka je bilo tam že mnogo vstaj črnega prebivalstva, zaradi česar se tudi blagostanje ni moglo dobro razviti. V zvezi z odpravo suženjstva je bil leta 1833 velik zamorski upor, ki je dalj časa trajal.

Tudi sedaj doživlja ta otok nevarno zamorsko vstajo, pri kateri sodelujejo črni delavci zoper posestnike plantaž. Zamorci z Jamaike so zadnja leta precej zaslužili na Kubi, kamor so hodili delat. Ker pa se je na Kubi gospodarska slika precej pokazala, so Jamaičani ostali brez zaslužka, doma pa je zaslužek mnogo bolj ubog. Zato je prišlo do stavke in nazadnje do vstaje.

Glavno mesto Jamaike, Kinston, je vse v orožju. Tamkaj so se vstasi s policijo že močno spoprijeli. Policiji je morala priti na pomoč tudi vojaška sila, nakar so bili vstasi potisnjeni nazaj. Zato v mestu samem ni posebne nevarnosti. Pač pa je hujše v podeželju, kjer so vstasi začeli pleniti trgovine in zasebne hiše. V zalivu Montego na severni strani otoka je angleška vojna ladja »Ajaks« izkrcala svojo posadko in mornariško pehoto, da zatre upor med delavci v sladkornih plantažah.

Položaj je bil tudi pretekli tork še vedno zelo nevaren, ker so se blizu Stellinga znova spopadli stražniki z vstasi. Pri tem novem spopadu je bil en Zamorec ubit, dva pa sta bila ranjena. Angleške oblasti so prijelo doslej kakih 100 domačinov.

Ker pa se je v teku teh bojev, ki so Angležem zelo malo dobro došli, izkazalo, da je oborožena

sila premajhna in prešibka, so začeli organizirati pomožno policijo, ki bo opravljala svojo službo kot nekaka »leteča straža«. Te dni pričakujejo še novih nemirov. Medtem pa se angleške oblasti silno trudijo, da doženejo pravi vzrok neredom. Angleški londonski kolonialni urad z vso naglico dela, da dožene vzroke in pripravi rešitev.

Angleško vojaško letalo padlo v džungli

Pretekli ponedeljek je angleško vojaško letalo iz Rodezije v Pretorijo v južni Afriki vozilo boksarsko moštvo angleškega letalstva, ki se je udeležilo športne prireditve. Letalo pa je neke med potjo padlo na tla in je izgubilo. Blizu tam, kjer je letalo padlo na tla, so razna letališča poslala iskat svoja letala, ki pa niso mogla dognati nič drugega, kakor le to, da je tisto letalo padlo na tla v džungli. Doslej pa še ni bilo mogoče, da bi bilo kako letalo moglo priti tam blizu ponesrečenega letala. Boje pa se, da so vsi, ki so bili v ponesrečenem letalu, mrtvi. To sklepajo iz okolnosti, ker letala, ki so letela nad krajem nesreče, niso opazila spodaj nikakih znakov življenja.

Zgodba 4 holandskih prostovoljcev

Holandsko časopisje poroča o usodi 4 Holandcev, ki so se dali premočiti rdeči propagandi ter so kot prostovoljci šli služiti v rdečo armado na Španko. Sedaj pa se jim je posrečilo, da so srečno pobegnili z zdravo kožo in se vrnili domov. Udeleževali so se bojev okoli Leride. Kakor poroča amsterdamski list »De Telegraaf«, so se pa večnih bojev le naveličali in so imeli svojega prostovoljstva »več ko dovolj«.

Sklenili so obrniti hrbet vojskovanju ter se na kak način pretočiti do obale. Rečeno, storjeno. Kratkotrajno so pobegnili in marširali peš cele 4 dni, dokler niso prišli do obale. Tiste 4 dni pehoje so mnogo hudega pretrpeli, trpeli so veliko pomanjkanje, skrivali so se morali, počitka ni bilo. Ko so prišli do luke Selva, so ob morju izmaknili navaden čoln ter se z njim odpeljali na Sredozemsko morje. Bili pa so brez živeža in vode. Tako so nekaj časa krožili po morju, dokler jih niso vse izžrpane in sestradane našli francoski ribiči. Ti so jih odvedli v francosko pristanišče Port Vendres, kjer so francoski cariniki najprej zaplenili njihov »zaplenjenec« čoln, nakar so jih oddali holandskemu konzulatu v Marseillu. Od tu so se potem srečno vrnili domov.

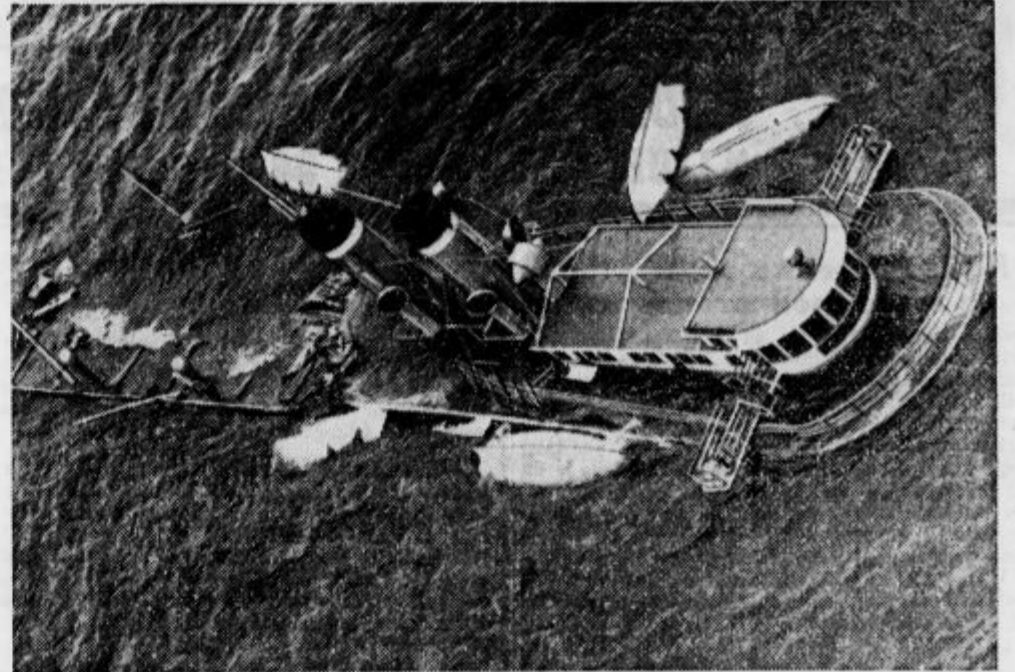
11 ljudi je zastrepila

Dne 7. t. m. se je v mestu Liege v Belgiji začela velika sodna obravnava zoper 59 let staro Marijo Petitjean, uvdovelo Becker. Obtožena je, da je od leta 1933 do 1936 zastrepila nič manj ko 11 ljudi. Dalje je obtožena še 5 poskušanih umorov, ponarejanja spisov in oporok ter večkratne tatvine.

Za to obravnavo vlada povsod veliko zanimanje ter iz raznih držav prišli v Liege tujzemski posebni poročevalci. Obravnava bo trajala najmanj nekaj tednov, ker bo treba zaslišati kakih 300 prič. Preiskava zoper Marijo vdovo Becker se je začela že v jeseni leta 1936, se je pa zavlekla za poldrugo leto preveč, ker je bila preiskava o raznih mrličih nenavadno težavna.

Prvi dan obravnave so prebrali obširno obtožnico, ki se med drugim peča s preteklostjo obtoženke. Marija Becker je živela bolj v revnih razmerah, zato se je rada seznanjala z raznimi starejšimi ženskami, ki so bile na glasu, da imajo denar. S temi ženskami je znala tako prijazno ravnati, da so ji vse zaupale. Ko je imela zaupanje žensk, jih je počasi zastrepila ter se potem polastila njihovega premoženja. V sodni dvorani so razstavljeni razni predmeti, ki si jih je obtožena Becker prilastila iz premoženja svojih žrtev. Med drugim so razstavljeni tudi demanti, razni vrednostni papirji in bankovci.

Pravih dokazov za njeno krivdo sicer ni in ženska tudi vse trdovratno taji. Vsekakor pa je dokazano, da je ženska v dveh letih porabila nič manj kakor 200 gramov hudega strupa, ki se ime-

Ob ameriški obali je mali parnik »Mandaly« vozil 307 izletnikov. Srečal pa ga je oceanski parnik »Acadeac«, ki se je po nesreči zaletel vanj ter ga predril. Po previdnosti kapitana velikega parnika pa vendarle ni bilo nobenih človeških žrtev. Ko je kapitan parnika »Acadeac« videl, kaj se je zgodilo, niti za trenutek ni izgubil treznega preudarka. Velel je svoji ladji mirno obstati in na mestu čakati. Tako je veliki parnik s svojim rilecem še naprej tičal v razpoki male ladje, dokler niso z malega parnika rešili vseh ljudi. Šele nato je veliki parnik začel pluti nazaj, da se je izmotal iz rane malega parnika. Ko je veliki parnik z malim bil vsakebi, se je mali parnik pri priči potopil. Kadar je oseka, ga je mogoče videti — kakor nam ga kaže naša slika.

Roosevelt nastopil zoper roparje otrok

V Združenih državah Severne Amerike so znova začeli nastopati roparji, ki ropajo otroke. Kakor smo že poročali, so pred kakimi 10 dnevi roparji ugrabili malega 5 let starega dečka Jamesa Casha, in sicer so ga odvedli kar iz hiše njegovih staršev v Princetone. Dasi ko starši plačali na določenem kraju zahtevano odkupnino 10.000 dolarjev, vendar roparji otroka še niso vrnili.

Predsednik UAS Roosevelt je pretekli tork v kongresu poslancev zahteval kredita 50.000 dolarjev zgolj za ta namen, da bi bilo mogoče uspešno započeti boj zoper ugrabitelje otrok, zlasti pa, da bi čim prej dobili roparje, ki so ugrabili 5-letnega Casha. Policija se sedaj trudi, da bi na podlagi števil izplačanih dolarskih bankovcev iz-

sledila roparje. Številke bankovcev so namreč znane.

Dne 7. junija je poročal neki list iz Floride, da so dva 5-dolarska bankovca, ki sta bila dana med drugimi za odkupnino, dobili pri dveh možih, ki sta prišla v Jacksonville iz države Tennessee. Ta dva moža so takoj prijeli. Bila pa sta policijska stražnika. Ker pa sta zaradi denarja bila vključ temu močno sumljiva, so ju zaprli in ju strogo zaslišali. Kakor pa poroča list, so oba dva po zaslišanju izpustili, ker sta dokazala svojo nedolžnost.

Iz zgodovine Marijine podobe v Dublinu

Marsikje na svetu imajo Marijine kipe in slike, ki so po vsem svetu znane. Marsikje pa so Marijine podobe znane le ožjemu krogu ljudi, le mali okolici. Med te je spadala doslej »milosti« polna Marija v Dublinu na Irskem. Njen kip je velik, narejen v naravni velikosti.

Zgodovina te podobe je tale: Nekdo jo je iz irskega hrasta izrezal za časa vladanja angleškega kralja Henrika VIII, nakar so jo postavili v oltar cistercijskega samostana St. Marien. Kakor pripovedujejo, je bil takrat marsikdo uslišan, ki je prišel molit pred njen oltar. Toda leta 1554 so ta samostan razgnali. Njegovo premoženje je prevzel angleški grof Ormonde, ki je v kapelico, kjer je stala Marijina podoba, postavil svoje konje. Grof je nato velel svojim hlapcem, naj Marijin kip vržejo na dvorišče, kjer naj ga sežgo. Hlapci so povelje svojega gospoda res izvršili ter Marijin kip vrgli na napravljeno grmado. Vendar je kip le do polovice zgorel. Ko je zgorel hrbet, je ogenj ugasnil in kip je obležal na dvorišču. Da bi Marijin kip rešili in ga prikriili, so ga zvesti katoličani odnesli na dvorišče bližnje gostilne. Tamkaj so ga položili na tla v kot z obrazom. Ker je bil hrbet od ognja izjeden, je bilo vse precej podobno nekakemu koritu, ki iz njega pokladajo konjem in živini. Tako je tisti kip ostal na dvorišču gostilne dolgo časa. Leta 1749 so nazadnje kip prenesli v staro cerkev nekega irskega predmestja. Pozneje ni znano, kaj se je s kipom godilo, vedo le toliko, da so ga leta 1818 našli v prodajalnici nekega starinarja. Tukaj ga je našel katoliški učenjak, ki ga je od starinarja kupil ter ga podaril karmeličanskemu samostanu v Dublinu. Leta 1915 so nato kipu napravili sijajno omario, v kateri kip sedaj stoji. Kip z omaro je bil tistega leta slovesno na novo blagoslovljen. Poslej je kapelica, ki v njej stoji ta Marijin kip, božja pot za verne katoličane.

★

Slavni angleški državnik Caning je tako sovratil črko »f«, da je zmeraj napisal mesto nje črki »ph«.

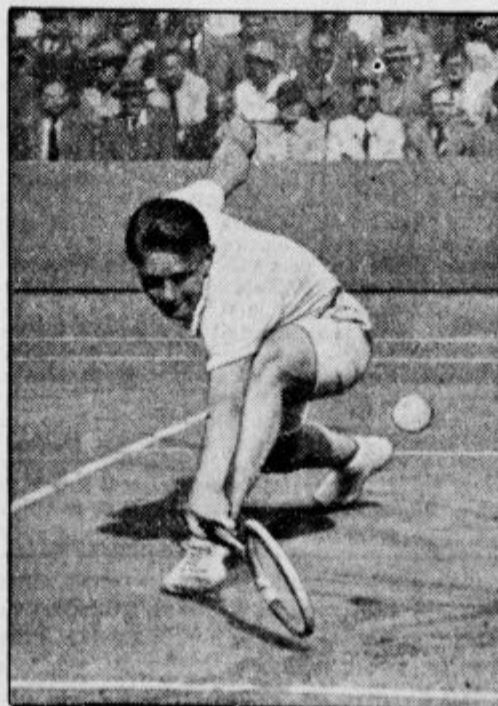

Mladi češki 18 let stari igralec tenisa Drobny (na levi), ki je v teniskem dvoboju sijajno premagal nemškega mojstra Redla (na desni). Ta Čehova zmaga nad nemskim velikim mojstrom je bila docela nepričakovana in je povsod vzbudila velikansko senzacijo.

Preden se škandal začne

V newyorško pivnico, kjer točijo žganje in konjak, je prišel možak, rekoč:

»Dajte mi brz dvojni kozarec konjaka, preden se začne škandal!« Točaj mu je ves prestrašen natočil in podal. »Še en tak kozarec, preden se škandal začne!« je velel možak. Dobil ga je in nato še enega in še enega. Minilo je deset minut. Točaj si je medtem opomogel od strahu ter vprašal: »Povejte mi no, kakšen škandal naj se začne in kdaj naj se začne?« Mož pa je odgovoril: »Škandal se sedajle začne! Nimam namreč nobenega denarja, da bi plačal konjak!«

Češki zmagovalca v tenisu, Drobny, igra.

Angleški vojaki se vadijo, kako se najhitreje »krcajo« na letala, da jih poneso, kamor bi bilo treba. Tako se Anglija silno resno pripravlja, da je dogodki ne bi prehiteli.

IVANHOE

Št. 148.

Rebeka kličejo pred sodišče

Malvoisin je zunaj srečal Konrada in mu ome: nil: »Čemu neki vse to? Imamo dovolj judovskih zdravnikov, ki ljudi zdravijo, pa še nikomur ni prišlo na misel, da bi jih obdolžili, da so čarovniki.«

»Veliki mojster pa drugače misli. Če bi se izkazala Rebekina nedolžnost, bi morali pač izgubiti brata ta Brianda.«

»Dokazi zoper njo so kaj piškaviti!«

»Morda se najdejo kakke prič, ki bi utegnile pomoči.«

»O, tisto pa že! Poznam jih nekaj, ki bi za cekin še svojo mater izdali za čarovnico!« In Malvoisin je odšel nabirat te prič.

Nato sta oba skupaj z oboroženci stopila v Rebekino celico:

»Zenska prekletega ljudstva, vstani in pojdi z nami!«

»Kam in zakaj?« je vprašala deklica.

»Ne sprašuj, ampak ubogaj! Samo toliko ti povem, da se boš pred sodniki morala zagovarjati zaradi svojih pregreh!«

»Pa mi vsaj dovolite, da si ogrnem svoj pajčolan!« je odvrnila deklica.

Veliko zanimanje za velesajem

Ljubljana, 9. junija. Letošnji velesajem je prirejen v času, ko se pozna, da je konjunktura v večini strok še dobra, čeprav so že kažejo znaki popuščenja. Toda vse to ne zmanjšuje zanimanja za prireditve, ki ga kaže trgovski svet. Posebno privlačna je razstava »Cestac«, ker osvetljuje eno najvažnejših vprašanj našega življenja — prometno.

Zaradi tega je velik tudi propagandni in kulturni pomen letošnjega velesajma, kar uvidevajo voditelji posameznih šol, ki prihajajo s skupinami svojih učencev na velesajem, da si ga natančno ogledajo. Danes je bilo na velesajmu kar 6 meščanskih šol, nadalje Drž. osrednji zavod za žensko obrt, Krekova gospodinjstva šola, ljubljansko učiteljske, skupina pripravnikov orožniške šole, Prosvetno društvo Brezje itd.

Ljudskih šol je bilo kar 27 na velesajmu: Kočevje, Sv. Jakob ob Savi, Dobropole, Birčna vas, Sv. Križ pri Kostanjevici, Oplotnica, Šinkov turen, Predoslje, Vrtača (Ljubljana), Spitalič v Slov. goricah, Soostro, Krka pri Ščunji, Sv. Lenart nad Škofjo Loko, Borovnica, Rakek, Fram, Soštanj, Sevnica, Nomenj, Bohinjska Bistrica, Mokronog, Martinvrh, Brdo pri Lukovici in Briga pri Kočevju.

Trgovski promet je bil do sedaj posebno dober v naslednjih strokah: kolesa in motorna kolesa, tapetniški izdelki, glashita, sarajevske in druge preproge, hladilne omare, pletilni stroji, posebne tehtnice, pisalni stroji, kmetijski stroji in usnarjski izdelki.

Tehnične novosti

Pri smotrni organizaciji letošnjega velesajma, ko opazujemo po vseh paviljonih red in enotnost, je vse polno zanimivih in novizložb, katerih do danes še nismo opazili. Naše peke bodo zanimala parne peči in pekovski stroji lastnega proizvodnje. Lastniki izdajajo v nakladi 6000 kom. lasten časopis: Pekovska peč, stroj in orodje.

Nova industrija je zrastle v Mengšu, ki izdeluje tehnične, sedlarske, izolacijske filce, podloge za linoleum, ki pridobi na ta način trikrat na svoji vzdržnosti. Filci so po kakovosti iz volne, zajče dlake, goveje in kozje dlake, v ceni od 20 do 300 din za kvadratni meter.

Med množico razstavljenih avtomobilov najrazličnejši znak smo opazili avto z Dieselmotorjem, ki predstavlja, kot pravi opis, današnje najcenejše vozilo na svetu ter porabi na 100 km le 7 litrov nafte v ceni 19.600 din. Zanimivost med motorji je enosedežen motorček z vdelano masinerijo v zadnjem kolesu v teži cca 90 kg in s hitrostjo cca 30 km. Vozilo izgleda kot močnejše navadno kolo, poraba goriva je poldrug liter na 100 km.

Zaposlenost v marcu

Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je število zavarovancev v vsej državi naraslo od februarja na marec za 31.365 na 683.809. V primeri z marcem lanskega leta je naraslo število zavarovancev za 42.678, z marcem 1936 pa za 109.483.

V primeri z lanskim letom je največji dvig zaposlenosti pri tobačni industriji za 7.450 (41,27%), najmanjši pri gradbi železnice, cest in vodnih zgradb za 7.282 (27,94%), pri industriji kamenja in zemlje za 4.058. V ostalih panogah prirastek ni tako značilen. Zmanjšanje zaposlenosti se kaže v higienskih obratih, industriji usnja in gume, pogoistinstvu in rudarstvu.

Povprečna zavarovana mezda je znašala v marcu 1938 23.08 din, kar pomeni v primeri z februarjem 1938 prirastek za 0,14 din, v primeri z marcem lanskega leta pa za 1,40 din. Skupna zavarovana mezda je znašala marca 1938 394,63 milij. dinarjev (febr. 1938 347,17, marca 1937 348,22 milijonov din).

Naša ponudba švicarskim upnikom dolarskih posojil. Iz Basla poročajo, da je naša vlada ponudila lastnikom obveznic 8% Blairrovega posojila iz leta 1922 in 7% Blairrovega posojila iz leta 1927 plačilo kuponov v dobi od 1. novembra 1937 do 1. maja 1939 s 45% v ameriških dolarjih, kar je smatrati za popolno odpravnino. Dogovor z dne 15. julija je določil, da se porabi protivrednost nereguliranega kupona od 1. novembra 1935 do 1. maja 1937, torej 30% v 22 letnih obrokih za odkup 8 in 7% obveznic. Ta dogovor ne bi držal več, ker pravi novi načrt, da bo za časa trajanja nove pogodbe izvršenih odkupov za 0,4 milij. dolarjev, torej 0,2 milij. dolarjev letno. Nadalje se je naša vlada obvezala, da bo lastnikom obveznic pred 1. majem 1939 predložila dokončne predloge za ureditev finančne službe obeh posojil.

A. Westen, Celje. Čisti dobiček je znašal leta 1935 3,9, 1936 5,8 in 1937 2,5 milij. din. Dividenda

Razstavljeni so prvič v Jugoslaviji priklopni vozovi za tovorne avtomobile za najrazličnejše teže. Tvrška izdeluje z dobavnim rokom 4 tednov tudi priklopne vozove z dvigalno napravo za izpraznjenje tovora v dve strani.

Opazni nosilci sistema Umek, prijavljeni v patentiranje, bodo v veliki meri zanimali stavbenike. Stvar je čisto preprosta, izredno uporabljiva za stropne in ima še eno prednost, da so stropi s temi opaznimi nosilci do 20% lažji od onih iz opečnih stropnikov, prihranek stroškov pri raznih vrstah stropov pa se giblje med 5 do 20% celotnih stroškov za železobetonski rebričasti strop z ravno spodnjo ploskvijo.

Novost v vozovih predstavljajo gumasta z zrakom polnjena kolesa pod jeklenim ogrodjem z nosilnostjo od 700 do 8000 kg.

Novost za kmetovalce in voznike predstavlja nova trajna vozna os »Viktoria«, ki se ne obrabi, ne lomi, teče mirno, nudi varnost in preprečuje nesreče.

Tudi za mesarje in klavnice je nekaj novega: strelni aparat »Goljarc«. Zivina usmrčena s tem strelnim aparatom ne trpi.

Kolesarji bodo veseli male iznajdbe. Čisto lahkega stojalca, katero se montira na kolo, katerega potem ni več treba naslanjati na zidove, temveč se ga postavi koderkoli.

V zaščitnih barvah je razstavljen »valuga« plesk, »Valuga-She« in »Valuga-T« barva; plesk in barve same vulkanizirajo, so za vodo, zrak in plin absolutno nepropustne, prožne, nelomljive, izolirajo proti električnemu toku, so neobčutljive za bencin, izdržijo mokro ali suho vročino do 160° C, so odporne proti vsem alkalijam in lugom vsake jakosti, proti jeklim solem in proti vsem organskim in anorganičnim kislinam v največji koncentraciji ter proti njihovim hlapom in plinom. »Valuga-T« barva pa je mimo tega še odporna proti bencolu in pogenskim sredstvom in proti temperaturi do 250° C.

V »K« paviljonu je razstavljen stol po osnutku gospoda Karlovska. Stol predstavlja točno kopijo prestola kralja Minosa, ki je živel pred 3500 leti. Bil je to etruzijski kralj.

Za izdelovanje lesenih igračk in lutk smo dobili novo obrt, ki obstoja komaj tri mesece, pa je pokazala že lepe izdelke. To je banovinski tečaj v Vidmu-Dobrepolju. Ženski oddelek izdeluje res srčkane lutke, ki so prave narodne noše z glavnicami lastnega izdelka. Moški oddelek tečaja pa izdeluje prikupne lesene igračke, ki vzbujajo splošno zanimanje. Delo je vzbudilo veliko pozornost in želeli je, da bi imela tozadevna prizadevanja za napredek tamošnjega kraja lep uspeh.

1935 10, 1936 12, 1937 8%. Glavnica 25,0 milij. din, lastna sredstva 51,3, bilančna vsota 58,9 milij. din. »Croatia«, tvornica Portland-cementa v Pod-susedu, Glavnica 14,0, bilančna vsota 48,8 (39,06), investicije 18,2 (17,6), gradnja nove tvornice 9,14 milij., čisti dobiček brez prenosa 1,86 (1,01) milijona dinarjev.

Novi ravnatelj Mednarodnega urada dela. Namesto g. Harolda Butlerja je imenovan za ravnatelja Mednarodnega urada dela g. J. G. Winant, dosedanji podravnatelj, po rodu Amerikanec.

Borza

Dne 9. junija.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal na naših borzah angleški funt neizpremenjen v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu na 237,20—238,80, v Beogradu pa 237,45 do 239,05.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28,75 blago, v Beogradu 28,40—29,10.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 14,40 do 14,60, nadalje so beležili za konec junija in julija 14,35 do 14,55.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1,155.178 din, v Beogradu 2,440.000 din. V efektih je bilo prometa v Beogradu 1,513.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2418,16—2432,76
Berlin 100 mark	1756,02—1769,90
Bruselj 100 belg.	739,74—744,81
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	216,30—218,36
Newyork 100 dolarjev	4342,25—4378,57
Pariz 100 frankov	121,22—122,66
Praga 100 kron	151,83—152,94
Trst 100 lir	229,34—232,43

Curih, Beograd 10, Pariz 12,195, London 21,735, Newyork 439, Bruselj 74,225, Milan 23,10, Amsterdam 242,55, Berlin 176,40, Dunaj 41, Stockholm 112,05, Oslo 109,20, Kopenhagen 97, Praga 15,24.

Kodak Panatomic film

- Pankromatski
- Zelo občutljiv
- Atomično drobno zrno
- Obširna skala osvetlitve
- Brez obstreta

KODAK PANATOMIC FILM — FILM BREZ RIZIKA

Spored trgovskega kongresa

Pred nami je III. vsedrjavni trgovski kongres v Ljubljani, ki bo zbral na tisoče trgovcev iz Slovenije ter ostale države, zlasti pa vzhodnih delov. Prišli bodo na ta kongres tudi zastopniki bolgarskega trgovstva.

Prihod Bolgarov

V sredo dopoldne so prišli bolgarski gostje že v Beograd pod vodstvom predsednika občne zveze bolgarskih trgovcev in bivšega trgovskega ministra g. Dimitrija Veleva. Na belgrajskem kolodvoru so jih dočakali številni belgrajski tovariši in je imel na goste pozdravni govor predsednik Centralnega predstavništva g. Nedeljko Savič, odgovoril pa je na pozdrave prav prisrčno g. Velev. Bolgarski gostje so si ogledali mednarodno letalsko razstavo v Beogradu, popoldne pa so bili na Avali. V četrtak so si ogledali še ostale znamenitosti Beograda, zlasti belgrajsko borzo, zvečer pa so odpotovali v Ljubljano, kamor pridejo v petek dopoldne ob 9.30. Ljubljanski trgovci pripravljajo bolgarskim tovarišem in članom osrednjega predstavništva lep in prisrčen sprejem.

V soboto se začne kongres ob 8 dopoldne v dvorani na Taboru ter je najprej na vrsti verifikacija pooblastil delegatov, sledijo referati zastopnikov Zvez trgovskih združenj, izvoljen bo tudi odbor za resolucije, ki bo redigiral resolucije. Po potrebi bo predkonferenca trajala ves dan.

V nedeljo dopoldne se začne svečano zborovanje ob 9 v veliki dvorani hotela Union. Na vrsti je najprej pozdravni govor predsednika, sledijo pozdravi gostov, nato pa bodo prečitani referati: predsednika svečanega kongresnega zborovanja, predsednika Osrednjega predstavništva zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije in referati predsednikov posameznih zvez. Končno bodo prečitane resolucije.

Združenje trgovcev prosi ljubljansko trgovstvo, da v čim večjem številu poseti vse prireditve, ki so objavljene v čast gostom vsedravnega trgovskega kongresa. Udeležje naj se po možnosti tudi sobotne predkonference, ki bo v dvorani na Taboru. Posebno pa vabimo trgovstvo, da poseti v soboto zvečer 11. t. m. ob 20 urah družabni sestanek v čast Bolgarom v hotelu Bellevue. — Uprava.

Varšava 82,50, Budimpešta 86, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,60, Buenos-Aires 114,125.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99,25—100,25, agrarji 62,50—63,50, vojna škoda promptna 482,50—483,50, begluške obveznice 92,50—93,50, dalm. agrarji 92,93, 8% Bler. posojilo 99—100, 7% Bler. posojilo 94,75—95,75, 7% posojilo Drž. hip. banke 100,25—101. — Delnice: Narodna banka 7,300—7,350, Trboveljska 195—210.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99,100,25, agrarji 62,63, vojna škoda promptna 480—483, begl. obvezn. 92—92,50, dalmat. agrarji 91,50—92, 4% sev. agrarji 62 den., 8% Bler. posojilo 98—98,25, 7% Bler. posojilo 93—94,25, 7% posojilo Drž. hip. banke 99,50 den., 7% slab. posojilo 99,50 den. — Delnice: Narodna banka 7,300 denar, Priv. agrar. banka 228—232, Trboveljska 190—210, Gutman 60 blago, Tov. sladkorna Bečkerek 600 bl., Oej. sladk. tov. 110—120 (110), Dubrovačka 360 denar, Jadranska plova 360 den., Oceania 1000 bl.

Beograd. Državni papirji: agrarji 62,75—63, vojna škoda promptna 482—482,50 (482,75, 482,25), begluške obveznice 92,25—92,75, dalmatin. agrarji 92—92,25 (92,25), 4% sev. agrarji 62—62,50 (62,25), 8% Bler. pos. 99,25—99,50, 7% Bler. pos. 94,25—94,75 (94,50), 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7,325 blago (7,300), Privilegirana agrarna banka 229—230 (229,50 drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. erem. 225—230, ban. 219—228, bač. potiska 227—233. — Moka: bč. ban. 0g 323,50—342,50, 312,50—322,50, 292,50—302,50, 272,50—282,50, 227,50—237,50, 122,50—127,50; srem. slav. 0g 330—340, 310—320, 290—300, 270—280, 225—235, 122,50—127,50. — Tendence neizpremenjena. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju 7. junija: voli I. vrste 6 din, II. vrste 5,50 din, III. vrste 5 din, telice I. vrste 6 din, II. vrste 5 din, III. vrste 5 din, krave I. vrste 4,50, II. vrste 4, III. vrste 4 din, teleta I. vrste 7,50, II. vrste 7 din, prašiči šeparji 10,50 din, prašiči pršutarji 8 din za 1 kg žive teže. Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12 din, II. vrste 10 din, III. vrste 9 din, svinjina 16—18 din, slanina 17 din, svinjska mast 18 din, čisti med 22

dinarjev, neoprana volna 28—32 din, oprana volna 35—38 din, goveje surove kože 12 din, telečje surove kože 12 din, svinjske surove kože 8 din za 1 kg. Pšenica 250—300 din, ječmen 250 din, rž 225 din, oves 225 din, koruza 150 din, fižol 200 do 400 din, krompir 150 din, lucerna 1900 din, seno 125 din, slama 60 din, jabolka I. vrste 1000, II. vrste 800, III. vrste 600 din, češnje suhe I. vrste 1200, II. vrste 1000, III. vrste 800 din, pšenična moka 400—425 din, koruzna moka 250 din za 100 kilogramov.

Poročilo o trgovskem prometu na sejmu v Kranju dne 7. junija. Na sejem je bilo prigranih 37 volov, 30 krav, 16 telet, 2 junici, 2 bika in 24 žrebet. Na sejem je bilo pripeljanih tudi 59 svinj in 90 prašičev. Prodanih je bilo 27 volov, 12 krav, 10 telet, 2 junici, 1 bik, 14 žrebet, 37 svinj in 49 prašičev. V inozemstvo ni bilo prodano nič živine.

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG

Gajeva 8 ZAGREB IIIca 15

obvešta neobvezno, da so v 2. razredu 36. kola državne razredne loterije 10. t. m. bili izrabanjeni sledeči dobitki:

200.000 din št. 41735;	100.000 din št. 17660;
60.000 din št. 81631;	50.000 din št. 30757;
40.000 din št. 88994;	po 12.000 din št. 21992, 73.422. — Po 8000 din št.: 1252, 19056, 27228, 28187, 63880, 74322 in 78939. — Po 5000 din št.: 3161, 3363, 9834, 15703, 18221, 38050, 54372, 77063, 82524, 89448, 94691, 99891. Po 2000 din št.: 3567, 7970, 14310, 21675, 23215, 25103, 28374, 32234, 35718, 37456, 42864, 43970, 48059, 58171, 59409, 80163, 84949, 88923, 99545.

Naslednje žrebanje IV. razr. bo dne 8. in 9. julija.

Kulturni obzornik

James Jeans: Tajne vsemirja

Po angleški izdaji iz leta 1933 prevedla Milena Mohoričeva s sodelovanjem prof. Vladimira Premruja. Založba Modra ptica v Ljubljani 1938.

Pisatelj pravi v uvodu, da ta knjiga vsebuje kratek, v preprostem jeziku pisan opis metod in dognanj modernega astronomskega raziskovanja, in sicer opazovalnega kakor teoretičnega. Obenem izraža željo, da bi bila vsa knjiga razumljiva čitateljem, ki nimajo posebne znanstvene izobrazbe. Posebna pozornost pa je bila posvečena vprašanju nauka o postanku svetovja, o razvoju ter o splošni zgradbi vsemirja.

Knjiga obsega šest poglavij, v katerih nam v resnici na zelo poljudno znanstven način podaja rezultate, ki jih je sodobna astronomija odkrila pri raziskavanju makrokozma in mikrokozma, torej pri raziskavanju neba in atoma. Zato se pisatelj pri svojem opisu vsemirja ne ravna po strogo matematično znanstveni metodi, marveč pri razlagi najznamenitejših pojavov v svetovju prav rad posega po simbolih in primerah. Nekaj glavni poudarek vseh teh razlag tiči v tem, da pisatelj popravja zmotna mnenja o pojavih v svetovju iz prejšnjih stoletij in zato podaja naziranje, ki ga ima fizik, matematik in astronom danes ta dan o teh vprašanjih. Posebej bi podčrtal pisateljevo ugotovitev, da je fizika dvajsetega stoletja v prvi vrsti uničila predstavo o neuničljivosti atomov, in ugotovi prevažno dejstvo, da je energija neuničljiva, materijo pa čaka neizbežen konec. Tako pravi: »Poslednje stanje vsemirja bo doseženo, ko bo sleherni atom, ki je sposoben uničenja, uničen, in ko se bo njegova energija spremenila v toplotno energijo ter bo večno potovala po prostoru.«

Tudi drugo, za človeka silno važno vprašanje o začetku vsemirja je našlo prostora v knjigi. O postanku zvezd pravi, da so nastale iz velikih

meglenic, te pa iz ene same, seveda največje in prvotne meglenice. Kako daleč nazaj naj pri našetajanju teh meglenic gremo, tega pisatelj povsem jasno ne reši. Pravi pa, da je zanj jasno, da ne moremo iti večno nazaj v čas, da vsemirje torej ni moglo večno obstajati. Pripisuje mu starost okrog dve sto bilijonov let. O materiji, ki poprej ni obstajala, je James mnenja, da je kakorkoli živela ali bila oživiljena. Zato pravi dalje, da si lahko predstavljamo prst božji, ki je vznemiril eter. Sicer pa to vprašanje prepustil filozofom in teologom, češ da si fizikalna zanost že celo četrt stoletje ne prizadeva več, da bi razlagala pojave, marveč se je zadovoljila s tem, da jih na najpreprostejši možni način opisuje, češ da so poslednje resničnosti vsemirja zanekrat povsem nepristopne znanosti in da bodo moeda — in po vsej verjetnosti — večno nedostopne razumevanju človeškega duha. Astronom, pravi pisatelj, mora pustiti vprašanje na tej stopnji, ker ni njegova naloga, da bi jo reševal.

Te zadnje pisateljeve izpovedi se nikakor ne strinjajo z njegovimi lastnimi besedami v predgovoru, kjer pravi, da je njegova posebna pozornost posvečena vprašanju nauka o postanku svetovja. O vprašanju glede konca materije in vsemirja se potemtakem moderna astronomija in fizika popolnoma strinjata s filozofijo in teologijo. Glede na vprašanje o stvarjenju sveta pa je sodobna znanost ostala na pol pota, tako nekako pri nekem agnostizmu, kakor bi se izrazil teolog: ne vemo in nikoli ne bomo vedeli. Da se je svet pričel v nekem določenem času, to moderna znanost — kakor sledi iz te knjige — brez pridržka priznava. Nastanka samega, stvarjenja sveta si pa nikakor ne zna razložiti. In zato prepusti to vprašanje filozofu in teologu. Res, samo v filozofiji in teologiji pelje pot modernega znanstvenika glede na vprašanje o stvarjenju sveta. Privede ga do ponižnega priznanja: vse to mogočno svetovje si ustvaril Ti, naš Stvarnik in Gospod!

Knjigi je dodan zelo potreben register in precejšnja zbirka lepih slik iz našega vsemirja. Prevod se prav lepo in gladko bere. F. J.

F. Juvanc: Iz mladih duš

Ferdo Juvanc, čigar skladateljsko delovanje je v poslednjem času slopilo bolj v ozadje, je našim zborom poznani zlasti po svojih starejših skladbah, katerih prednost je iskreno občutje in prozorna gradnja, ki se petju kaj dobro prilaga. Zato predvsem moški zbori še vedno radi posegajo po teh pesmi, ki nudijo ne glede na poslušalstvo zadovoljenje še pevcom samim, ki se v njih lahko »razpojejo« in utešijo posebno nagajenje do akorda, kar sega tako globoko v naš narodni sploh.

Skladatelj je to privlačnost svojih skladb domel in je sedaj izdal zbirko predvsem svojih mladostnih tvorb, da postreže našim pevcom.

Zbirka ima prikladen naslov »Iz mladih dni« in s tem že vnaprej pripoveduje, da neće biti odsev glasbene sodobnosti in da ji ni do modernega strujarstva. Hoče biti le spomin, le šopek, povezan iz rož, ki so cvetele nekoč v vse lepši preteklosti, ki je poznala še udoben mir in sanjavo brez teh strašnih nasprotij, brez tega hladnega beganja in iskanja, ki vodi danes ponajvečkrat v še večjo zmedo in nesmisel.

Po stilnem kriteriju so vse priobčene skladbe (devet po številu) enotne in spadajo v smer tiste romantične dobe, ki je nazivamo »čitalništvo«. To je doba iz 60. in 80. let preteklega stoletja, ki je bila vsa polna stremeljenj po narodnem prebujanju, še polnejša pa tihih razpoloženj, v katerih je posameznik tako pogosto prisluskoval svoji notranjosti in nje sanjavo čustvovanju, ki je bilo v svoji skrajnosti najpopolneje — romantično. Zato so enako, kot večina pesmi tistega časa, tudi te vsebinsko naslonjene deloma na sanjav erotični svet, deloma pa na budništvo k narodni zavesti. Zato pojejo ali »ljubici in njenem mehkem objemu ali pa »o bratih in sinovih Slave«.

Po tonski gradnji kažejo lirčne pesmi jasno in preprosto prelivanje akordov toničnih, dominantnih, subdominantnih in njihovih paralelnih funkcij; tu in tam se pojavi tudi še drznejši modulatorični etav, ki pa se hitro zopet umakne v osnovni red. Melodika teh kratkih epsev je preprosta, a tipično vzpeta po tedanjih načelih, pri čemer je glavni

poudarek položen na I. tenor in I. bas. Arhitektonsko ogrode je svobodno, oprto večinoma na gradnjo pesnitve, pri čemer se pojavljajo ponovitve daljših členov. — Budniške pesmi pa imajo svojo posebno značilnost v tematiki, ki ljubi predvsem praganje akordovih leg, ali tipične svoje lovskih rogov (terca — kvinta — seksta in nazaj) s posebno prednostjo triol — vse to, kol je v značaju fanfar. V tem je rada prizadeta arhitektonska plastika, dasi ji izpodbuja in nosi ritem koračnice.

Zlasti nekaj epsev vni in svoji stari pristnosti (»Spomin na zimski večer«) in v iskrenosti toliko vrednosti, da je prav, če so ostale te skladbe otete pozabi.

V. U. Ivan Zajc — Kraljica angelov. Jugoslovanska knjigarna ima vedno z velikim estetskim čutom urejene svoje izložbe. Ne krase jih le izbrana dela besedne umetnosti, temveč vedno najde tudi prostor za produkte upodablajoče umetnosti. V zadnjem času je razstavila več Kraljevih slik, zdaj pa vzbujajo pozornost velika slika v zlatem okviru, ki je delo slikarja in kiparja Ivana Zajca. Naj omenimo, da je Pernerovi spomenik njegovo delo, pa tudi novi sv. Peter nad portalom prenovljene šempetrske cerkve.

Vsakdo, ki gre mimo izložbe, se ustavi in občuduje umetno. Na trati je pogrnjena preproga, na njej leže sveže rože, angeli na zemlji pa spletajo in podajajo vence Kraljici angelov z Detetom v naročju in obdani s smeljačjičmi se angleški. Barve so prav harmonično zbrane, nikjer ne najdeš kričečega mesta, opaziš pa na prvi pogled, da je njen mojster iz starejših šol. Motiv Kraljice v oblakih z Jezusčkom v naročju ni nov, motiv celotne slike je pa prav gotovo edinstven pri nas. Kraljica angelov sprejema molitve in prošnje od nas ljudi, v znak ljubezni pa ji darujemo cvetje. Slika te prikrene tako močno, da se le s težavo odtrgaš iz objema nabožnega občutja.

Za sliko naj bi se pozanimale naše cerkve, ki naj posvetijo oltarje tudi Kraljici angelov. G. Zajcu pa čestitamo k največjemu umotvoru.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 10. junija: 12 Iz naših krajev (plošče). — 12.45 Poročila. — 13 Napovedi. — 13.20 Koncert Radijskega orkestra. — 14 Napovedi. — 15 Pester koncert Radijskega orkestra. — 18.40 Kupovanje živila na trgu (g. Ivanka Velikonja). — 19 Napovedi, poročila. — 19.30 Nacionalna ura. — 19.50 Izseljenke zanimivosti (g. Jože Premrov). — 20 Koncert Radijskega orkestra. — 20.30 Prensos jugoslov. evropskega koncerta iz Belgrada. — 21.45 Ksilofon in saksofon (plošče). — 22 Napovedi, poročila. — 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 11. junija: 12 Plošče svirajo kar same, nekaj zate, nekaj zame. — 12.45 Poročila. — 13 Napovedi. — 13.20 Plošče svirajo kar same, nekaj zate, nekaj zame. — 14 Napovedi. — 15 Za delopust (igra Radijski orkester). — 18.40 Pogovori s poslušalci. — 19 Nacionalna ura. — 19.50 Pregled sporeda. — 20 Zunanja politika (g. urednik dr. Alojzij Kuhar). — 20.30 Joža Vombberger: S. O. S. (Jaka Smolaka v konkurzu — vesela zvočna igra — izvajajo člani radijske igr. družine, vodi inž. Ivan Pengov. — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Za dober konec.

Drugi programi

Petek, 10. junija: Belgrad: 20 Nar. pesmi. — 20.30 Jugoslovanski evropski koncerti. — 21.45 Saksofon. — Zagreb: 20 Igra. — 20.30 Belgrad. — 21.45 Vokalni koncert. — 22.35 Plesna glasba. — Praga: 19.45 Igra. — 20.30 Belgrad. — 21.45 Med Slovence (predavanje gosp. Hora). — Varsava: 19 Kalmanove skladbe. — 20.30 Belgrad. — 21.55 Plošče. — Sofija: 20 Nar. gledališče. — 20.45 Klavir. — 21.15 Lahka glasba. — 21.30 Mali koncert. — Budimpešta: 19.15 Ciganski orkester. — 21.30 Mali koncert. — Belgrad. — 22.15 Jantjeva opereta »Gospodična Jazz«. — Rim-Milan: 17.15 Komorni koncert. — 21 Igra. — 21.45 Celo. — Dunaj: 19.25 D'Albertova opera »Ničava«. — 22.30 Jugoslovanski evropski koncert. — 23.45 Operetna glasba. — 24 Orkester in pihala. — Königsberg: 19.10 Godbe in solisti. — 20.30 Belgrad. — Hamburg: 20 Kmetje, ribiči in vojaki (zab. program). — Sobota, 11. junija: Belgrad: 20 Zabaven program. — 22.15 Hajavski kvartet. — 22.45 Harmonika. — 23 Manjoline. — 23.30 Plesna glasba. — Zagreb: 20 Opera. — Varsava: 20 Simf. koncert. — 22.35 Zabaven program. — Sofija: 20 Violina. — 20.30 Pestra glasba. — 21.40 Zab. program. — Budimpešta: 20 Igra. — 21.30 Ork. koncert. — 23.10 Jazz. — Trst-Milan: 21 Melodrama. — Rim-Bar: 17.15 Sopran. — 21 Straussova opereta »Naprava po mladcu«. — Dunaj: 19.10 Zabaven prizor »Dunajčan v džungli«. — 20 Wippermannova opereta »Igra na jugu«. — 22.30 Zabavna glasba. — 21 Orkester, kvintet in solisti. — Hamburg: 20.10 Milčekereva opereta »Gasparone«. — Vratslava: 20 Vojnska godba. — Lipsko: 19.10 Avstrijska oddaja. — Köln: 20 Zabavna in plesna glasba. — Monako: 19.10 Narodna glasba. — 21 Avstrijski skladatelji (iz Bayreutha). — Beromünster: 19.15 Plesna glasba. — 19.35 Igra. — 21 Narodne pesmi. — 21.20 Opereta »Odlučna žena«. — 22.20 Plesna glasba.

Brez povoda sta zaklala človeka

Črna, 9. junija. »Slovenec je že poročal o žalostnem dogodku, ki se je odigral pri nas na binško soto. Ubit je bil mladi Andrej Napotnik, ki je prišel v Črno iz sosednje Topolišče v družbi svojega brata, da se za svoj težko prislužen denar, ki ga je dobil za drvarjenje, nekoliko razveseli. V Hlobovi gostilni je bila večja skupina pivec, med katerimi je nastal prepir, pa so se spoprijeli. Ni pa bil to pretep, kakor so jih navajeni drugje. Naši fantje se pač zgrabijo okrog pasu, pa se mikastijo sem in tja, ne pade pa niti udarec, kaj se da bi kdo zgrabil za nož. Vsi taki spopadi se končajo nekrvavo in s končno spravilo, pa bi se bil tudi ta, če se ne bi vmešala v prepir dva tučca, ki ju je nesrečen slučaj pripeljal mimo. Bila sta to dva mlada moška na kolesih. Ko sta privozila skozi Črno ter sta videla na cesti gručo ljudi, ki se rujejo sem in tja, sta naglo planila s koles, v rokah sta se jima zabliskala noža ter sta planila v gručo, nekajkrat sunila med faute, nato pa se zopet pogledala na kolesi ter naglo izginila za vogalom. — Posledice njune intervencije so bile strahovite. Mladi Napotnik je vzkliknil presunljivo: »Sedaj pa imam zadost!« Poskušal je zbežati, pa je na gnojšču mrtev omahnil. En sunek ga je zadel v jetra, drugi pa v prsi nad srem ter mu je presekal srčno žilo, da je izkvravel. Drugi fant — neki Globočnik, je bil hudo ranjen, lažje obrežanih pa je bilo še več drugih fantov. Nepopisno ogorčenje je prevzelo ljudi, ko so videli, kakšen zločin sta izvršila ta tučca, ki ju ni nihče izžival. Domači orožniki so se takoj podali z avtom za kolesarjema, pa so ju šele naslednjega dne izsledili, in sicer enega v neki gostilni med šostanjem in Zavodno, drugega pa že 6 km naprej v gozdu. Sta to 23 letni delavec Franc Korun iz Zavodne in 33 letni delavec Franc Zalar iz Logatca. Oba sta dejanje priznala. Napotnika je usmrtil Korun.

Poštna hranilnica bo gradila

Ljubljana, 9. junija. Poštna hranilnica je že lansko leto kupila stavbišče ob Bleiweisovi cesti, ki je veljalo okoli 1.200.000 in meri 2.100 kvadratnih metrov. Na njem bo zgradila stanovanjsko hišo za svoje uradništvo in nameštinstvo. Na tem prostoru so že lansko leto podrl staro jahalnico, ki prav nič ni krasila okolice, in preizkusili zemljo. Po prvotnem proračunu bi znašali gradbeni stroški okoli

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petineta vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Atelje Bazanella sprejme takoj več pomočnic, Beethovnova ul. 15.

Auto-motor

DKW v najboljšem stanju na prodaj, Ogleda se ga lahko v soboto, 11. junija, med 10 in 12 uro na Miklošičevi cesti 32. (f)

Šoferja

neozženega, s kaveljco 5000 din, rabimo za nov avtotaksi. Zmožni nemščine imajo prednost. — Sofersko društvo Volan, Ljubljana. (b)

Motorji

najnovejši »Triumph« 200 ccm, dvokolesa svetlovnih znamk, najnovejši modeli otroških vozilov, pogrezljivi kabinet šivalni stroji pri »Tribuna« F. B. L. — Karlovska cesta 4, na velesjenu v paviljonu J, pri glavnem vходу. (f)

Natakarica

ki prevzame gostilno na deželi na račun in je vajena tudi drugih gospodinjstvih del, dobi takoj službo. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Kranju pod »Domačnost in poštenje«. (b)

Kupimo

Smrekove hlode od 12 do 25 cm debeline in od 2 m dolžine naprej, kupim po najboljši dnevni ceni. — Josip Gumzej, Celje. (k)

Bančni zavod

sprejme v službo mlajšega uradnika in praktikanca. Obvladati morata poleg slovenščine predvsem nemščino ter se izkazati z osluzeno vojaščinco. Ponudbe s pričevali, referencami in z življenjskimi podatki na upravo »Slovenca« pod »Zavod« 9224. (b)

15. julija bo nagradno žrebanje

»SLOVENCA« 4.900.000, vendar pa ga centrala v Belgradu ni potrdila in je nudila je 4.300.000. Vrnjeni načrti so prišli nazaj v Ljubljano na novo v pretres, ni pa bilo mogoče znižati proračuna pod 4.371.000 din. Naknadno je Belgrad odobril tudi povišek. Načrte so poslali potem v gradbeno ministrstvo, ki pa je zahtevalo nekaj sprememb. Zopet so romali načrti nazaj v Ljubljano, kjer so jih prilagodili zahtevam ministrstva in take pred dobrimi tremi tedni poslali nazaj v Belgrad. Do danes jih ministrstvo še ni vrnilo oziroma dostavilo odobritev ljubljanski podružnici. Pričakujejo pa odgovora vsak dan. Slavba sama bo stala na vogalu Bleiweisove in Erjavčeve ceste ter bo ob obeh straneh dvonadstropna, v kotu t. j. na vogalu pa trinadstropna. Po načrtu bo v njej devet in dvajset stanovanj in sicer samska, enosobna, največ pa dvosobnih, nekaj triosobnih in eno štirisobno. Stanovanja so po večini že interno oddane uradništvu. Zemlja na slabišču ni ravno prvovrstna, ker je precej ilovnata in ima mnogo vode; zato bo treba napraviti široko betonsko podlago, kar je tudi povišalo proračun. Takoj ko pride iz ministrstva odobritev, bo razpisana licitacija za gradbeno, instalacijska in druga dela. Rok bo en mesec. Ko bo potem Belgrad licitacijo odobril — približno v 14 dneh — bodo takoj pričeli delati, stranke pa se bodo mogle veseliti šele z avgustom prihodnjega leta. Nova zgradba bo odstranila še eno zadnjih vrzeli ob že itak lepi Bleiweisovi cesti in bo potem ta res ena izmed najlepših cest v Ljubljani.

Kupimo

vsako množino smrekovih in jelovih hlodov, franco vagon, Parna zaga Rog, d.z o. z., Podstenica, p. Toplice pri Novem mestu.

Zlato

in srebro kupim po najvišji ceni. B. Rangus, Kranj. Istotam sprejemem dobre zlatarje in vajence

Prodamo

Štajerska jajca po najnižjih cenah vedno v zalogi. — Baloh, Kolo-dvorska ulica 18. (l)

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina

Ljubljana - Tyrseva cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu koks, suha drva I. Pogačnik Bebelčeva 5 Telefon 20-59

»VELEBIT«

otroški vozički ZAGREB, Mesnička ul. 7/II. na dvorišču Najnovejši do sedaj še nevidni modeli za 1938 v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino in na odplačilo. Cenik s slikami brezplačno. Izrežite oglas zaradi naslova.

Svilene srajce moške

Din 36 — damske bluze Din 16 — močne svilene nogavice . . . Din 10 — moške nogavice močne, moderni vzorci Din 6 — damske letne nogavice . . . Din 3 — in razno drugo modno blago prodaja po priznanih nizkih cenah

»ZORA«

Ljubljana, Miklošičeva c. 30 Trgovci imajo znaten popust. Obiščite nas in preprčajte se o naših nizkih cenah, da boste lahko povečali svoj zaslužek.

Posedstva

Kunaver Ludvik gradbeno-strokovno obračunski posestevalec — Cesta 29, oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje številne parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Poplaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Parcele za vile

v najlepšem delu Maribora, 5 minut od središča mesta, naprodaj. Vprašati v Ifraničnici dravske banovine v Mariboru. Naprodaj je tudi 5 ha vinogradniškega posestva v neposredni bližini Maribora. (p)

Zasluzek

2500 din potrebujete da zaslužite 1000 din mesečno doma. Postranski zaslužek. »A nos«, Maribor, Orožnova 6. (z)

Stanovanja

ODDAJO: Velika soba s kuhinjo sončna, se takoj odda za 300 din, Florijanska ulica št. 15/I. (č)

Razno

Milostljiva! Vaš krzneni plašč čez letoletje shranimo, obenem izvršimo potrebna popravila za polovično ceno. Plačljivo šele jeseni ob prevzemu — ROT, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg št. 5 — telefon 20-05. (r)

Objave

Izjava Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgovne, katere bi napravila moja žena Margareta Karolina Voje ali kdorkoli. Voje Rudolf, železničar, Ljubljana. (o)

Advertisement for Lovro Fleischmann, nadpreglednik fin. kontrole v pokojni. Potrtega srca javljamo, da je umrl po kratki boleznii, v starosti 85 let, naš ljubljani in dobri soprog, oče in svak, gospod. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 10. junija ob pol petih popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. — Maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi sv. Jakoba dne 11. junija 1938 ob 7 zjutraj. Priporočamo ga v molitve. Ljubljana, dne 9. junija 1938. Zalujoča rodbina Fleischmann.

Advertisement for Rudolf Hafner, drogist. Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani soprog, brat, stric in svak, gospod. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 11. junija ob pol šestih popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, Maribor, Opatija, Trst, dne 9. junija 1938. Zalujoča rodbina Hafner ter ostalo sorodstvo.

Advertisement for Evard Müller, ključavničar pri Kranjski ind. družbi. Dotrpel je po kratki, mučni boleznii, previden s tolažili sv. vere, naš ljubljani sin, brat, stric in svak, gospod. Pogreb draglega pokojnika bo v petek, dne 10. junija ob 4 popoldne izpred bratovske bolnišnice na Jesenicah na tamošnje pokopališče. Jesenice, dne 9. junija 1938. Ana Müller, mati; Oto, brat; Karla, Olga in Anica, sestre ter ostalo sorodstvo.

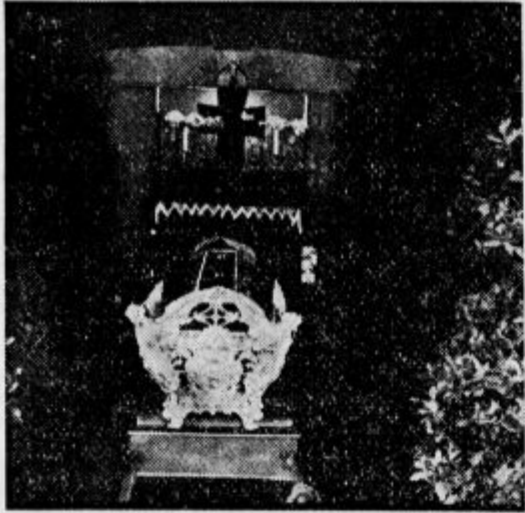
Hugo Wast: 67 Zlato večnega Juda Tamara je odgovorila žalostno: »Jaz nimam sinov. Vsa sramota življenja in vse grenkost v moji hiši prihaja, roš, od vaših prijateljev Blumenov, ki so jih pred tridesetimi leti izgnali iz sinagoge zaradi odpadca in ki so jih danes zavestniki Rheingoldov epet pustili vanjo.« Roš je odgovoril ponižno: »Vem to in vam prihajam ponujet mir. Razdelili bomo svet kakor kraljev plašč. Polovica bo za vas, polovica za nas. — In nikdar več ne bo tekme med Mayerbeeri in med Rheingoldi. Nikdar več vojne v sionskih taboriščih. Naš sovražnik je Kristus, štepar, in vsak narod, ki izpoveduje njegovo ime. Kristus bo umrl znova in za večno. Narodi, ki jih bomo skrivaj podpirali mi, bodo uničili svoje ustave in vlade in hoteli vladarja, ki bo podrl meje in odpravil narodnosti in vere in osnoval mir. Dal ga bo Kaha! in bo kralj iz Davidovega rodu, ki bo vladal iz Jeruzalema.« Roš je govoril v imenu Rheingoldov. Tamara je razumela, kako važen je njegov predlog in kake časti bo deležna njeno ime, če bo v hiši Kohenov sklenjen mir med Judi. Podala je rožu obe roki in mu odgovorila: »Moje življenje zdaj ni več moči obnoviti. Toda treba je rešiti Davidov stolp z zlatimi temelji. Kaj želite, da storim jaz, uboga ženska?« Roš ji je stisnil goreče in nemirne roke ter rekel: »Oni goj...« »Julius Ram.« »Ki je odpadnik, zakaj njegovo ime je judovsko, je bil že obsojen v Velikem Kaha!u. Obsojen on in njegovo potomstvo, njegove knjige in njegovi misli, ki so nevarne Izraelu.« Tamara je vprašala:

»Kdo bo izvršil obsodbo?« »Mauricio Kohen, ki bo epet poglavar Velikega Kaha!a v Buenos Airesu.« »Toda, kako bo brat izvedel za skrivališče Julia Rama?« »Povejte rajši, kako bomo mi izvedeli za skrivališče Mauricia Kohena, zakaj ni dvoma, da bomo srečali oba, če najdemo enega. Hči tega nečistega goja...« »Da, vem, kaj govore, toda to je napačno.« »Nikakor in nikdar bi ne bilo nasprotno talmudu, kajti ko gre za nevernico, imamo Judje, božji sinovi, vse pravico.« »Vem, je odgovorila Tamara. Raš se je globoko priklonil in pobegnil s prožnimi mačjimi koraki. X. Neverjetno Adalidovo razodetje. Na krovu »Alcantare«, edinega parnika po mišljenju Rogelia Adalida, s katerim je človek njegovega okusa mogel potovati, je Fernando obšel za slovo svojega brata Rogelio se je vračal v London zadovoljen sam s seboj, do grla sit domovih in besen na predsednika, kateremu ni prišlo na misel, da bi ga bil imenoval za finančnega ministra. Fernando mu je želel srečno pot in ni več mislil nanj. Ko je prišel do svojega pisalnika, je bilo enajst dopoldne. Pozvonil je telefon in oglašil se je ženski glas. »Ali odhajate, Fernando? Me ne morete sprejeti?« »Kdo govori?« »Neverjetno, da me ne spoznate!« »Prav imaš. Oprostite.« Žalostna sladkost je pretvarjala Martin glas. »Če misliš priti zdaj, te bom počakal. Tudi

jaz bi ti rad povedal veliko reči, če me boš sposobna poslušati.« »Kaj se pravi poslušati? Ravnat se po vaših nasvetih.« »Ne izprašuj toliko. Dovolj mi je, če moje besede padejo v tvoje srce kakor dobro seme. Nekoga dne bodo vzkalile...« »Lahko da. Res je, da nikdar ne pozabim ničesar, kar mi poveš, čeprav ni vse prijateljsko.« »Zato se pa spominjaš.« »Tako je. Ali zdaj utegnete? Imate obiske. Bolje, če ne bo nikogar. Pridem tja.« Okna Adalidove pisarne so gledala na ulico. Čez četrt ure je zasljal rog Martinega avtomobila. Dekle je dobilo strica, ko je bral nekaj borznih poročil. »Dobila si me pri bolj dobri volji. Prvič zato, ker te vidim...« »In potem?« »Potem pa, ker vsi posli dobro teko. Treba je samo primerjati današnje cene s cenami izpred leta. Po šestih letih vesoljne revščine se je razlil čez nas val blagostanja in optimizma.« »Hočete reči, da so se dvignili tečajji vseh papirjev in vrednot, s katerimi trgujejo na borzi.« »Ne vse. Nekateri so padli, na primer izrazito oduševljeni papirji. Zlate rente so na tleh. Z enim papirnim pesom lahko kupiš papir, ki se glasi na sto zlatih pesosov.« »Zakaj?« »Zelo preprosto: vsak zlati pesos je po zakonskem določilu vreden toliko kakor poldrug gram zlata v kovini. In ker ima upnik pravico, da zahteva plačilo v zlatu in ne v papirju — s tem določilom so se okoriščali vseh upniki, da so davili dolžnike — zato ima tudi dolžnik pravico, da plača v zlatu. Zdaj pa je zlato navadno blago, ki velja kaj malo.« »Po zastugi Julia Rama in vas in...« »Že si predstavljam, koga boš imenovala... Si še zmeraj zaljubljena vanj?«

»Ne vanj, ne v nikogar. Ne govoriva o njem.« »Prav za prav si prišla, da bi mi govorila o njem. Kar priznaj!« »Nič ni bolj zoprno, kakor razgovarjati se s človekom, ki misli, da pozna našo dušo.« »Jaz ne mislim, da poznam tvojo dušo... jaz jo poznam, in čudno se mi zdi, da jo poznam bolje kot ti. Zakaj si bolj odkrita do mene kakor do sebe? Meni si z očmi, z žalostjo v glasu, z utripanjem srca, ki ga je videti vsepovsod, na sebi priznala, da ga ljubiš, sebi sami pa nisi sposobna tega priznati.« »Bah! Govoriva o poslih... Razlagajte mi dalje, kaj ste videli o borznih poročilih.« »Rajši bi govoril o tvoji duši.« »Jaz moram govoriti o borzi.« »Kakor želiš...« »Vi in Julius Ram in Mauricio Kohen sta uničili mojega očeta.« »Pusti to stvar za potem. Tvojega očeta ni moči uničiti.« »Toda drži, da je ta val blagostanja uničil veliko ljudi.« »Res, Oduhuhi so propadli. Denar kroži, to se pravi, da ni več izključna pravica nekaj kapitalistov. Zaradi tega se zdi, da ga je več, čeprav je količina bankovcev prav toliko, kakor je bila.« »Zakaj pa so potem padle tudi papirne rente?« »Zato, ker se ljudem zdi pametneje, da vlagajo denar v delnice produktivnih podjetij: avtomobile, premog, petrolej, usnje, volno, žito, vino. Svetovna poraba blaga je zrasla, ker je veliko dela in so plače visoke, zaradi česar ljudstvo lahko kupuje več kakor včasih. Zrasla je poraba in zato je zraslo zanimanje ljudi za delnice teh donosnih podjetij.« »In zlati rudniki?« »Ti so vredni manj kakor kupi peska. Bogataši, katerih ponos je bil v tem, da so se polastili človeških plačilnih sredstev, si zdaj obupani pu-ljo laze nad zlato, ki je brez koristi.«

Kraljevski sprejem svetnika zaščitnika bratske Poljske v Ljubljani

Krsta s truplom sv. Andreja Bobole v lepo okrašenem salonskem vozu.

Ljubljana, 9. junija. Izreden in pomemben praznik je slavila danes Ljubljana. Na prošnji poljskega naroda je sv. Stolica dovolila, da Poljaki prepeljejo v svojo domovino sveto telo mučenika sv. Andreja Bobole. Odločeno pa je bilo, da se na prevozu svetniško truplo ustavi v dveh katoliških mestih, to je v Ljubljani in v Budimpešti. Slovenska prestolnica je dala v čast svetniku vse, kar zmore, tako da je bil za naše razmere sprejem trupla sv. Andreja Bobole naravnost kraljevski.

Na kolodvoru se zbirajo odličniki

Ob uri prihoda se je zbralo pred kolodvorom ogromno število ljubljanskega prebivalstva, na peronu pa so bili zbrani številni predstavniki. Navzoči so bili: g. ban dr. Natlaččen s svojo soprogo, zastopnik Cerkve generalni vikar, prošt Nadrah z vsem stolnim kapiteljnom (škof dr. Rožman je namreč zaradi birne zadržan), stiški opat dr. o. Kostelec, predstavniki redov, tako superior jezuitskega reda o. V. Paté, provincial frančiškanskega reda p. dr. G. Heric in definitor p. K. Dijak, vsi ljubljanski župniki ter skoraj vsa ljubljanska duhovščina. Mestno občino je zastopal podžupan dr. Ravnihar s skoraj vsemi občinskimi svetniki. Vseslovensko gasilsko zvezo in Jugoslovansko gasilsko zajednico je predstavljala starešina dr. Kodre, apostolstvo sv. Cirila in Metoda prelat prof. dr. Grivec. Navzočen je bil tudi generalni konzul republike Poljske v Zagrebu g. Pol, dalje poljski konzul v Ljubljani univ. prof. dr. Stele, predstavniki Društva prijateljev poljskega naroda: dr. Mole, dr. T. Debeljak, Božidar Borko in drugi. Dalje so bili navzoči prosvetni inspektor Bajuk, g. Hočevar kot zastopnik III. reda pri frančiškanski, prof. Štular in prof. Jeglič za šentivški zavod, zastopniki Poljakov, ki prebivajo v Ljubljani, na čelu jim docent dr. Cholewa, g. Smeru za Zvezo združenih delavcev, predsednik Prosvetne zveze univ. prof. dr. Lukman in ravnatelj g. Zor, g. Musar za Društvo rokodelskih mojstrov, za bojevnike pa ravnatelj

klen, tako da je mogel sleherni iz bližine videti mučnikovo telo svetnika.

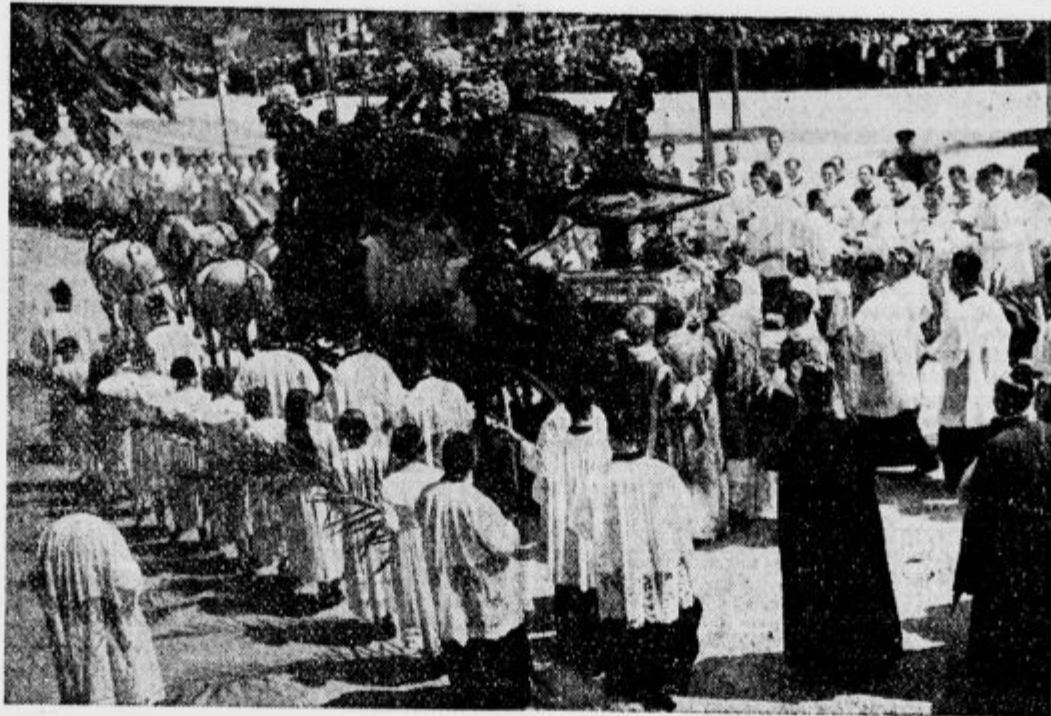
Ob prihodu vlaka in ob prenosu krste iz vagona na peron je vojaška godba zbrano igrala cerkvene melodije, med temi tudi evharistično: »Kristus kralj, Kristus zmaguj!»

Prva počastitev svetnika

Generalni vihar in stolni prošt g. Ignacij Nadrah je nato pred krsto svetnika spregovoril:

Veliki svetnik Andrej Bobola!

Ljubljanska školija se Ti ob Tvojih svetinjah po svojem zastopniku poklanja, polna veselja in sreče, da Te sme sprejeti in počastiti. Veliko slavni mož smo že pozdravili na tem kolodvoru, a Tebi enakega še nikdar. Bili so med njimi, ki so nosili kraljevske in cesarske krone, a Tvoja glava venča krona nebeska. Bili so tu, ki so nosili vladarsko žezlo, Tvoja roka pa nosi palmo mučeništva. Zato pozdravljen v beli Ljubljani, v srečo Slovenije. Ti veliki sin našega bratskega poljskega naroda. Ko bom spremljal Tvoje svete relikvije po ulicah našega mesta, se milostno ozri na nas in vlij obilo božjega blagoslova na nas in na lepo našo Ljubljano, na ves slovenski narod in na vso Jugoslavijo.

Bogoslovci polagajo krsto v lepo okrašen voz pred kolodvorom.

Mestni podžupan dr. Ravnihar je pozdravil najprej vse zastopnike cerkve in druge predstavnike v imenu mestne občine ter se jim je zahvalil za veliko čast in srečo, da more mesto Ljubljana sprejeti danes truplo velikega pokojnika Andreja Bobole.

Nato je govoril predsednik Društva prijateljev poljskega naroda dr. Mole, ki je izvajal:

»Veliki sin bratskega naroda, veliki izpovedovalec in mučenec svoje vere, dovolj mi, da se Ti tudi jaz v imenu Društva prijateljev poljskega

pod vodstvom g. stolnega dekana dr. Kimovca zapel Gallusovo »Glejte, kako umira pravičnik.«

Vojaška godba je zaigrala nato žalne korale, nakar se je razvil med ogromnim špalirjem ljubljanskega prebivalstva veličasten sprevod s kolodvora proti cerkvi sv. Jožefa.

Veličasten sprevod

Sprevod se je pomikal po Masarykovi, Resljevi cesti, čez Zmajski most po Kopitarjevi ulici, po Poljanski cesti in po Zrinjskega ulici do cerkve sv. Jožefa. Na vsej dolgi poti je prebivalstvo Ljubljane tvorilo izredno gost špalir ter se povsod pobožno klanjalo relikvijam sv. Andreja Bobole.

Sprevod so otvorili fanfaristi Prosvetne zveze, nato so slovenski fantje v krojih nesli zastavo, na kateri je bila podoba sv. Andreja Bobole. Ljubek je bil pogled na male križarje, ki so korakali v svojih belih krojih in z zastavicami. Sledili so gojenci Marijanišča v svojih lepih modrih oblekah, nato številni gojenci salezijanskih zavodov, številni člani dijaških kongregacij, katerih del se je odlikoval po enotnih krojih, namreč belih srcah in modrih kravatah, gojence Lichtenurnovega zavoda skoraj vse v snežnobelih oblekah z venčki okoli glavice ter belim cvetom v rokah, enako Marijine

Bogoslovci nosijo dragoceno krsto s kolodvorskega perona.

Prva bandera se počasi pomikajo po sredi cerkve proti oltarju, orgle zadone in naznanijo slavnostni vhod. Za banderi se vije procesija mladine, skupina za skupino, kakor smo jih videli po ulicah od kolodvora sem; kmalu je v cerkvi že velikanska množica, ki hitro požira prostorno praznino. Pevec na koru poje pesmi zmagoslavja, vse klopi so že polne ljudstva iz spreveda, le po sredi cerkve je še prazen prostor, ki drži naravnost do pripravljene oltarja. Tedaj vstopi duhovščina, zadnji zvoki ubranega korala bogoslovcev utihnejo, na ramah mladih slovenskih duhovnikov, ki so v rdečih dalmatikah, se pozibava dragocena steklena krsta in gre nad vso množico: dve sto osemdeset let stara priča moči, ki jo Bog daje svojim svetim, tudi Slovanom. Tisočere in tisočere oči so uprte v to stekleno krsto, vse ustnice tiho molijo in prosijo svetega Poljaka, ki živni bil nikdar med nami, mrtev pa je prišel priat nam, kaj zmore ljubezen do Boga in naroda. To je kraljevski pohod, ki mu otroci s palmami ob straneh nosilec dajejo ljubko milino.

Ko so duhovniki postavili krsto na okrašeni oltar, je generalni vikar in prošt Ignacij Nadrah, blagoslovil svete relikvije, nato pa je stopil na prižnico p. Kopatín D. J., ki je pozdravil svetega brata z besedami: »Blagoslovljen, ki prihajaš v imenu Gospodovem!« Nato pa je v klenih besedah podal kratak življenjepis tega zaščitnika Poljske, ki je bil v življenju preganjan, po njegovi smrti pa se je do zadnjih let — še pod boljševiško oblastjo — bila ostra borba za njegovo sveto truplo, ki je slednjič na poti v svojo prvotno domovino, na Poljsko. V zaključnih besedah je prosil svetega mučenca, naj blagoslovi vse zbrane vernike, duhovsko in svetno gosposko, slovenski narod, da homo iz tega svetega počivališča črpa moči za boje, ki jih vera vsak dan terja od nas.

Med govorom se je cerkev še neprestano polnila. Napolnila se je do zadnjega kotička in po govoru se je vsa množica še dokaj v redu v nepretgnih reki pomikala h krsti, da vidi, kar se je čez zakone narave ohranilo 280 let kot neizbrisani dokaz ljubezni, ki vese prenese, vse premorec. Pred 280 leti, meseca maja, je to truplo ležalo v Janovu v mesnici, na mesarski mizi, danes leži na oltarju v glavnem mestu Slovencev, v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani, tako, kakršno je razmesarjeno in razbičano ostalo pod rokami kozakov, ko je življenje v njem ugasnilo.

Andrej Bobola, ki mu je katoliška cerkev z vso svojo učeniško oblastjo pred vsem svetom priznala naslov »svetic«, je med nami, slovenski narod ga je sprejel s častmi, kolikor jih s svojimi skromno odmerjenimi močmi more izkazati. Po sveti cerkvi verujemo, da danes za svojo zvestobo do zadnjega diha uživa večno blaženstvo v družbi »Kraljice poljske kronice.« Sveti slovenski brat, ki si varoval vstajajočo Poljsko, prositi tudi za nas!

Romanje k svetniku Boboli

Ljubljana, 9. junija.

Cerkev sv. Jožefa se je danes popoldne spremenila v pravo romarsko cerkev. Občinstvo vse Ljubljane, pa tudi iz okolice in dežele je romalo v velikem številu h krsti sv. Andreja Bobole, izpostavljeni pred glavnim oltarjem te cerkve. Prihajali so pa tudi bolniki, nekateri z avtomobili, druge so peš privedli sorodniki, matere so pripeljale svoje otročičke v vozičkih ali jih prinesle v naročju, vsi pa so se ponižno klanjali pred krsto in prosili poljskega svetnika pomoči. Ljudje so prinašali tudi svetinje in molke in križce ter prosili navzočne duhovnike, naj jih polagajo na svetnikovo krsto. Duhovniki so seveda to radi slo-

(Nadaljevanje na strani 4.)

Krsto s truplom svetnika prinašajo iz v kapelico spremenjenega vagona. Pred vagonom na peronu čaka množica ljudstva z odličniki.

Stoje in Košir. Železniško direkcijo je zastopal pomočnik direktorja inž. Kavčič. Širšemu občinstvu zaradi nevarnosti gneče dostop na peron ni bil dovoljen, zato pa se je zbrala pred kolodvorom prav veličastna množica občinstva, ki je željno pričakovala prihoda vlaka s svetnikovim truplom.

Vlak s svetinjami privozi

Nekaj minut po 1 je privozil tržaški vlak. Občinstvo je v globoki pobožnosti molče čakalo, da je bil odklopljen vagon s svetnikovim truplom. Iz vagona so izstopili spremljevalci trupla, tako škof dr. Niemi-a iz Pinska, (v tej škofiji je namreč sv. Andrej Bobola pretrpel mučeniško smrt), msgr. Respighi, prefekt ceremonij na papeževem dvoru, p. Anton Prešeren D. J. v imenu jezuitskega generala, p. Stanislav Sopcuh D. J., provincial jezuitov iz Varšave, p. Tesio, generalni prokurator iz Rima, p. Kosibowicz, superior doma pisatelj iz Varšave, in urednik »Pregledac«, cerkvenega glasila na Poljskem ter provincialov sekretar M. Nowak.

Vagon, s katerim so pripeljali truplo svetnika, je osebni vagon predsednika Poljske republike Moščinskega, ki ga je odstopil svetniku za prevoz. Vagon je bil spremenjen v kapelico. Truplo so prenesli iz vagona na zasilen oder na peronu, kjer je bila kratka slovesnost. Truplo je bilo položeno v srebrno rakev, dar poljskega naroda in lepo okrašeno s figurami angelov. Pokrov je bil ste-

naroda globoko poklonim, ko se vračam v svojo drago domovino. Kmalu bo minulo 300 let, ko si moral žrtvovati svoje življenje za svoje narodno in versko prepričanje, kakor je marsikateri Poljak umrl za svoj narod. Tvoja žrtve ni bila zaman, zakaj Tvoj narod je spoznal Tvojo veliko moč, a spoznava tudi velik pomen svoje vere, ko časti svojo veliko zavzgnico Matko Poljsko Censtohovsko, in se bo od sedaj naprej obračal z iskrenimi prošnjami tudi k Tvojemu oltarju, da bi izprosil pri Bogu za vsakega posameznika, a tudi za vso Poljsko, srečo in blagostanje. Danes se boš na svoji poti odpočil tudi v Ljubljani, spomni se tudi tega malega bratskega naroda in sporoči njegove prošnje pri svojem Bogu v nebeskih višavah!

V imenu tukajšnjih Poljakov je govoril univ. docent prof. dr. Cholewa, ki je izvajal:

»V imenu Poljakov za mejami imam veliko čast, da se smem tukaj na slovenski zemlji pokloniti relikvijam našega rojaka mučenika sv. Andreja Bobole, patrona poljske republike, proseč ga, da bi vzel tudi nas pod svoje varstvo.«

V imenu jezuitskega reda je govoril superior p. Paté. V kratkih besedah je slavil mučenca sv. Andreja Bobola kot žrtev, ki jo je dal tudi red Družbe Jezusove v slavo božjo in v slavo katoliške Cerkve.

Akademik g. Röger je nato duštevno recitiral lepo pesem v slavo Andreju Boboli.

Zbor organistov in učencev orglarske šole je

V cerkvi sv. Jožeta

Veličastna romaneka cerkev pri oo. jezuitih pričakuje, da sprejme v kratek odpočitek v glavnem mestu Slovencev telesne ostanke velikega slovenskega brata. Pod množicami svodi visajo dolgi venci, prezbiterij ves v rožah in cvetju, vse svetlišče prazno in v slovesnem molku pričakuje edinstvenega trenutka, da bratje po krvi in veri in božji službi postavijo na oltar, ki je pripravljen ob vstopu v prezbiterij, dragoceno rakev brata s Poljske, ki je trpel in umrl za duše svojih rojakov.

Veličasten sprevod zavija po Zrinjskega cesti proti cerkvi sv. Jožeta.

Zavetnik Poljske, sv. mučenec Andrej Bobola se poslavlja od Ljubljane

Veličasten nočni sprevod z zemskimi ostanki svetnika iz cerkve Sv. Jožeta na kolodvor

Ljubljana, 9. junija. Vse popoldne so se verne množice neprestano zgrinjale okrog krete svetega poljskega mučenca. Cimboli pa se je ura bližala večeru, ko so bile napovedane zadnje slovesnosti pred nočnim sprevodom nazaj na kolodvor, tem večji je bil naval. Ves čas, ko je bila rakev z dragocennimi zemskimi ostanki v cerkvi svetega Jožeta, so jo stražili po štirje akademiki, ki so se izmenjavali vsake pol ure. Večerne slovesnosti so bile napovedane za ob pol 8, pa so se zakasnille za četrti ure, ker prej zaradi velikega navala ni bilo mogoče v cerkvi napraviti prostora za nemoten potek pobožnosti.

Ob tri četrt na 8 zvečer so krsto obstopili akademiki s svečami v rokah, za njimi v močnem krogu duhovščina in bogoslovci, na prižnico pa je stopil superior p. Pate, ki se je v polurnem govoru v imenu vernih množic poslovil od svetega mučenca. Poslednjič je pred do zadnjega kotička napolnjeno cerkev postavil popolno podobo velikega služabnika božjega od njegove mladosti v plemiški hiši Bobolov do njegove strašne smrti v Janovu pod noži in sekirami kozakov. Govoril je o njegovi neumorni in požrtvovalni duhovniški delavnosti, o njegovi neustrašenosti, s katero je priznaval Kristusa do svoje poslednje ure, ko je njegovo ime potrdil s svojo krvjo. Poveljeval je njegovo zvestobo in vzpodbujal k posnemanju, k molitvi, da bi bili, če bi bilo kdaj treba, tako zvesti, kakor je bil zvest sv. Andrej Bobola. Zlasti pa naj bi mladini vzor tiste neomajne doslednosti in močne vere, ki vse gleda pod vidikom božjim in je nepremagljiva.

Provincijal poljskih jezuitov se zahvaljuje Slovencem

Za njim je stopil na prižnico provincial poljske jezuitske provincije p. Stanislav Sopuch iz Varšave in se v poljskem jeziku zahvalil Slovencem za vse spoštovanje, ki so ga izkazali svetemu Poljaku. Najprej se je opravičil, da bo govoril v poljsčini, ker pač ne obvlada slovenščine, in izrazil upanje, da ga bo ljudstvo razumelo, kakor je tudi on razumel slovensko pridigo. Dejal je, da je bil sprejem, nato sprevod po mestu in počastitve v cerkvi, da je bilo vse to tako lepo, da Slovenci za svojega rojaka svetnika in mučenca ne bi mogli storiti več, kakor so sedaj storili za svetega zaščitnika Poljske, ki je prav s svojim svetim življenjem in z mučeniško smrtjo postal drag vsem vernikom vesoljne Cerkve. Nato je dejal: »Kot provincial poljskih jezuitov, ki bodo sprejeli te svete ostanke v svoje varstvo, se vam, Slovenci, zahvaljujem za vso to ljubezen, ki ste jo izkazali svetniku in mučencu, popolnoma pa vam bo te žrtve povrnil svetnik sam, ki ne ostane dolžan.« Nato je izrazil željo, naj bi priprošnja svetega Andreja Bobole pripomogla, da bi zlasti ta mladina, ki se je zbirala okrog njegove krste, ostala čista in nedolžna, da bi dijaštvo ostalo

zvesto veri in »da bi Slovenija vedno ostala katoliška in božja!«

Nato je pred izpostavljenim Najsvetejšim generalni vikar in proš g. Nadrah ob asistenci opravil litanije prosvete Srca Jezusovega, ki jih je vsa množica molila v močnem verskem zanosu, da je cerkev mogočno odmevala od notne molitve. Po litanijah je opravil cerkevno molitev k svetemu Andreju Boboli, »da bomo vsi v veri stanoviti ostali in raje vse nadloge prestali, kakor pa na svoji duši škodo trpelis.«

Duhovščina pred oltarjem je intonirala zahvalno pesem, ki jo je takoj pod vodstvom orgel in močnega pevškega zbora, pomnoženega z orkestrom, poprijela vsa cerkev in pela pesem zahvale, da smo, čeprav le nekaj ur, imeli v svoji sredi velikega preživalca vere. Po blagoslovu z Najsvetejšim se je pričel razvijati sprevod.

Duhovniki so vzeli krsto na ramena in jo preneli v voz, ki je čakal pred cerkvijo, pred katero se je ves čas pobožnosti zbirala velika množica ljudi, ki ni mogla najti prostora v cerkvi.

Sprevod po mestu

Sprevod se je razvijal po Poljanski cesti, po cesti Pred škofijo, Stritarjevi ulici, čez trimostovje in po Miklošičevi cesti na kolodvor. Najprej je šla salezijanska godba, ki je igrala primerne skladbe, za njo številni slovenski fantje v krojih ter mladina deloma v krojih, deloma v delovnih oblekah. Nato so šli učenci orgljarke šole, bogoslovci, ki so peli psalme, in za njimi ostali udeleženci sprevoda. Pred krsto je šel ves stolni kapitelj s proštom Ign. Nadrahom, stolnim dekanom dr. Kimovcem in stiškim opatom dr. Kostelcem. Ob krsti, ki so jo vozili štirje belci, last g. trgovca Kodelje, ki je sam vodil voz, je korakala častna straža katoliških akademikov in duhovščine. Za krsto je šel škof iz Piska g. Njemira, dalje poljski generalni konzul Pol iz Zagreba in tukajšnji poljski konzul dr. Stele. Za njimi so korakali prijatelji poljskega naroda, občinski svet, nato fanfare Prosvetne zveze, ministranti, nakar je sledil ogromen zbor krščanskih mož iz Ljubljane z baklami v rokah, ki so navdušeno molili in prepevali evarhijske pesmi. Bili so to člani ljubljanske moške kongregacije, ki so tako izkazali slovenskemu svetniku sv. Andreju Boboli zadnjo čast.

Ves sprevod, ki se je razvijal med 9 in 10 po ljubljanskih ulicah, je mogočno vplival na vse občinstvo, saj je s tem Ljubljana dokazala svojo moško krščansko zvesto. Ves sprevod se je pomikal kljub poznim večernim uram med ogromnim špalirjem ljubljanskega prebivalstva. Po cerkvah pa je zvonilo z vsemi zvonovi, da je bil ob reki luči, ki se je pomikala po ulicah, zares veličasten.

stopnik generala jezuitov p. Prešeren, ki se je iskreno zahvalil Ljubljani in Ljubljancem za resnično nepričakovano lep sprejem. »Peljali smo večeraj truplo svetega mučenika po Rimu, mimo Koloseja in palač, kjer so nekdo hodili kralji in cesarji, toda on je večji od njih, kajti Bog je največji in svetniki so mu najbližji. Danes pa je šel kraljevsko pot tudi skozi našo Ljubljano in g. škof iz Piska se ni mogel nadejati takemu sprejemu, in tudi ne jaz: Vsa Ljubljana je pozdravila Duha, ki zmaguje. S križem je zmagoval sveti mučenec Bobola in njegov križ je zablestel pred mesecem na kupoli svetega Petra in v tem križu bomo zmagovali tudi mi. Še enkrat se vam zahvaljujem za vse, kar ste storili v njegovo slavo.«

Ko je tako končal zahvalo, je godba zaigrala himno »O sveti Križ, življenja Luče! In med zvoki te himne so duhovniki položili svete ostanke v dvorni voz, ki ga je dal na razpolago predsednik poljske republike Moscicki in je ves preurejen v kapelico. Iz te kapelice je prevzeli škof iz Piska Niemir, ki je podaril zbrani množici svoj blagoslov. V igranju himne »sveti Križ« in med petjem vseh prisotnih so se zaprla vrata kapelice, kjer je zvesto spremitvo, ki spremlja svetnika na poti v domovino, prevzelo stražo.

Italijanski cesar v Benetkah

Benetke, 9. junija. AA. Stefani. Danes zjutraj ob 8.30 je italijanski kralj in cesar prispel iz Forlija v Benetke. Na postaji so suverena pozdravili podtajnik v predsedništvu ministrskega sveta Medici del Vaseo ter predstavniki mesta. Italijanski kralj je tu doživel večeraj zelo veličastne manifestacije, ki mu jih je priredilo prebivalstvo mesta Benetk, posebno tedaj, ko se je s svojim motornim čolnom peljal skozi kanal Grande in ob trgu Svetega Marka.

Nekaj ni prav med Hrvatji - pravi „Obzor“

Znamenja kažejo, da nekateri Hrvatje politične razmere budno spremljajo in kljub nepopolnemu ozračju javno povedati svoje mnenje in tudi svojo skrb. V takih razmišljanjih se večkrat izrazi precej nevolje nad sedanjim hrvatskim političnim vodstvom. Tako »Obzor« v večerajšnji številki obširno govori o nekem vpadu navdušenja in poleta med Hrvatji. Pravi, da se v javnosti govori o »zamanjenih prilikah«, o »dogodkih, ki nas bodo našli nepripravljene«, zlasti pa o tem, da »volitve dne 5. maja 1935 in narodni odpor proti Živkoviču niso prinesli uspehov, ki smo jih pričakovali.« Nastopil je neki zastoj, neko brezbržno optimistično razpoloženje, ki je množice zazibalo v tople pričakovanje, da se bodo razmere po neki čudni sili zunaj nas za nas ugodno razvijale. V tem razpoloženju pa je politična udarnost popustila. Nato pravi »Obzor« dobesedno: »Poleg tega so tu in tam že nastale majhne razpoke. Delujejo razne akcije, ki — številno gotovo ne predstavljajo nikake moči — pa vendar vodijo najostrejšo borbo proti HSS in SDK, ne da bi to izzvalo enodušen odpor v javnosti. Po volitvah 5. maja 1935 si kaj takega niti misliti ni bilo mogoče. Če vse to premislimo, potem je nujno treba ugotoviti, da nekaj ni v redu. Ahilovo peto hrvatske politike je treba iskati prav v njeni taktiki. Sicer pa je treba priznati, da je bila po vojni prav taktika hrvatske politike večkrat neprimerna in nedozorela razvoju povojnih političnih dogodkov. Štefanu Radiću so največ ugovarjali, da prav zaradi svoje taktike ni mogel izkoristiti tiste velike politične moči, ki jo je imel toliko let.«

Beograd, 9. jun. m. Skupina 70 bolgarskih trgovcev, ki potuje na trgovski kongres v Ljubljano, si je danes ogledal razne znamenitosti belgrajskega mesta. Popoldne jih je sprejel belgrajski župan, zvečer pa bodo imeli s predstavniki tukajšnjih gospodarskih organizacij skupno večerjo v Bristolu, na kar bodo z brzovlakom ob 23.10 nadaljevali pot v Ljubljano.

„Ljubljana je pozdravila Duha ki zmaguje“

Za njegovim govorom je v imenu reda Jezusove družbe kakor tudi v imenu pinskega škofa in vse poljske delegacije spregovoril za-

Italija in Balkan Zunanje-politični tečaj v Milanu

Milan, 3. junija 1938.

Včeraj popoldne je italijanski minister za zunanje zadeve grof Galeazzo Ciano z obširnim govorom o emencialni in izgledih italijanske zunanje politike odprl »Drugi nacionalni kongres za študij zunanje politike« v Milanu, ki bo trajal do 4. junija. Kongres je iz treh razlogov nevsakdanjega značaja.

Važnost takega letošnjemu kongresu predmeti, ki tvorijo snov za okoli štirideset eopredavateljev. Predmeti so štirje:

1. Italijanska politika na Balkanu: njen razvoj in izgledi (vodja razprave, predsednik senata in Akademije znanosti, Luigi Federzoni; glavni referent, ravnatelj »Giornale d'Italia«, Virginio Gayda);

2. Avtarkija in mednarodna izmenjava blaga (vodja razprave, predsednik Narodnega sveta za raziskovanja, maršal Pietro Badoglio; glavni referent, minister Riccardi, preednik sindikalne konfederacije delavcev v trgovini);

3. Koristi in smernice velesil na Tihem morju (vodja razprave, armadni admiral Gino Ducei; glavni referent veleposlanik Aldrovandi Mare-scotti);

4. Nove ustavne smeri sodobnih držav (vodja razprave, Pietro De Francisci, rektor univerze v Rimu; glavni referent dr. Aleksander Paolini, preednik Instituta za kulturne odnose z inozemstvom).

Tretje, kar morda najbolj doprinaša k pomembnosti tega kongresa, je način razpravljanja: obširnejši glavni referat, okoli deset krajših specializiranih referatov k vsakemu predmetu in popolna prostost diskusije, ki odkriva tudi to, kar morda miselna prožnost in večkrat tudi posebni italijanski slog predavateljev zadržuje in prikriva. Morda radi tega časopisni poročevalci na kongres niso pripuščeni.

Minister grof Galeazzo Ciano je v svojem uvodnem govoru opredelil štiri osnovne črte sodobne italijanske zunanje politike: Trajnost osi Rim—Berlin, v protikomunistični trikot podaljšane do Tokio, sodelovanje in »zgodovinski obrambi proti nevarnostim razkrojca«, v borbi, ki se zmagovito razvijajo v Španiji, po »zemljepisno-zgodovinskem položaju« narekovana prijateljsko-ravnatežna prisotnost Italije v donavski kotlini in na Balkanu, sporazum »dveh imperijev«, angleškega in italijanskega.

Virginij Gayda je v obširnem referatu postavljeno vprašanje razstavljal in nanj odgovoril takole:

Romunije, priznanje italijanskega imperija in pristop Italije k pogodbam o Dardanelah, podpisanim v Montreaux, imperialni sporazum med Italijo in Anglijo v pogledu Grčije — pomenijo srečne začetke ponovne zblizanja Italije tudi s temi tremi državami Podonavja in Balkana.

Nova italijanska politika v odnosih do Balkana mora graditi na naslednjih osnovah:

a) Načrta organizacija obojestranskega kulturnega spoznavanja (govornik je posebej opozoril na zanemarjen spoznavanje kulturnih oseb in balkanskih narodov od strani Italije).

b) Preosnova italijanske diplomatske službe in nje »balkanska specializacija« ter neposredno osebno pronicanje diplomatskih zastopnikov v narodno in družabno življenje balkanskih držav.

c) Sodelovanje pri industrijski obnovi, ki so začela na Balkanu, z »izvozom« italijanskega specializiranega dela. Na mesto zasedenega in z razvojem balkanskih avtarkičnih tendenc zmanjšane izvoza osnovnih tvarin mora Italija »vrečič« na Balkanski trg »proizvode višje vrste«, za katere nagli gospodarski razvoj in vzporedno višanje življenjskega nivoja ter kupne moči balkanskih držav ustvarja potrebo.

Skratka: Balkan je šele zaživel, mlade so nove težnje po politični utrditvi in gospodarski neodvisnosti balkanskih držav. V ta silni razmah, ki se proži po Balkanu, mora Italija vložiti svoje kulturno bogastvo in gospodarsko sodelovanje.

Glavni govor je dopolnila vrsta sogovornikov, specializiranih po snovi in posebnih balkanskih državah. Naravno, da je Jugoslaviji bil posvečen daleč največji del. Več govornikov je izneslo izredno važnost balkanske jadransko-eredozemske obale v pogledu na morebitno spora med velesilami kot oporišča pomorskih sil nasprotujočih si državnih skupin. Italijanska zunanja politika v pogledu na Balkan mora imeti za svoj trajni cilj: dosego vsaj stroge nevtiralnosti balkanskih držav, ki naj izključi možnost, da bi ta velevažna obala postala pomorska odskočna deska zapadnih velesil proti Italiji. V tej luči je jugoslovansko-italijanski pakt za Italijo osnovno-ziviljenjskega pomena.

Akademik Gioachimo Volpe je poudarjal prvenstvo kulturnega zblizovanja med Italijo in Balkanom in sistemu nove italijansko-balkanske zunanje politike.

Bolj neposredno kot Gayda, so govorili o osi Rim—Berlin v pogledu na Balkan številni govorniki. To je bila morda najzanimivejša točka debate, ki je sprožila celo zelo močna navkrižja. Prodi Gaydu se je formirala »opozicija mladih«, katere naziranja je odkrito in načrtno povzel senator Gray, znani radikali tolmáč činov fešistične politike. Proti odgovoru Gayde na kritiko nekaterih mlajših kongresentov, češ, da gledajo na problem Nemčija—Italija na Balkanu, preveč črno, je Gray te poglede opredelil kot stvarne. Zgodovinska težnja »Drang nach Osten«, statistike in izjave nemških gospodarskih vodij kažejo, da gre res za nesprotujoče si koristi. Zaključek pa je tudi pri Grayu bil, da je osi Rim—Berlin bila zvarjena ne za tekmovanje, temveč za sodelovanje.

V petek dopoldne se je nadaljevalo razpravljanje o Balkanu. Omembe je vredno izjavo poslanca Ferru, ki je ponovno v odločni obliki poudaril predvsem pomen kulturno-političnega dela pred gospodarsko-trgovskim. Nov vidik je bil naslednji: Francija je po vojni imela kulturno-politično prvenstvo na Balkanu, čeprav francosko-balkanska trgovinska izmenjava ni pomenila mnogo v trgovskih bilancah Balkana. Balkanski narodi so svoje zunanje-politične težnje včlenili v francoski zunanje-politični sklop, ker so v njem videli jamstvo novega, po vojni ustvarjenega političnega stanja na Balkanu. Ko je ta predpogoj zaradi več vzrokov (notranje politična vrenja, pakt Pariz—Moskva, sankcije, nastanek italijanskega imperija itd.) izgubil mnogo na svoji stvarni vrednosti, so se pogledi Balkana začeli obračati v novo smeri.

Nazadnje je vodja razprave, predsednik Italijanske Akademije, Federzoni, približno takole povzel značilnosti podanih govorov in debate:

Razveseljiv znak in globoko in resno zanimanje mladega rodu za italijansko-balkansko zblizanje.

Razprava je v glavnem pokazala naslednje pomanjkljivosti: črno gledanje, ki izvira iz tega, ker so se italijansko-balkanski odnosi obravnavali preveč enostransko in premalo v službi osi Rim—Berlin. Ni pozabiti, da je ta os realno mišljena osnova vseh italijanskih zunanje-političnih smeri. Os je bila ustvarjena za sodelovanje. In to sodelovanje se vrši tudi v pogledu na Balkan. Veako sodelovanje pa ima dve strani: žrtve in koristi. Ako hočemo korist, moramo sprejeti tudi žrtve. V tej luči navidezni nemško-italijanski »konflikt« v pogledu na Balkan izgubi skrb vzbujajoči značaj.

Toda, kaj so proti tem žrtvam nevarnosti, ki so še v polpreteklem času prežale na Italijo z Balkana, katerega povojna politična sestava je bila ustvarjena in izrabljena kot protitalijansko oporišče na Balkanu.

Po mnenju Federzonija je razprava premalo upoštevala važen moment, ki je doprinesel svoje k zunanje-politični preumeritvi Balkana: franco-sovjetski pakt, ki je razkril dvojni obraz francoske zunanje politike.

Zunanjim činiteljem, ki so spremenili smeri Balkanske zunanje politike, so sledili stvarni in tvorni napor tako z italijanske kot z balkanske strani. Ti napor so bili večji, kot bi mogel kdo misliti! saj se jugoslovansko-italijanski sporazum od epominskih na polpreteklost zdi naravnost čudež. Moramo vse storiti — je dejal Federzoni — da se bodo osnove italo-jugoslovanskega sporazuma vedno bolj utrdjevale, da bo, na njih utrjen, ta sporazum, ki je v življenjskem interesu obeh strani, ostal trajen.

Federzoni je ponovno postavil v prvo vrsto kulturno sodelovanje med Balkanom in Italijo. Za uspeh tega poslanstva pa je z italijanske strani treba temeljito popraviti način. Ne enostransko pronicanje z nekako privihanim nosom, temveč posredovanje obojih kultur: Italijani morajo začeti s študijem balkanskih, predvsem slovanskih jezikov, zgodovine, umetnosti, ljudske kulture. V dokaz pravilnega začetka v tej novi smeri je predsednik Akademije poudaril nepričakovani uspeh belgrajske razslave italijanskega portreta in visoko stopnjo jugoslovanskega in romunskega umetniškega odseka na razstavi v Benetkah. Balkanski narodi imajo svoje umetniške vrednote, le da jih Italijani — je rekel Federzoni — zaradi enostranskega pojmovanja kulturnega sodelovanja do-elej niemo poznali. Zato konec z enostranskim kulturnim vsiljevanjem, ki »je nepadalno, nemumno in brezplodno«.

Po omembi, da je to novo poslanstvo naloženo predvsem ravnokar ustanovljenemu tržaskemu vseučilišču, je Federzoni z naslednjo mislijo zaključil balkanski del tega zunanje-političnega kongresa:

Izgleda, da bodo v bodoče razvijali svojo delavnost na Balkanu predvsem trije: Italija, Nemčija, Poljska. Skrb Italije mora biti, da bo njen delež čim večji in da med temi tremi silami v njih balkanski službi ne bo tekmovanja, temveč sodelovanje. Dr. Žebot Ciril.